

มาตรการลงโทษทางอาญา: ศึกษาความเหมาะสมของโทษประหารชีวิต
ในประเทศไทย

นายเจษฎา จันทร์โชโต

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2559

Criminal Sanctions: Study the Suitability of the Death Penalty in Thailand

Mr. Jasda Janchoto

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ มาตรการลงโทษทางอาญา: ศึกษาความเหมาะสมของโทษประหารชีวิต
ในประเทศไทย

ผู้ศึกษา นายเจษฎา จันทร์โชโต รหัสนักศึกษา 2584002246 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ประวัติ วัฒนาการและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต การบังคับโทษประหารชีวิต ของประเทศไทยและของต่างประเทศ แนวทางในการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตของ ต่างประเทศรวมถึงปัญหาการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร โดยใช้วิธีการศึกษาจาก เอกสาร ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องทางวิชาการ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย รายงาน วิชาการต่างๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมาย ของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกบทลงโทษประหารชีวิตทั้ง ในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติเนื่องด้วยโทษประหารชีวิตเป็นวิธีการที่รุนแรง ป่าเถื่อน และไร้ ซึ่งมนุษยธรรม และใช้โทษประหารชีวิตเฉพาะคดีที่ร้ายแรงเท่านั้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักการ สิทธิมนุษยชนประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่ยังคงไว้ซึ่งบทลงโทษประหารชีวิต จึงอาจทำให้ถูก มองว่าเป็นประเทศที่ไม่เคารพถึงหลักการทางด้านสิทธิมนุษยชนโดยประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนาม ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ดังนั้น ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ โทษประหารชีวิตในทุกฐานความผิดแต่ยังคงใช้บังคับกับคดีอุกฉกรรจ์ คือ การกระทำผิดที่แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาในการฆาตกรรมโดยผลของการกระทำทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับ หลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐควรเตรียมความพร้อมในเรื่องงบประมาณและค่าใช้จ่ายในกรณีมี การยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตนำมาตรการทางอาญาอื่นๆ มาบังคับใช้แทนการลงโทษประหาร ชีวิต เช่น การจำคุกระยะเวลายาวนาน

คำสำคัญ โทษทางอาญา โทษประหารชีวิต หลักสิทธิมนุษยชน

Independent Study title: Criminal Sanctions: Study the Suitability of the Death Penalty in Thailand

Author: Mr. Jasda Janchoto; **ID:** 2584002246; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr. Wanwipa Muangtham;

Academic year: 2016

Abstract

The purpose of the independent study of the criminal penalty: a case study of the appropriateness of the death penalty in Thailand is to study about the concepts, theories, histories, the evolution and the objectives relating to the death penalty, the death penalty sanction in Thailand and in foreign countries, the guideline to abolish the death penalty in foreign countries including the death penalty issues in Thailand.

This independent study is the qualitative research by means of the documentary research and goes through the research from the documents, consisting of the academic documents, textbooks, the articles, the research reports, the academic researches, the electronic media and the relevant provisions of law whether in Thai language or foreign language in order to analyze and synthesize the data sought for the conclusions of the research results.

Result of the research: presently, many countries around the world have abolished the death penalty both in laws and in practices due to the fact that such death penalty is severe, savage and inhumane. They only punish the death penalty in the serious offences for the purpose of the accordance with the human rights principle. Thailand still is the country with the death penalty. Therefore, it might be considered as the country which does not respect the human rights principle that Thailand has joined in signing the Declaration of Human Rights. In this way, the author suggests to revise the provisions of law regarding the death penalty in all of offences, yet to apply in the serious offences which are the offenses showing the intent to murder with the result of death of other person in order to the consistency with the human rights principle. The state shall prepare for the budgetary and expenditure matters in case the abolition of the death penalty and adopt the criminal penalty instead of the death penalty such as the long imprisonment et cetera.

Keywords: Criminal penalty, Death penalty, Principle of human right

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาและช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ และอาจารย์ ดร.ธีรเดช มโนลีหกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ซึ่งให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณบิดา (ที่ล่วงลับ) มารดาที่คอยอบรม ปลูกฝังเรื่องความขยัน และให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่เด็กจนโต และคอยสนับสนุนค่าใช้จ่ายการศึกษา และขอขอบคุณมิตรภาพที่ดีของเพื่อนข้าพเจ้าที่คอยให้กำลังใจแนะนำในการศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากรสาขานิติศาสตร์ วิชาเอกกฎหมายอาญา และกระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่คอยประสิทธิ์ประสาทวิชา และคอยช่วยเหลือเกื้อหนุนเสมอมา

ประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้บิดา (ผู้ล่วงลับ) และมารดาอันเป็นที่รักยิ่งและเป็นผู้มีพระคุณ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านจนทำให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จจากการศึกษาตามที่มุ่งหวังได้

เจษฎา จันทรโชโต

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ	6
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับลงโทษ	6
วัตถุประสงค์ของการลงโทษ	10
แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต	22
การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย	26
กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต	47
แนวคิดคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต	49
โทษประหารชีวิตกับแผนสิทธิมนุษยชน	52
บทที่ 3 การลงโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ	53
ประเทศสหรัฐอเมริกา	53
ประเทศอังกฤษ	64
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา	71
แนวนโยบายและเหตุผลการยกเลิกโทษประหารชีวิต	74
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	79
บทสรุป	79
ข้อเสนอแนะ	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	87
ประวัติผู้ศึกษา	92

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 หลักการและนโยบายการยกเลิกโทษประหารชีวิต.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อประเทศชาติและทั่วโลกซึ่งเป็นปัญหาที่เคียงคู่ไปกับสังคมมาเป็นเวลาช้านานและมีแนวโน้มที่ความรุนแรงขึ้นทุกวันซึ่งสังเกตเห็นได้จากข่าวสารสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่จำนวนผู้กระทำความผิดมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนคดีที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งการก่ออาชญากรรมได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการในการกระทำความผิดที่หลากหลายซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและสังคมประชาชนต้องสูญเสียชีวิตร่างกายเสรีภาพทรัพย์สินต่าง ๆ รวมถึงทำให้เกิดความหวาดกลัวส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ เช่น คดียาเสพติด คดีลักทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีปล้นทรัพย์ คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และคดีฆ่าผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งมาตรการในการลงโทษผู้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18¹ ได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับและริบทรัพย์สิน ซึ่งการลงโทษผู้กระทำความผิดส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติโดยทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดน้อยลง มาตรการหนึ่งในการป้องปรามปัญหาอาชญากรรมที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นการตัดโอกาสผู้กระทำความผิด คือการลงโทษประหารชีวิต เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีกตามทฤษฎีแก้แค้นทดแทน เรียกว่าโทษประหารชีวิต คือ ระบบการแก้แค้นทดแทนแบบเก่าที่ชีวิตต้องแลกด้วยชีวิตซึ่งวิวัฒนาการของสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการยุติธรรมแบบเดิมตามสำนักอาชญาวิทยาที่มีวัตถุประสงค์ลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้งมิให้เกิดการกระทำความผิดนั้นอีกและการลงโทษจะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและแน่นอนและโทษที่ได้รับจะต้องเหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไปตามสำนักปฏิฐานนิยมหรือการลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูที่มีให้ผู้กระทำความผิดกลับมาสู่สังคมได้แสดงให้เห็นถึงการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์²

¹ ประมวลกฎหมายอาญา ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73 ตอนที่ 95 พ.ศ.2499, มาตรา 18.

² ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, “ทฤษฎีการลงโทษ” ใน *แนวการศึกษาวิชาอาชญาวิทยาและอาชญาวิทยาชั้นสูง หน่วยที่ 5*, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี, 2558, หน้า 6-12.

การลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย เช่น การประหารชีวิตโดยวิธีการตัดศีรษะ การยิงเป้าและในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 26 พ.ศ. 2546 โดยการแก้ไข มาตรา 19 ว่า ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีการฉีดยาหรือสารพิษให้ตายและประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2546 และได้มีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาเป็นครั้งแรกในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2546³

ในปี พ.ศ. 2559 สถานการณ์โทษประหารชีวิต (Death Sentences and Executions in 2016) พบว่าการประหารชีวิตส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศจีน อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย อิรักและปากีสถานซึ่งมีประชาชนอย่างน้อย 1,032 คนที่ถูกประหารชีวิตใน 23 ประเทศหรือ 1 ใน 3 ของประเทศทั่วโลก โดยมี 57 ประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตส่วนหนึ่งในนั้นรวมถึงประเทศไทยด้วย ส่วนอีก 141 ประเทศหรือ 2 ใน 3 ของประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติแล้ว⁴

โทษประหารชีวิตถือเป็นโทษที่มีความรุนแรงที่สุดที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดและถือเป็นโทษที่เก่าแก่ที่สุดมีมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันเป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาดไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยังมีโทษประหารชีวิตอยู่มาจนถึงปัจจุบันซึ่งในหลายๆประเทศได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วตามมติที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเพราะโทษประหารชีวิตถือเป็นการตัดขาดบุคคลผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างเด็ดขาดและเป็นวิธีการที่ไร้มนุษยธรรม ซึ่งประเทศที่ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ สเปน สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ อังกฤษ และกัมพูชา ภูฏาน โบลิเวีย บอสเนีย โคลัมเบีย โครเอเชีย ไชปรัส ฟินแลนด์จอร์เจีย เติร์กเมนิสถาน อิตาลี โมนาโก นอร์เวย์ ปานามา โปรตุเกส ตุรกี วัตกัน อูรุกวัย เนปาล ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตได้แก่ ประเทศในแอฟริกา ประเทศในตะวันออกกลาง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รวมถึงประเทศไทย⁶

³ สมบูรณ์ ประสบเนตร, โทษประหารชีวิตในประเทศไทย, *บทบัญญัติ*, 56, หน้า 77.

⁴ แอมเนสตี้, “ยุติโทษประหารชีวิต ปี 2016”, สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2560, จาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/death-penalty>.

⁵ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย*, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2559, หน้า 28.

⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 29.

แม้ตามหลักการแล้ว รัฐจะมีหน้าที่ในการคุ้มครองและปกป้องประชาชน โดยการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและห้ามปรามมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวต่อโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งเป็นอำนาจบังคับไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หลักสิทธิมนุษยชนถือเป็นหลักการสูงสุดของมนุษยชาติในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งเห็นได้จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227⁷ วรรคแรกบัญญัติไว้ว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงอย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น” และวรรค 2 ได้บัญญัติไว้ว่า “เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย”

แม้การก่ออาชญากรรมจะเป็นการกระทำความผิดและเป็นการละเมิดต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลมีอัตราโทษประหารชีวิตก็ตาม แต่การลงโทษประหารชีวิตถือว่าขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพซึ่งเป็นแนวคิดของอาชญาวิทยาสสมัยใหม่ ซึ่งเห็นได้ว่าปัจจุบันการใช้วิธีการประหารชีวิตมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โทษประหารชีวิตแม้จะมีข้อดีในการจำกัดอาชญากรออกไปจากสังคมอย่างเด็ดขาด แต่ถึงอย่างไรนั้น การลงโทษประหารชีวิตย่อมมีข้อเสียประการสำคัญคือ ถ้าการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษประหารชีวิต แต่ผู้นั้นกลับกลายเป็นผู้บริสุทธิ์ซึ่งไม่สามารถเยียวยาแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้กลับมาดีดังเดิมได้จึงทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการออกมาผลักดันให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตอย่างเช่นประเทศอื่นๆ ที่ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าโทษประหารชีวิตเป็นแนวความคิดของยุคสมัยก่อนที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับการทดแทนด้วยชีวิตตามแนวคิดทฤษฎีแก้แค้นทดแทนและข่มขู่ยับยั้งแต่ปัจจุบันยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการประหารชีวิตไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหวาดกลัวหรือเกรงกลัวแต่อย่างใดและยังถือเป็นวิธีการที่รุนแรง ป่าเถื่อนและไร้มนุษยธรรมขัดต่อหลักการของสิทธิมนุษยชน การลงโทษประหารชีวิตจึงถือเป็นโทษขั้นเด็ดขาดเป็นการตัดโอกาสมิให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวกลับใจ เพราะบางครั้งการกระทำความผิดของบุคคลนั้นอาจกระทำไปโดยไม่มีเจตนาหรือพลั้งเผลอหรือเป็นการจับตัวผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดมาลงโทษ การลงโทษประหารชีวิตแก่บุคคลคนนั้นไปแล้วย่อมไม่สามารถเยียวยาให้กลับมาดีดังเดิมได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงมาตรการในการลงโทษประหารชีวิต เพื่อให้

⁷ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2477 (7 มีนาคม 2477), ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 122 ตอนที่ 95 หน้า 85, มาตรา 227.

สอดคล้องกับยุคสมัยซึ่งในปัจจุบันที่มีหลายประเทศที่ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว อีกทั้งศึกษาถึงมาตรการอื่นๆนอกเหนือจากบทลงโทษประหารชีวิตที่สามารถนำมาใช้ในการป้องปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษประหารชีวิตเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งเป็นมาตรการที่สามารถนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดมิให้ก่อการกระทำความผิดและเกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับซึ่งอาจทำให้จำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมลดลงได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี ประวัติ วิวัฒนาการและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิต
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศและประเทศไทย
- 2.4 เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้ศึกษาทำการศึกษาเรื่องมาตรการในการลงโทษทางกฎหมาย ศึกษาเรื่องโทษประหารชีวิต โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 3.1 การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารบทความทางวิชาการ หนังสือตำราวิทยานิพนธ์ ตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ต่างๆเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี ประวัติวิวัฒนาการ และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต ของประเทศไทย และต่างประเทศ
- 3.2 ศึกษาถึงการบังคับใช้โทษประหารชีวิตของประเทศไทยและต่างประเทศ ศึกษาแนวคิดและเหตุผลของการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ และปัญหาการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

4. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจุบันหลายประเทศได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตเพราะถือเป็นวิธีการที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยยังคงไว้ซึ่งบทลงโทษประหารชีวิตจึงขัดต่อหลักการดังกล่าวจึงควรที่จะยกเลิกบทลงโทษประหารชีวิตในทุกบทความผิดที่มีโทษดังกล่าว แต่เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนการลงโทษประหารชีวิตยังคงมิได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ร้ายแรงเท่านั้น

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทำการศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีประวัติความเป็นมาวิธีการและวัตถุประสงค์ของการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและต่างประเทศโดยศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียของการนำบทลงโทษประหารชีวิตมาใช้บังคับ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษให้มีความเหมาะสมและให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้โทษทางอาญาต่อไป

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎีประวัติวิวัฒนาการและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต
- 6.2 ทำให้ทราบถึงการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย
- 6.3 ทำให้ทราบถึงการยกเลิกโทษประหารในต่างประเทศและประเทศไทย
- 6.4 เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของการลงโทษประหารชีวิต

บทลงโทษทางกฎหมายถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการป้องปรามและยับยั้งไม่ให้บุคคลกระทำความผิดและเกิดการเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับเมื่อมีการกระทำความผิดนั้น ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันสังคมจึงได้มีการกำหนดมาตรการและบทลงโทษกับผู้กระทำความผิดในรูปแบบต่างๆและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยซึ่งในสมัยโบราณบุคคลที่กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษโดยวิธีการเดียวกันกับที่ได้กระทำลงไปตามทฤษฎีแก้แค้นทดแทนหรือวิธีการแบบตาต่อตาฟันต่อฟันเมื่อสังคมเกิดการพัฒนามากขึ้นบทกำหนดโทษของสังคมจึงเปลี่ยนไปได้มีการนำทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูมาใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสปรับปรุงตัวเองและกลับคืนสู่สังคมได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามบทลงโทษที่เด็ดขาดและรุนแรงของการกระทำความผิดคือการลงโทษประหารชีวิตถูกมองว่าเป็นวิธีการที่ป่าเถื่อน ไร้มนุษยธรรม ซึ่งสังคมโลกปัจจุบันนี้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนเพิ่มมากขึ้น หลายประเทศทั่วโลกส่วนใหญ่ได้ยกเลิกการใช้บทลงโทษประหารชีวิตและมีประเทศส่วนน้อยที่ยังคงใช้บทลงโทษซึ่งหนึ่งในนั้นคือประเทศไทยจึงอาจถูกมองว่าขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษและโทษประหารชีวิตทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศรวมทั้งแนวทางการยกเลิกบังคับใช้โทษประหารชีวิต

1. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ

ในเรื่องทฤษฎีแนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้มีการวิวัฒนาการทางด้านแนวความคิดมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันซึ่งเราสามารถแบ่งการวิวัฒนาการได้เป็น 4 ยุคด้วยกันคือ⁸

1. ยุคก่อนสำนักคลาสสิก (Pre-Classical School)
2. ยุคสำนักคลาสสิก (Classical School)

⁸ สหชน รัตน์ไพจิตร, ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา, วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2527, หน้า 22.

3. ยุคสำนักคลาสสิกใหม่ (Neo-Classical School)

4. ยุคสำนัก Positive School

1.1 ยุคก่อนสำนักคลาสสิก (Pre-Classical School)

ในยุคต้นชีวิตของมนุษย์มีความอยู่อย่างง่าย ๆ ในสังคมยุคนี้ยังไม่มีความคิดเรื่องระบบกฎหมายแต่จะเน้นเรื่องมีศีลธรรม (Moral) ของสังคมอันเป็นแบบแผนต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตด้วยเหตุนี้กฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากบทบังคับทางศาสนาความกลัวต่อสิ่งลึกลับและเชื่อต่อดวงวิญญาณในกรณีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดหรือประพฤติฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมจะมีลักษณะเป็นการเรียกร้องความยุติธรรมตามธรรมชาติในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟัน (Lexa Talionis) จึงเกิดการเรียกร้องยึดเชื้อแพร่งขาย ลูกหลานจากบุคคลเป็นครอบครัวเป็นชุมชนจนอาจทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายขึ้นได้ ดังนั้นจึงได้เกิดระบบคนกลาง (Impartial Third Party) ขึ้นมา เพื่อทำการไกล่เกลี่ยตัดสินให้ฝ่ายผู้ถูกทำร้ายหรือที่ได้รับความเสียหายให้ได้รับการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้น (Expiation) ซึ่งเป็นการยอมรับทั้งสองฝ่าย ดังนั้นความประสงค์ของการลงโทษในยุคสมัยนี้จึงเป็นเรื่องที่ต้องการชดใช้ความเสียหายแก่ผู้เสียหาย⁹

วิธีการค้นหาข้อเท็จจริงหรือเพื่อค้นหาตัวบุคคลผู้กระทำความผิดในสมัยนั้นมีด้วยกัน 2 วิธี ดังนี้¹⁰

1) Trial by Ordeal เป็นยุคสมัยจารีตนครบาลเป็นเรื่องของการดำเนินไต่สวนเพื่อที่จะค้นหาตัวบุคคลผู้กระทำความผิดโดยในยุคนี้มีความเชื่อในเรื่องของพระเจ้าว่าเวลาใดพระเจ้าก็จะต้องคุ้มครองคนดี

2) Trial by Battle เป็นเรื่องของการให้คู่ความทั้งสองฝ่ายมาสู้กันโดยเชื่อว่าพระเจ้าจะอยู่ข้างคนบริสุทธิ์หรือเข้าข้างฝ่ายที่ถูกต้อง และโดยส่วนมากผู้เสียหายจะเป็นฝ่ายแพ้ จึงเป็นที่มาของระบบการจ้างบุคคลมาทำการต่อสู้กันโดยฝ่ายผู้เสียหายเป็นผู้ว่าจ้าง

1.2 ยุคสำนักคลาสสิก (Classical School)

สำนักคลาสสิกเกิดขึ้นในตอนปลายศตวรรษที่ 18 เพื่อเป็นการคัดค้านการลงโทษที่เป็นไปตามอำเภอใจและทารุณ โหดร้ายของผู้ตัดสินข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยการลงโทษควรจะทำด้วยความมุ่งหมายอันสำคัญที่สุดคือ เพื่อป้องกันยับยั้งอาชญากรรมและเพื่อมิให้การลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นไปตามความพอใจของผู้ลงโทษ ดังนั้น การลงโทษจึงต้องกระทำโดยเปิดเผย

⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 23.

¹⁰ วีระพงษ์ บุญโญภาส, ใน เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542 , หน้า 1-8.

รวดเร็ว และเหมาะสมแก่ความจำเป็น โดยให้มีความหนักเบาเป็นไปตามส่วนแห่งความร้ายแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยบทกำหนดโทษที่จะลงจะต้องมีการกำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมาย และเป็นไปตามความหนักเบาของความผิด โดยจะต้องกำหนดไว้อย่างแน่นอนและบุคคลจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมายซึ่งเป็นข้อบังคับอย่างเดียวกันทุกคนจึงมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทฤษฎีนี้จึงเป็นไปตามทฤษฎีเจตจำนงเสรี (Free Will Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะใช้เหตุผลของตัวเองและมีเสรีภาพในการคิดตัดสินใจ และกระทำการใดๆ ฉะนั้นมนุษย์กระทำการใดๆลงไปจึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของตนเองหากทำผิดต้องได้รับการลงโทษตามความเหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไป ทฤษฎีนี้จึงเป็นที่นิยมอย่างมากในยุคนั้นและสำนักคลาสสิกยังมีอิทธิพลอย่างมากในประเทศยุโรป แต่ถึงอย่างไรสำนักคลาสสิกกับความเชื่อดังกล่าวยังเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม¹¹

1.3 ยุคสำนักคลาสสิกใหม่ (Neo-Classical School)

สำนักคลาสสิกสมัยใหม่ ถือว่าผู้คนทุกคนล้วนมีเจตจำนงเสรีอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อคนทุกคนมีเจตจำนงเสรีเท่าเทียมกันย่อมจะต้องรับผิดชอบในการกระทำอย่างเท่าเทียมกัน เช่นกัน และเหตุผลที่ทำให้การลงโทษเป็นไปโดยเคร่งครัดเพราะทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดควรกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและการลงโทษจะก่อให้เกิดประโยชน์ได้เมื่อการป้องกันไม่ให้คนอื่นมากระทำความผิดอีกและบทลงโทษจะต้องมีความเหมาะสมกับความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำลงไป ดังนั้นแนวความคิดของทฤษฎียุคสำนักคลาสสิกใหม่จึงเห็นด้วยกับบทลงโทษที่สูงซึ่งเห็นได้จากต้นศตวรรษที่ 19 ได้มีการลงโทษประหารชีวิตเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย โดยเห็นจากการลงโทษที่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดกลัวกับโทษขั้นเด็ดขาด ดังนั้น สำนักคลาสสิกใหม่จึงเป็นสำนักที่เกิดขึ้นมาและแตกต่างไปจากความคิดของสำนักคลาสสิกเดิม¹²

1.4 ยุคสำนัก Positive School

ในช่วงศตวรรษที่ 19 ซึ่งถือเป็นช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมากและรวดเร็วจึงมีการนำทฤษฎีและหลักการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ควบคู่กับสังคมจึงทำให้เกิดการเรียนรู้และศึกษาถึงวิธีการแบบ Empirical Method ซึ่งถือมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการคิดและหาเหตุผลตามวิธีการทางตรรกวิทยาแบบสำนักคลาสสิก ทางด้านอาชญาวิทยาและการลงโทษจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกล่าวคือ แต่เดิมนั้น

¹¹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 9-19.

¹² สหชน รัตนไพจิตร, ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา, หน้า 24.

การศึกษาเรื่องบทลงโทษของผู้กระทำความผิดเป็นการศึกษาโดยการใชเหตุผลทางด้านตรรกวิทยา เป็นพื้นฐานในการลงโทษแต่เมื่อเกิดกระบวนการความคิดโดยการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ จึงได้มีการศึกษาวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลทางวิทยาการและเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ ศึกษาถึงเหตุผลที่มนุษย์กระทำความผิดและจะอย่างไรจึงจะทำให้มนุษย์ไม่กระทำความผิด เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข โดยสำนักนี้เชื่อในทฤษฎีเหตุอันนำมาซึ่งผลซึ่งถือเป็นการศึกษา ถึงต้นเหตุของการก่อให้เกิดอาชญากรรมและคัดค้านทฤษฎีเจตจำนงเสรี ซึ่งสำนักนี้เห็นว่าเป็นเพียง นามธรรมมิใช่รูปธรรมจึงไม่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ได้จึงมีการสร้างทฤษฎีอาชญากร โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณของความก้าวร้าวอยู่ใน ตัวเองโดยสืบทอดมาจากบรรพบุรุษมาซึ่งถูกหลานโดยผู้ที่ก่ออาชญากรรมจะมีลักษณะปรากฏ ออกมาภายนอกทางกายภาพเช่นขากรรไกรกว้างหน้าเหมือนลิงทนต่อความเจ็บปวดหน้าผากลาด ชัน แต่ต่อมาทฤษฎีนี้ได้ถูกคัดค้านโดยนักอาชญาวิทยารุ่นต่อๆมาทฤษฎีนี้ไม่สามารถถ่ายทอด โดยทางสายโลหิตโดยเห็นว่าปัจจัยภายนอก เช่น สังคมหรือการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญ ยิ่งกว่า¹³ เป็นต้น

ในปัจจุบันแนวคิดทฤษฎีอาชญาวิทยาได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดและปรัชญา ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของสำนักความคิดทางอาชญาวิทยา 2 สำนัก คือ¹⁴

1) สำนักดั้งเดิม สำนักนี้มีแนวความคิดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูป กฎหมายโดยให้มีบทลงโทษที่แน่นอนมากยิ่งขึ้นและเป็นบทลงโทษที่เป็นไปตามหลักมนุษยธรรม โดยมีการเสนอให้ใช้เครื่องมือในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดเพื่อป้องปรามไม่ให้เกิดปัญหา อาชญากรรมในสังคม

2) สำนักปฏิฐานนิยม สำนักนี้มีแนวความคิดโดยอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ เข้ามาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุของการก่อให้เกิดอาชญากรรมและการกระทำความผิดของ ผู้กระทำความผิดโดยการนำกฎหมายมาใช้บังคับจะต้องคำนึงถึงสาเหตุและพื้นฐานของผู้กระทำ ความผิดเพราะการกระทำความผิดอาจจะเกิดจากทางด้านร่างกายจิตใจหรือสภาพสังคม ของผู้กระทำความผิด ส่วนการลงโทษผู้กระทำความผิดมิได้มุ่งหมายที่จะข่มขู่ยับยั้งแต่เพื่อแก้ไข พื้นฟูไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมากระทำความผิดอีกและสามารถออกมาใช้ชีวิตในสังคมปกติได้

¹³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 25.

¹⁴ สุดสงวน สุธีสร, *อาชญากรรม ความหมาย ขอบเขต และทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529, หน้า 43-47

2. วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

การลงโทษบุคคลถือเสมือนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งเพื่อใช้ปราบปรามผู้กระทำความผิดวิธีของการลงโทษที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่ร่างกายเป็นผลมาจากการตัดสินดังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านมองว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดตามความเชื่อที่ว่าเพื่อการแก้แค้นทดแทนนั้น เป็นวิธีการที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อนกับอาชญากรรมบางประเภทและการกระทำความผิดบางชนิด ยิ่งก่อให้เกิดการเสียดุลของสังคม ทำให้บุคคลในสังคมเสียผลประโยชน์เพราะเป็นการทำลายความสมดุลที่เกิดขึ้น การลงโทษบุคคลอาจเป็นเพียงหนึ่งในปฏิกริยาหลาย ๆ อย่างที่มาจาก การฝ่าฝืนกฎหมาย ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นผลที่มาจาก การกระทำความผิดต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล จึงทำให้บุคคลนั้นต้องได้รับการลงโทษโดยสังคม โดยวัตถุประสงค์ของการลงโทษขึ้นอยู่กับว่าการกระทำความผิดนั้นร้ายแรงหรือหนักเบาเพียงใด รวมทั้งค่านิยมของสังคม ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง และปฏิกริยาของคนในสังคมอย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดยังคงมีอยู่จนถึงในปัจจุบัน หากแต่จุดเน้นได้เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์¹⁵

ความหมายของโทษทางอาญา

ตามความเห็นทางทฤษฎีของนักวิชาการด้านกฎหมายได้อธิบายความหมายของโทษทางอาญาไว้ ดังนี้

ศาสตราจารย์ ฮาร์ท (H.L.A Hart)¹⁶ แห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ศาสตราจารย์เบ็น (S.I. Benn)¹⁷ และศาสตราจารย์ฟลู (A.Flew)¹⁸ อธิบายว่าโทษทางอาญาจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการได้แก่

¹⁵ ผดุงจิตต์ อชิมนันจนะ, *สังคมวิทยาว่าด้วยอาชญากรรมและการลงโทษ*, กรุงเทพมหานคร, 2510, หน้า 126

¹⁶ H.L.A Hart, *Punishment and Responsibility*. London : Oxford University, 1982, Press. pp. 4-5. อ้างใน สหชน รัตน์ไพจิตร, *ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2527.

¹⁷ S.I. Benn, *An Approach to the Punishment in Freedom and Responsibility*. ed by Herbert Morris. California: Stanford University Press, 1961, P. 517. อ้างใน สหชน รัตน์ไพจิตร, “เพ็งอ้าง”.

¹⁸ A.Flew, *Definition of Punishment in Contemporary Punishment*. ed by Rudolph J. Gerber and Patrick D. McAnany, Norte Dame : university of Notre Dame, . 1972, Press. pp. 31-37. อ้างใน สหชน รัตน์ไพจิตร, “เพ็งอ้าง” .

1) โทษจะต้องก่อให้เกิดความทุกข์หมายถึงผู้ได้รับโทษจะต้องได้รับความทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งอาจเป็นการกำจัดสิทธิเสรีภาพทางร่างกาย การได้รับความเจ็บปวดทางกาย หรือการสูญเสียทรัพย์สินหรืออื่นๆ]

2) โทษจะต้องใช้ต่อผู้กระทำผิดกฎหมายหมายถึงผู้กระทำผิดกฎหมายเท่านั้นที่จะต้องถูกลงโทษจะนำบุคคลอื่นที่มีได้กระทำความผิดมารับโทษมิได้

3) โทษจะต้องมีขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมาย หมายถึง ต้องมีการกระทำผิดกฎหมายเสียก่อนจึงจะลงโทษได้ หากไม่มีการกระทำผิดกฎหมายก็ลงโทษไม่ได้

4) โทษจะต้องเป็นวิธีการซึ่งคนใดคนหนึ่ง นอกจากตัวผู้กระทำความผิดนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดนั้นหากผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลนั้นเองไม่นับเป็นโทษทางอาญา

5) โทษจะต้องเกิดจากผู้มีอำนาจที่จะทำให้เกิดผลร้ายนั้นขึ้นมาได้หมายถึงโทษนั้นต้องผ่านกระบวนการตามกฎหมายและผู้มีอำนาจตามกฎหมายจึงจะเป็นผู้ให้ผลร้ายได้

ความหมายของโทษทางอาญาตามนัยแห่งกฎหมายอาญา¹⁹

พิจารณาความหมายของโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังนี้ มาตรา 2²⁰ บัญญัติว่า บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ตามนัยของ มาตรา 2 จะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงโทษในทางอาญาว่าบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อ

1) ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และ

2) โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

โทษจึงถือเป็นบทบังคับและเป็นมาตรการในการยับยั้งทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวจึงเป็นมาตรการในการป้องปรามการกระทำความผิดซึ่งโทษของการกระทำความผิดทำให้กฎหมายอาญามีลักษณะแตกต่างไปจากกฎหมายอื่นๆ จึงเปรียบเสมือนสิ่งที่ยึดบังคับ และควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมให้อยู่ในกรอบทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย และ

¹⁹ ฌูว์ว็องต์ สุทธิโยธิน, “ทฤษฎีการลงโทษ” ใน แนวการศึกษาวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง หน่วยที่ 5, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, 2558, หน้า 6-10.

²⁰ ประมวลกฎหมายอาญา ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73 ตอนที่ 95 พ.ศ.2499, มาตรา 2.

เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์และก่อให้เกิดประโยชน์ของสังคมโดยรวมซึ่งยังคงมีอยู่ตลอดเวลา จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าเป้าหมายและเหตุผลในการลงโทษแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 การลงโทษเพื่อการแก้แค้นและทดแทนการกระทำผิด (Retribution)

ความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution Theory) มีพื้นฐานมาจากลัทธิเจตจำนงเสรีที่เรียกว่า Free Will ลัทธินี้มีความเชื่อเป็นพื้นฐานว่ามนุษย์มีเหตุผลมีอิสระเสรีภาพที่จะคิดมีเสรีภาพที่จะกระทำการใดใดภายใต้ความคิดความเชื่อและการตัดสินใจของตนเองรวมทั้งความสามารถของบุคคลในการใช้เหตุผลการกระทำสิ่งใดมนุษย์ย่อมมีเหตุผลเป็นของตนเอง ดังนั้นมนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองที่ได้กระทำลงไปหากเป็นการกระทำที่ดีเขาย่อมได้รับผลตอบแทนที่ดีแต่หากเป็นการกระทำที่ไม่ดีหรือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ของสังคมเขาย่อมสมควรได้รับการตำหนิหรือได้รับการลงโทษจากสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การที่สังคมลงโทษเขาเพราะเหตุผลที่มาจากการกระทำของเขาเองหาใช้สิ่งอื่นใดไม่เมื่อเขากระทำเขาย่อมสมควรถูกลงโทษการลงโทษจึงเป็นการทดแทนการกระทำผิดของเขานั้นเอง²¹

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อของสำนักอาชญาวิทยาและสำนักคลาสสิก ซึ่งเห็นว่าผู้ที่กระทำผิดเป็นผู้ละเมิดศีลธรรมฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมจึงสมควรถูกลงโทษเพื่อให้ตอบแทนความผิดที่เขากระทำลงไป

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน การลงโทษเป็นการทดแทนการกระทำผิดของเขาในเรื่องวัตถุประสงค์ของการลงโทษนักปราชญ์ได้อธิบายไว้ดังนี้

แบรดเลย์ (Bradley)²² นักปรัชญาชาวอังกฤษกล่าวไว้ว่า “...ในความคิดของคนทั่วไปจะมีความรู้สึกว่าการกระทำผิดและการลงโทษเป็นของคู่กันการลงโทษก็คือ การลงโทษด้วยเหตุที่ว่าเขาสมควรที่จะได้รับอันเนื่องจากการกระทำของเขาถ้าหากว่าการลงโทษมีประโยชน์หรือผลอะไรก็ตามมาก็เป็นเพียงเปลือกนอกแต่เนื้อแท้แล้วคือการที่เขาสมควรจะได้รับโทษเนื่องจากการกระทำผิดของเขา...”

การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนไม่ได้มองผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตว่าเมื่อเขาได้รับการลงโทษแล้วผลจะเป็นอย่างไรเขาจะกลับตัวเป็นคนดีได้หรือไม่

²¹ ฌูว์ว็อดน์ สุทธิโยธิน, *ทฤษฎีการลงโทษ*, หน้า 6-12.

²² สหชน รัตนไพจิตร, *ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา*, หน้า 33.

วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน มีดังนี้²³

- 1) เพื่อเป็นการตอบแทนการกระทำของผู้กระทำผิดเพราะเขาสมควรที่จะได้รับโทษเนื่องจากการกระทำความผิดของเขา
- 2) เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาที่ได้กระทำลงไป
- 3) เพื่อธำรงความยุติธรรมในสังคม
- 4) เพื่อรักษากฎหมาย

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน คือ เพื่อเป็นการทดแทนการกระทำความผิดซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำลงไปเพราะผู้กระทำความผิดสมควรจะได้รับการลงโทษเนื่องมาจากการกระทำความผิดของเขานั้นเอง

เหตุผลของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน
เหตุผลของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนแบ่งออกเป็น 2 ประการ²⁴ คือ

1) เหตุผลเพื่อความยุติธรรม แนวคิดนี้เห็นว่าการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักความยุติธรรมเมื่อฝ่าฝืนผู้กระทำผิดจึงต้องถูกลงโทษเพื่อที่จะธำรงรักษาความยุติธรรมไว้ บุคคลผู้ที่เป็นต้นคิดตามแนวคิดดังกล่าวนี้คือ เอมมานูเอล คานท์ (Kant), เฮงเกล (Hegel) และ ฮอว์กินส์ (Hawkins) เป็นการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

คานท์ (Kant) เห็นว่า “...เหตุผลที่จะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดก็เพื่อรักษาความยุติธรรมเอาไว้ ความยุติธรรมที่ถูกละเมิดจะต้องได้รับการทดแทน ถ้าหากว่าความยุติธรรมถูกทำลายลงชีวิตของมนุษย์จะไม่มีคุณค่าอะไรเหลืออยู่เลย เราจะต้องลงโทษผู้กระทำความผิดเพราะการลงโทษเป็นสิ่งที่เขาสมควรจะได้รับ ถ้าเราละเว้นไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเท่ากับเราร่วมมือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของความยุติธรรมด้วย...”

เฮงเกล (Hegel) เห็นว่า “...เหตุของการลงโทษเพื่อให้สาสมก็เพื่อนำความถูกต้องกลับคืนมา การกระทำความผิดเป็นสิ่งที่ปฏิเสธความถูกต้อง การลงโทษจึงเป็นปฏิกิริยาของสังคมที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้องนี้ ดังนั้น การลงโทษจึงเป็นสิ่งที่ผู้กระทำความผิดสมควรจะได้รับเนื่องจากการกระทำความผิด...”

ฮอว์กินส์ (Hawkins) เห็นว่า “...เหตุที่ต้องลงโทษเพื่อให้สาสมก็เพราะมนุษย์ต้องมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมต่อการกระทำของเขา การลงโทษคนต่างจากการฝึกหัดสัตว์

²³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 34.

²⁴ แสง บุญเฉลิมภท, แนวความคิดเกี่ยวกับดุลพินิจในการลงโทษ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551, หน้า 136

ตรงที่เราตีสัตว์ที่ทำไม่ถูกต้องนั้นเราไม่ได้คิดว่าสัตว์จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของมัน แต่เราตีมันเพื่อให้มันหวาดกลัว เพื่อมันจะได้ไม่กระทำเช่นนั้นอีก เราลงโทษคนไม่ใช่เพราะเราหวังผลของการลงโทษของเขา หากแต่เป็นเพราะเขาต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขา ทั้งนี้ เพราะสัตว์ไม่มีความรับผิดชอบทางศีลธรรม แต่คนเรามีความรับผิดชอบอยู่...”

2) เหตุผลเพื่อการทดแทนความผิดกฎหมาย แนวความคิดเห็นว่าเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นเราก็จะลงโทษผู้กระทำผิดด้วยเหตุเพราะเขาสมควรจะได้รับการลงโทษ เนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายไม่ใช่เพื่อความยุติธรรมทั้งนี้เพราะอาชญากรรม (Crime) และการลงโทษ (Punishment) เป็นของคู่กัน

หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนการกระทำผิดมีความผิดมีหลักเกณฑ์ ดังนี้²⁵

1) ผู้ที่กระทำผิดเท่านั้นที่จะถูกลงโทษการที่จะลงโทษบุคคลใดจะต้องมีการกระทำผิดและมีความผิดเกิดขึ้นก่อนจึงจะทำให้มีตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ดังนั้นการลงโทษจึงจะลงโทษได้เฉพาะตัวผู้กระทำผิดเท่านั้นตราบใดที่บุคคลยังไม่ได้กระทำผิดเราจะลงโทษเขาไม่ได้ ดังนั้น เงื่อนไขของการลงโทษที่สำคัญคือจะต้องมีการกระทำผิดเกิดขึ้นเสียก่อนจึงจะลงโทษบุคคลผู้กระทำผิดได้

2) ผู้กระทำผิดทุกคนต้องถูกลงโทษโดยไม่มีข้อยกเว้นการลงโทษตามทฤษฎีนี้มุ่งรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมผู้กระทำผิดเป็นผู้ละเมิดกฎหมายแห่งความยุติธรรมไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นใครก็ตามหากเป็นผู้ละเมิดกฎหมายแห่งความยุติธรรมก็ต้องถูกลงโทษทุกคนแม้ว่าการลงโทษบุคคลนั้นจะไม่เกิดประโยชน์อะไรต่อสังคมก็ตาม

3) จำนวนโทษต้องพอเหมาะกับความผิดการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษ เพื่อความสาสมมุ่งหมายที่จะลงโทษให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไป ดังนั้นการลงโทษจึงต้องสาสมกับความผิดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดจะต้องมีความสาสมคือมีความหนักเบาเท่ากับความผิดนั้น

ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำผิดจึงมีไว้เพื่อรักษาความยุติธรรมการลงโทษจึงต้องลงโทษแก่ผู้กระทำผิดเท่านั้นรวมทั้งต้องลงโทษผู้กระทำผิดทุกคนและจำนวนโทษที่จะลงต้องมีขนาดเหมาะสมกับความผิด

²⁵ พเยาว์ ศรีแสงทอง, การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำผิด, กรุงเทพมหานคร: จรัลสนิทวงศ์, 2554, หน้า 57-58.

2.2 การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งหรือป้องกันอาชญากรรม (Deterrence)

วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

การลงโทษควรมีไว้เพื่อเป็นการยับยั้งและป้องกันมิให้การกระทำผิดนั้นเกิดขึ้นอีกโดยการใช้แนวคิดเรื่องการข่มขู่ยับยั้งดังนั้นวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งจึงแบ่งออกเป็น 2 ประการคือ²⁶

- 1) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือการป้องกันโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดรายบุคคลเพื่อยับยั้งมิให้เขากระทำความผิดซ้ำกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการป้องกัน โดยเฉพาะ
- 2) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไปหรือการป้องกันโดยทั่วไป (General Deterrence) เป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้สังคมทั่วไปเห็นเพื่อที่จะได้เกรงกลัวโทษจากการกระทำผิด และไม่คิดที่จะกระทำความผิดขึ้นอีกนอกจากกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการป้องกันโดยทั่วไป

เหตุผลในการลงโทษ

การลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมิได้คำนึงถึงประโยชน์แต่เฉพาะการลงโทษเพื่อยับยั้งตัวผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและสังคมโดยรวมอีกด้วยการลงโทษตามทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ทฤษฎีอรรถประโยชน์” (Utilitarian Theory) ตามแนวคิดของจอห์น สจิวตมิลล์และทฤษฎีเจตจำนงเสรี (Free will) ทฤษฎีอรรถประโยชน์มีแนวความคิดว่าการที่จะตัดสินว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่จะต้องดูจากผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวมเป็นสำคัญหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมก็จะถือว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมโดยมีหลักพิจารณาว่าการกระทำนั้นก่อให้เกิดความสุขมากที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดหรือไม่ถ้าไม่ใช่ก็จะถือว่าการกระทำนั้นถูกต้องชอบธรรม โดยทั่วไปแล้วตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งเห็นว่าการลงโทษเป็นสิ่งที่เลวร้ายแต่เป็นความจำเป็นที่จะต้องป้องกันสังคมจึงต้องมีการลงโทษ ดังนั้นหากจะมีการลงโทษก็ต้องเป็นไปตามเหตุผลในการป้องกันสังคมเป็นหลักมากกว่าเพื่อแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความผิด

²⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 47-48.

เหตุผลสนับสนุนในการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง
ความเชื่อที่ว่า การลงโทษด้วยการข่มขู่ยับยั้งจะสามารถป้องกันสังคมได้มีเหตุผล
สนับสนุนดังนี้²⁷

1) ความกลัวโทษ หากผลร้ายที่ได้รับจากการลงโทษมีความรุนแรงมากพอแล้ว
บุคคลจะไม่กล้ากระทำความผิดเนื่องจากเกรงกลัวโทษที่จะได้รับเนื่องจากมนุษย์ทุกคนไม่ชอบความ
ยากลำบากไม่ชอบความทุกข์ทรมานจึงไม่ต้องการได้รับการลงโทษจึงไม่กล้ากระทำความผิด

2) พลังกดดันของสังคม การกระทำความผิดและการถูกลงโทษที่ทำให้บุคคลจำนวนมาก
มากในสังคมเห็นและเกิดการตำหนิติเตียนรวมไปถึงการต่อต้านด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการไม่คบค้า
สมาคมการกีดกันออกจากสังคมตามธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่เป็นกลุ่มหรือ
สังคมและต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นในสังคมหากเขาถึงเห็นว่าถ้าเขากระทำความผิด
และได้รับการลงโทษเขาจะถูกต่อต้านจากสังคมส่วนใหญ่ที่มีลักษณะเป็นมดิมหาชนก็จะเป็นการ
ยากที่เขาจะดำรงตนอยู่ในสังคมได้ด้วยเหตุนี้เขาจึงไม่กล้ากระทำความผิด

3) การสร้างนิสัยเมื่อสังคมได้วางกฎเกณฑ์ไว้ว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่สังคมเห็น
ว่าเป็นความผิดและผู้ถูกลงโทษจะต้องได้รับการลงโทษเมื่อใช้หลักแบบนี้ไปนานๆบุคคลในสังคมก็
จะเกิดความเคยชินและซึมซับเข้าไปจนกลายเป็นนิสัย

การลงโทษบุคคลที่ได้ผลในการป้องกันจึงต้องให้เกิดผลในการสร้างนิสัยให้แก่
ผู้กระทำความผิดและคนทั่วไปด้วย

หลักการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง

ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Caesar Beccaria) เห็นว่าการลงโทษเป็นสิ่งจำเป็นในการลงโทษ
สามารถช่วยป้องกันสังคมได้โดยการลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เบ็คคาเรีย ได้รับการยก
ย่องว่าเป็นบิดาแห่งเสรีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) เบ็คคาเรีย ได้วาง
แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งไว้เป็นแนวคิดและหลักการพื้นฐานในการลงโทษ
(Beccaria's Concept of Deterrence) เบ็คคาเรีย อธิบายทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งว่าการ
ลงโทษที่สามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดได้ควรจะต้องมีลักษณะ 3 ประการดังนี้²⁸

1) การลงโทษต้องกระทำด้วยความรวดเร็ว (Swiftess of punishment) เบ็คคาเรีย
ให้เหตุผลประการแรกว่าผู้กระทำความผิดบางรายกระบวนกรยุติธรรมใช้เวลาหลายปีกว่าจะนำตัวมา

²⁷ Johannes Andenaes, (1965), The General Part of the Criminal Law of Norway. London: Sweet & Maxwell Limited, pp 68, อ้างใน สหชน รัตนไพจิตร, อ้างแล้ว, หน้า 46-47.

²⁸ Tibbetts , Stephen G. and Hemmens. Criminological Theory: A Text/Reader. Los Angeles: Sage Publishing, 2010, pp. 58-60, อ้างใน ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, อ้างแล้ว หน้า 6-23.

พิพากษาลงโทษบ่อยครั้งที่พบว่าเวลาที่ใช้ในการติดตามตัวยาวนานกว่าเวลาตามโทษที่จะกำหนดให้ลงโทษสำหรับความผิดนั้นเสียอีก เบ็คคาเรีย จึงกล่าวไว้ว่า “...การลงโทษด้วยความรวดเร็วว่องไวและความใกล้ชิดกับการประกอบอาชญากรรมจะเกิดประโยชน์มากกว่า...” เหตุผลประการที่สองความรวดเร็วในการพิพากษาวางโทษผู้กระทำผิดมีความสัมพันธ์กับขนาดของการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งการพิพากษาวางโทษและการลงโทษด้วยความรวดเร็วมีความสำคัญอย่างยิ่ง

2) ความแน่นอนในการลงโทษ (Certainty of punishment) เบ็คคาเรีย กล่าวว่า “...ความแน่นอนในการลงโทษหากมันสามารถช่วยบรรเทาได้การลงโทษนั้นจะถูกบันทึกในความทรงจำได้ยิ่งกว่าความกลัวในวิธีอื่นซึ่งยุ่งยากกว่าและเชื่อไว้ด้วยความหวังว่าจะได้รับการยกเว้นโทษ...”

3) ความเคร่งครัดหรือความรุนแรงของการลงโทษ (Severity of punishment) เบ็คคาเรีย เน้นว่าการลงโทษ ที่มีประสิทธิภาพและโทษที่เป็นไปได้ นี้ จะต้องมากเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดจะได้รับจากการประกอบอาชญากรรม

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง 2 ลักษณะ เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษ (Purpose of Punishment) คือ²⁹

1) การข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะ (Specific Deterrence) เป็นหลักการในการลงโทษผู้กระทำผิดรายบุคคลเพื่อข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เขากระทำความผิดซ้ำเมื่อได้รับโทษไปแล้วจะเกิดการจำหลักเกณฑ์ของโทษที่จะได้รับจนไม่กล้ากระทำความผิดอีก

2) การข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence) เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้สังคมทั่วไปเห็นว่าผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษอย่างไรเป็นการลงโทษ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้บุคคลอื่นในสังคมได้เห็นผลร้ายของการกระทำความผิดว่าเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษอย่างไรอันเป็นการให้ข้อคิดเตือนสติบุคคลอื่นๆที่อาจจะกระทำความผิดให้เห็นตัวอย่างการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อผลในการข่มขู่ยับยั้งและป้องปรามบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิด

การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องปฏิบัติตามหลักสำคัญ 3 ประการ คือ³⁰

1) การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด (Proportionality)

(1) การลงโทษต้องมีความ “เท่าเทียมกับ” หรือ “พอดี” กับอาชญากรรม

(2) การลงโทษต้องไม่ใช่วิธีการที่รุนแรงเกินกว่าอาชญากรรม

²⁹ กนกวรรณ ขวัญดี, *การยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550, หน้า 20.

³⁰ ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, *ทฤษฎีการลงโทษ*, หน้า 6-24.

ก. ภายใต้สัญญาประชาคมรัฐไม่มีสิทธิหน้าที่จะลงโทษผู้ใดเกินกว่าที่จำเป็น

ข. การลงโทษที่มีระดับมากจนเกินไปจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมสำหรับผู้ก่ออาชญากรรมที่หนักกว่าและอาชญากรรมที่รุนแรงควรลงโทษให้เท่ากับอาชญากรรมนั้นแต่การลงโทษที่ไม่เท่ากับอาชญากรรมจะกลายเป็นเหตุจูงใจให้ผู้กระทำผิดประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น

2) การรับรู้ของสาธารณชน (Public Knowledge) เบ็คคาเรีย ได้อธิบายว่าการลงโทษจะไม่สามารถข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำผิดได้จนกว่าการลงโทษนั้นจะเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปของสาธารณชน

(1) การลงโทษควรกระทำด้วยความรวดเร็วจนสามารถทำให้สาธารณชนเข้าใจเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการลงโทษกับอาชญากรรมนั้น

(2) การลงโทษควรเหมาะสมทางสัญลักษณ์และเข้ากันได้กับอาชญากรรมเพื่อให้ การลงโทษเหมาะสมทางสัญลักษณ์และเข้ากันได้กับอาชญากรรมเพื่อให้เกิดสาธารณชนเกิดการเปรียบเทียบระหว่างแรงจูงใจจากการประกอบอาชญากรรมกับการลงโทษที่จะได้รับ

(3) การลงโทษต้องมีความแน่นอน

3) กฎหมายกับการลงโทษจะต้องเป็นเรื่องสาธารณะและต้องมองเห็นได้ เช่น การพิมพ์หนังสือทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงกฎหมายอันจะทำให้ระลึกถึงสัญญาประชาคมสำหรับการลงโทษโดยเฉพาะอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงรองลงมาการลงโทษควรจะต้องเห็นได้ชัดเจนเพื่อข่มขู่การกระทำผิดสำหรับอาชญากรรมร้ายแรงการลงโทษเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นงานของสาธารณชนที่จะต้องช่วยกัน

วิธีการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการลงโทษสามารถป้องกันสังคมได้โดยการข่มขู่ให้เกรงกลัวต่อการลงโทษและยับยั้งคนอื่นไม่ให้กระทำผิด ดังนั้นการลงโทษจึงต้องใช้วิธีการที่สอดคล้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งมีหลักการดังนี้³¹

1. หลักปริมาณโทษ หรือว่าเป็นเครื่องมือในการข่มขู่ยับยั้งมิให้บุคคลกระทำผิดตามทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งการกำหนดปริมาณโทษมีแนวทางดังนี้

1) ปริมาณโทษตามแนวคิดเดิม

³¹ สทชน รัตนไพจิตร, ความประสงค์ของการลงโทษทางอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา, หน้า 48-53.

- (1) จำนวนโทษต้องมากกว่าผลที่จะได้รับจากการกระทำผิด
 - (2) เพิ่มค่าชดเชยความไม่แน่นอนของการไม่ได้รับโทษ
 - (3) เพิ่มโทษที่เกิดจากการกระทำผิดติดนิสัย
- 2) ปริมาณโทษตามแนวคิดใหม่
 - (1) ปริมาณโทษต้องมากพอที่จะทำให้บรรลุผลในการป้องกัน
 - (2) ปริมาณโทษต้องไม่มากเกินไปกว่าความจำเป็นในการบรรลุผลในการ

ป้องกัน

2. หลักความแน่นอนและความรวดเร็วของการลงโทษ
 - 1) เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นต้องจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษให้ได้
 - 2) การลงโทษผู้กระทำผิดจะต้องกระทำด้วยความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์
3. หลักการใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือยับยั้งผู้อื่นให้กลัวโทษ
 - 1) การลงโทษต้องทำโดยเปิดเผย
 - 2) การลงโทษใช้วิธีการที่รุนแรง

2.3 การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation)³²

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูเกิดขึ้นมาในยุคที่มีการตื่นตัวทางวิทยาศาสตร์ มีการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เรียกว่าปฏิฐานนิยม (Positivist) ใช้วิธีการศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical method) ราฟาเอล กาโลฟาโล (Raffaele Garofalo) และเฟอรรี (Ferri) นักอาชญาวิทยาชาวอิตาลีและในฐานะผู้นำของสำนักอิตาลี (Italian School) ที่เห็นว่าการศึกษารื่องอาชญากรรมและการกระทำผิดควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษา โดยมุ่งเน้นการศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อค้นหาสาเหตุแห่งอาชญากรรมและนำผลที่ได้มาใช้ในการแก้ไขการกระทำผิดรวมทั้งควรปรับปรุงวิธีการลงโทษให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิด

2.3.1 ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู

ตามทฤษฎีนี้เชื่อว่าการลงโทษควรมีเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีเพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดกลับมากระทำผิดซ้ำรวมทั้งพยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติจึงต้องมีการให้การเรียนรู้การอบรมให้เพียงพอที่เขาจะใช้ในการดำเนิน

³² ประเสริฐ เมฆมณี, *หลักทัณฑ์วิทยา*, กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, 2519, หน้า 67-68.

ชีวิตได้เช่นการฝึกอาชีพรวมทั้งการพยายามช่วยให้ผู้กระทำผิดไม่รู้สึกรับผิดชอบจากการที่ได้รับการลงโทษแล้ว เคิร์ชเวย์ (George F. Kirchway) ให้ทัศนะว่า³³

“...การลงโทษไม่สามารถยับยั้งผู้ซึ่งหย่อนความรับผิดชอบได้เพราะว่าเขาไม่รู้ถึงผลร้ายที่จะได้รับการกระทำผิดไม่สามารถที่จะยับยั้งบุคคลวิกลจริตได้เพราะว่าเขาพยายามขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคมอยู่แล้วไม่สามารถยับยั้งผู้ที่กระทำผิดด้วยความฉลาดได้เพราะเขาย่อมไม่คิดว่าจะถูกจับได้ไม่สามารถยับยั้งผู้ซึ่งกระทำความผิดโดยกะทันหันได้ เพราะว่าการกระตุ้นให้กระทำผิดมีความเร็วที่จะคิดถึงเหตุผลถ้าการลงโทษไม่สามารถยับยั้งบุคคลเหล่านี้ได้แล้วแล้วใครกันที่การลงโทษจะยับยั้งได้ก็คงจะมีแต่บุคคลซึ่งมีมาตรฐานความประพฤติที่ดี และไม่ละเมิดกฎหมายอยู่แล้วซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งเลย...”

ดังนั้นการลงโทษจึงควรมีไว้เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตด้วยความเป็นปกติสุขมากกว่าการลงโทษเพื่อข่มขู่ให้หวาดกลัว

หลักคิดในการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมีหลักคิดว่า “... สิ่งใดก็ตามที่สามารถแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีได้สิ่งนั้นคือวิธีการที่ดีที่สุดและควรนำมาใช้ เนื่องจากผู้กระทำผิดแต่ละคนมีปัญหาแตกต่างกันมีนิสัยใจคอแตกต่างกันเราจึงต้องใช้วิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าวิธีการแบบใดจึงจะเหมาะสมกับผู้กระทำผิดมากที่สุด...” ทั้งนี้ตามแนวคิดของเฮร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer)³⁴ ที่สรุปว่าวิธีการใดที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงผู้กระทำผิดได้ก็ควรเลือกใช้วิธีนั้น

หลักการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมีหลักการสำคัญที่ควรปฏิบัติ 5 ประการ³⁵ ดังนี้

1) พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขา

2) ให้ใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษจำคุกกระยะสั้น โดยหันมาใช้วิธีการอย่างอื่นแทนโทษจำคุกเพราะการลงโทษจำคุกกระยะสั้นไม่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟู

³³ Giles Playfair and Derick Singeton , (1965), *Crime, Punishment and Cure*. London: The Camelot Press Ltd. pp. 95-96. อ้างใน สหชน รัตนไพจิตร, อ้างแล้ว, หน้า 59-60.

³⁴ Herbert L. Packer, (1979), *The Limits of the Criminal Sanction*. California: Stanford University Press, p. 54. อ้างใน สหชน รัตนไพจิตร, อ้างแล้ว, หน้า 61-62.

³⁵ อุทิศ แสนโกสติก, *กฎหมายอาญาภาค 1*, พระนครศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กองวิชาการ, กรมอัยการ, 2525 , หน้า 34

ผู้กระทำผิดการลงโทษจำคุกระยะสั้นยิ่งจะทำให้ผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษกลายเป็นผู้ร้ายถาวร เพราะผ่านการจำคุกมาแล้วกลายเป็นคนขี้คุกและยังอาจได้เรียนรู้พฤติกรรมโจรจากในคุกมาด้วยวิธีการอย่างอื่นที่สามารถนำมาใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น เช่น

- (1) การกักขังแทนค่าปรับ
- (2) การรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ
- (3) การคุมประพฤติ

3) การลงโทษต้องเหมาะสมกับการทำความผิดเป็นรายบุคคล ตามแนวคิดของแพคเกอร์ ที่ว่าในการกำหนดโทษและการพิจารณาความหนักเบาของการลงโทษ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผู้กระทำผิดไม่ใช่ความหนักเบาของการทำความผิดดังนั้นจึงต้องลงโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคลผู้กระทำผิดว่าเขาควรได้รับการแก้ไขอย่างไร

4) เมื่อผู้กระทำได้แก้ไขให้ดีขึ้นแล้วให้หยุดการลงโทษนั้น หากเห็นว่าผู้กระทำผิดสามารถแก้ไขตนเองได้ดีแล้วก็ไม่ควรไปลงโทษเขาต่อไปอีกควรจะระงับการลงโทษ เพราะถึง ลงโทษต่อไปก็ไม่ได้ประโยชน์วิธีการที่อาจนำมาใช้คือการพักการลงโทษ (Parole)

5) ให้มีการปรับปรุงการลงโทษระหว่างที่มีการคุมขัง เนื่องจากทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมีแนวคิดว่าจะคืนผู้กระทำผิดกลับไปสู่สังคมจึงต้องหาวิธีการช่วยเหลือให้ผู้กระทำผิดสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้มีอาชีพมีงานทำมีรายได้เลี้ยงตนเองไม่ตกเป็นภาระของผู้อื่นมันจะทำให้เกิดการรังเกียจ ดังนั้น ในระหว่างที่มีการลงโทษควรมีการฝึกอาชีพให้ความรู้ในเรื่องที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในสังคมเมื่อพ้นโทษไปแล้วจะสามารถเลี้ยงตนเองได้ทำให้ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก

วิธีการที่นำมาใช้ตามทฤษฎีนี้³⁶ ได้แก่

1. พยายามหลีกเลี่ยงมิให้ผู้กระทำผิดประสบกับสิ่งที่จะทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขา หากผู้กระทำมีโอกาสดูอยู่กับผู้กระทำผิดที่เป็นอาชีพแล้วอาจทำให้เขาหมดโอกาสกลับตัวได้เพราะได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การทำความผิดมาจึงควรที่จะหลีกเลี่ยงการจำคุกในระยะเวลาอันสั้น โดยใช้วิธีอื่นแทน เช่น ปล่อยตัวผู้กระทำผิดโดยไม่ลงโทษจำคุก โดยกฎหมายบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษแก่ผู้กระทำผิด โดยอาจกำหนดว่าระหว่างที่ถูกรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษอยู่นั้นศาลอาจ

³⁶ วิศิษฐ์ เจนนานนท์, โทษประหารชีวิต: ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการคิดยากับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545, หน้า 15

กำหนดให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขเพื่อการคุมประพฤติก็ได้หรือโดยการปล่อยตัวหลังจากได้รับโทษจำคุก ระยะเวลาหนึ่งแล้ว โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องโทษก่อนครบกำหนดโทษ ได้หากเห็นว่าผู้นั้นสมควรที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมและการปล่อยตัวผู้นั้นออกมาจะไม่เป็นอันตราย แก่สังคม วิธีการปล่อยตัวผู้นั้นก่อนครบกำหนดโทษอาจมีเงื่อนไขเพื่อคุมประพฤติภายหลังจากการ ปล่อยผู้นั้นได้

2. วิธีการปรับปรุงผู้ต้องโทษในระหว่างถูกคุมขัง เช่น ฝึกหัดอาชีพให้ เพื่อให้ผู้ต้องโทษได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพ เพื่อเมื่อพ้นโทษแล้วจะได้มีโอกาสนำความรู้ ไปหารายได้และประกอบอาชีพสุจริต เพื่อไม่ให้กลับมาก่อทำความผิดหรือให้การศึกษาเพื่อ ประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษไปแล้วหรือให้การอบรมในทางศีลธรรมและศาสนาเพื่อให้ผู้กระทำความ ผิดสำนึกในความผิดและกลับตัวเป็นคนดี

3. ให้การช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษไปแล้ว โดยอาจจัดตั้งกองทุน เพื่อให้ผู้ที่พ้นจากโทษแล้วได้กู้ยืมไปใช้สร้างตัวและจัดหาอาชีพให้ภายหลังพ้นโทษไปแล้ว

ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดในการลงโทษประเภทนี้ ให้เหตุผลว่า 37

1. ผู้ที่กระทำความผิดไม่สมควรที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างดีเพราะ ประชาชนเกิดความรู้สึกโกรธแค้นในความผิดที่ผู้กระทำผิดได้กระทำลงไป

2. การเอาวัตถุประสงคนั้นมาใช้กับการลงโทษต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถมากและสนใจที่จะดูแลผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ

3. สถานที่คุมขังและการคุมขังในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้วิธีการ ลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต

การลงโทษประหารชีวิตคือการลงโทษขั้นร้ายแรงของโทษในการกระทำความผิด ถือเป็น การกำจัดผู้ที่กระทำความผิดออกไปจากสังคมโดยเด็ดขาดซึ่งการลงโทษประหารชีวิตมีที่ มาจากทฤษฎีการแก้แค้นทดแทน³⁸ สิ่งนี้ถือว่าผู้ที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดเป็นผู้ที่ต้อง สูญเสียไปจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดผู้กระทำความผิดสมควรที่จะได้รับโทษ

³⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 16.

³⁸ กิตติศักดิ์ ปรกติ, “โทษประหารชีวิตกับข้อคิดว่าด้วยเสรีภาพในชีวิตร่างกาย”, รัฐศาสตร์สาร,

เช่นเดียวกับที่ผู้้นักระทำ คือการเรียกร้องให้มีการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจหรือขาดความเชื่อถือต่อความเข้มแข็งในกระบวนการทางด้านการบริหารงานยุติธรรมและยังแสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาดและรุนแรงถึงแก่ชีวิตจะยังสามารถที่จะยับยั้งหรือลดความร้ายแรงของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้จึงเห็นได้ว่าแนวคิดการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนมีความเชื่อว่าโทษประหารชีวิตมีความสำคัญในการป้องปรามและยับยั้งการกระทำความผิดเพื่อมิให้เป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดร้ายแรงต่อรัฐหรือคืสะเทือนขวัญต่อสังคมและยังถือเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี³⁹ ลอร์ด เดนนิ่ง (Lord Denning) ตุลาการชื่อดังผู้ซึ่งมีอิทธิพลในความคิดทางกฎหมายของประเทศอังกฤษ ได้กล่าวว่า “ความชอบธรรมสูงสุดของการลงโทษได้แก่ความรู้สึกของชุมชนที่พึงมีต่ออาชญากรรมและความประสงค์ของมติมหาชนที่จะให้ดำรงไว้ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดคดีฆาตกรรมอย่างสาสม”⁴⁰

ในทางวิชาการเป็นที่ยอมรับว่าประวัติและพัฒนาการ ของการลงโทษประหารชีวิต แท้จริงแล้วก็คือพัฒนาการของการกำจัดและตัดทอนโทษประหารชีวิต⁴¹รากฐานของความคิด และข้อจำกัดทางความคิดกล่าวคือ ความสำนึกทางเมตตาธรรมและมนุษยธรรมที่เชื่อกันในศักดิ์ศรี และคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งมีการสนับสนุนจากความเชื่อทางศาสนาและในความคิดทางปรัชญา ซึ่งเป็นเครื่องประทานความรุนแรงของการใช้อำนาจปกครองและการลงโทษต่อมนุษย์ให้มีความนุ่มนวลมาโดยตลอดและพัฒนาการทางความคิดและความเชื่อนี้ปรากฏให้เห็นในวัฒนธรรมทุกแห่งทั้งในซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตก ดังนั้นความคิดที่คัดค้านหรือมีการกำจัดโทษประหารชีวิตคือความคิดว่าทุกคนเกิดมาต่างก็มีสิทธิและเสรีภาพในการมีชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน และหลักความมีมนุษยธรรมไม่มีใครที่มีความชอบธรรมสามารถจะเอาชีวิตของผู้อื่นได้การที่บุคคลใดจะทำผิดไม่ว่าจะร้ายแรงเพียงใดก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะฆ่าชีวิตของบุคคลอีกคนหนึ่งให้หมดสิ้นไป จึงต้องปฏิบัติต่อกันอย่างมีมนุษยธรรมและมีความคิดลงไปว่ามูลเหตุที่เป็นรากลึกของการกระทำความผิดของแต่ละบุคคลนั้นล้วนแล้วแต่มาจากสภาพแวดล้อมและสังคมทั้งสิ้นการกำจัดบุคคลผู้ซึ่งกระทำความผิดให้ออกไปเสียจากสังคม โดยที่ไม่กระจัดรากเหง้าของความรุนแรงและความเลวร้ายที่เกิดขึ้น ในสังคมให้หมดไปเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้นแต่ความคิดนี้ยังไม่ได้รับ

³⁹ “เรื่องเดียวกัน”.

⁴⁰ ประเสริฐ เมฆมณี, ข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต, *บทบัญญัติ*, เล่ม 37 ตอน 3, พ.ศ. 2523, หน้า 141.

⁴¹ “เรื่องเดียวกัน”.

การยอมรับจากคนส่วนใหญ่ทั่วโลกเท่าไรนักเพราะยังไม่มี การนำแนวความคิดนี้ไปดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจังและเด็ดขาด⁴²

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการลงโทษบุคคลด้วยการประหารชีวิตถือเป็นการกำจัดชีวิตบุคคลอย่างเด็ดขาดให้ออกไปเสียจากสังคมถือเป็นวิธีการที่รุนแรงที่สุดการลงโทษประหารชีวิต จึงมีทั้งข้อดีและข้อเสียเกิดข้อดีถือเป็นการป้องปรามและยับยั้งการก่ออาชญากรรมซึ่งถือเป็นวิธีการที่ได้ผลดีที่สุดอาชญากรจะรู้สึกขลาดและไม่กล้ามีการกระทำความผิดอีกโดยเป็นแนวความคิดที่อยู่บนรากฐานของการแก้แค้นทดแทนและถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาจากสังคมไทยดั้งเดิมซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกลึกซึ้งในทางกฎหมายของประชาชนจึงแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ของระบบกฎหมายในปัจจุบัน โดยสิ้นเชิงที่มีแนวคิดในเรื่องของหลักมนุษยธรรม ส่วนข้อเสียของโทษประหารชีวิตถือเป็นการประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ถ้าหากว่าบุคคลนั้นมิได้เป็นผู้ที่กระทำความผิดจึงถือว่าเป็นวิธีการล้มเหลวอย่างร้ายแรงของระบบกระบวนการยุติธรรม ซึ่งไม่สามารถทำให้บุคคลนั้นกลับมามีชีวิตดั้งเดิมได้⁴³

3.1 แนวความคิดในการลงโทษประหารชีวิตของชาติตะวันตก

แนวความคิดในการลงโทษประหารชีวิตในยุคโบราณ

เริ่มตั้งแต่มนุษย์เกิดการรวมกลุ่มเป็นสังคมจากหน่วยที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัว การลงโทษประหารชีวิตในยุคนี้จึงเป็นการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนระหว่างครอบครัวฝ่ายผู้ถูกระทำและฝ่ายที่กระทำจึงเป็นการลงโทษที่มีรูปแบบอย่างไม่เป็นทางการเป็นการฆ่าฝ่ายที่กระทำเพื่อชดเชยความผิดที่ได้กระทำลงเท่านั้น ต่อมาเริ่มเกิดอารยธรรมในยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมอียิปต์ อารยเมโสโปเตเมีย อารยธรรมกรีกและโรมัน มีการสร้างสัญลักษณ์แบบอย่างแห่งพฤติกรรมเรียกว่า “วัฒนธรรม” และเมื่อมนุษย์ตั้งถิ่นฐานและเกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรม จึงเกิดอารยธรรมขึ้น⁴⁴ ช่วงนี้สังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น กฎเกณฑ์ทางสังคมจึงมีระเบียบแบบแผนมากขึ้นแต่มนุษย์ยังไม่เข้าใจปรากฏการณ์ทางธรรมชาติจึงเชื่อว่ามีสิ่งเหนือธรรมชาติเป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์ต่างๆ และเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้กำหนดชีวิตมนุษย์ กฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นจึงต้องคำนึงถึงความพอใจของพระเจ้าและสิ่งเหนือธรรมชาติที่แต่ละอารยธรรมนับถือ เมื่อเกิดการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้จึงเกิดการพิจารณาที่มีรูปแบบเป็นทางการมากขึ้น

⁴² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 142.

⁴³ วิศิษฐ์ เจนนานนท์, *โทษประหารชีวิต ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการฉีดยาพิษกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*, หน้า 18.

⁴⁴ อธิชา โกมลกาญจน, *อารยธรรมตะวันตก*, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541, หน้า 4.

โดยพิจารณาคติความโดยผู้มีอำนาจหรือตุลาการซึ่งรัฐเป็นผู้ตั้งขึ้น โดยการพิจารณาเป็นการพิสูจน์ โดยการดำเนินา ลุยไฟ หากรอดชีวิตมาได้จะถือเป็นผู้บริสุทธิ์หรือต่อสู้กันระหว่างสองฝ่ายหากฝ่ายใด ชนะถือเป็นผู้บริสุทธิ์โดยอาศัยความเชื่อที่ว่าพระเจ้าย่อมเข้าข้างคนดี แต่ถึงอย่างไรก็ตามฝ่าย ผู้เสียหายตกเป็นผู้แพ้อยู่ดีเพราะขาดทักษะในการต่อสู้ทำให้เกิดการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาต่อสู้แทน ผู้เสียหาย การพิสูจน์เช่นนี้จึงไม่ทำให้เกิดความยุติธรรมอย่างแท้จริง⁴⁵

แนวความคิดลงโทษประหารชีวิตจึงมาจากความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ และพระเจ้า การลงโทษประหารชีวิตจึงเกิดความเชื่อที่ว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ ของสังคมซึ่งถือเป็นคำบัญชาของพระเจ้า

3.2 แนวความคิดในการลงโทษประหารชีวิตในยุคกลางและยุคใหม่

ยุคกลางของอารยธรรมตะวันตก เริ่มขึ้นช่วงหลังจากอาณาจักรโรมันตะวันตกถูก อนารยชนเยอรมันเข้ารุกรานและทำลาย จนอาณาจักรโรมันตะวันตกล่มสลายจึงถือเป็นการสิ้นสุด ยุคโบราณเข้าสู่ยุคกลาง ซึ่งตอนต้นของยุคกลางถือเป็น “ยุคมืด” เพราะความเจริญก้าวหน้าด้าน ศิลปะวิทยาการต่างๆของอารยธรรมกรีกโรมันได้หยุดลงและมีการรุกรานของอารยธรรมชนเผ่า ต่างๆอยู่เสมอ⁴⁶ และถือเป็นยุคที่ศาสนาคริสต์มีบทบาทสำคัญมีอิทธิพลเหนือสังคมและความเชื่อ ของคนสมัยนั้นและพระเจ้าเป็นผู้มีบทบาททางความคิดเพราะประชาชนไม่รู้หนังสือ ส่วนการเมือง และการปกครองเป็นแบบศักดินาสวามิภักดิ์ โดยมีการพึ่งพานางซึ่งถือเป็นพระเจ้ากับพลเมือง ซึ่งถือ เป็นข้า⁴⁷

ส่วนแนวคิดในการลงโทษเนื่องจากศาสนาคริสต์มีบทบาทสำคัญอย่างมากในยุค กลางทำให้เกิดความเชื่อกฎเกณฑ์ของพระเจ้าโดยเชื่อว่าผู้ได้รับอำนาจจากพระเจ้าคือ สันตะปาปา ดังนั้นกษัตริย์จะขึ้นครองราชย์ได้ต้องได้รับการยอมรับจากสันตะปาปา ยุคกลางศาสนจักรเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการปกครองจึงเกิดการก่อตั้งศาลศาสนาขึ้น เพื่อพิจารณาและตัดสินคดีกรณีพวก ที่ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนศาสนาและถือเป็นพวกปีศาจ นอกกริต การลงโทษจึงมีความรุนแรง มีการทรมาน ร่างกายเพื่อให้สารภาพว่าเป็นปีศาจและลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิต เช่น เผากลุ่มที่เชื่อว่าเป็น แม่มด หรือกลุ่มที่มีความเชื่อแตกต่างไปจากคำสั่งสอนศาสนาคริสต์⁴⁸

ยุคสมัยใหม่ เริ่มภายหลังอาณาจักรโรมันตะวันออกร่วงหรือกรุงคอนสแตนติโนเปิล ถูกออตโต เติร์ก บุกทำลาย ในปี ค.ศ.1453 ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงจากยุคกลางสู่ยุคใหม่ ยุคนี้

⁴⁵ พระยานิติศาสต์ไพศาล, ประวัติศาสตร์กฎหมาย, กรุงเทพมหานคร: วิริยะการพิมพ์, 2502, หน้า 238

⁴⁶ อธิยา โคมลกาญจน, อารยธรรมตะวันตก, หน้า 205.

⁴⁷ “เรื่องเดียวกัน”.

⁴⁸ “เรื่องเดียวกัน”.

ศาสนาคริสต์เข้ามามีบทบาทลดน้อยลง โดยประชาชนให้ความสนใจเรื่องปัจเจกชน และความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้นและเกิดแนวคิดความเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่สามารถทำทุกสิ่งด้วยตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาพระเจ้า จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆตามมามีทั้ง การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การค้า วัฒนธรรมและสังคมตามมา⁴⁹

การลงโทษนั้นเนื่องจากยุคกลางมีการลงโทษอย่างรุนแรงด้วยวิธีทรมานร่างกาย ต่อผู้ที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนา ในยุคใหม่อิทธิพลทางศาสนาลดลงแนวความคิดทางอาชญาวิทยามีมากขึ้นทำให้เกิดนักปรัชญาหลายท่าน เช่น ชิซาร์ เบ็คาเรีย เจเรมี เบนทัม⁵⁰ เป็นต้น

4. การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

ในยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น จึงได้รับอิทธิพลแนวคิดทางด้านการต่อต้านการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งเห็นได้จากมีหลายประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกการใช้บทลงโทษประหารชีวิตไปแล้ว ทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ โดยมีกระแสสังคมให้ทั่วโลกยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต ตามหลักการสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าว ได้เริ่มตั้งแต่มีการประกาศตัวเป็นเอกราช การปฏิวัติ และการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ เช่น การปฏิวัติฝรั่งเศส ใน ค.ศ.1789 และได้ประกาศสิทธิมนุษยชนโดยยึดหลักการว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ที่เสมอภาคกัน และถือเป็นสิทธิที่มีมาแต่ดั้งเดิม กล่าวคือ เป็นสิ่งที่มิอาจกำหนดไม่อาจจำหน่ายโอนให้แก่กันได้⁵¹ สิทธิการมีชีวิตนี้ ถือเป็นสิทธิที่มีอาจมีผู้ใดพรากไปได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตถือเป็นการพรากสิทธิดังกล่าว ซึ่งไม่อาจทำได้ เนื่องด้วยปัจจุบันมีระบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในรูปแบบกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อตกลงระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากล และสนธิสัญญาต่างๆ เพื่อเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือหยาบเถื่อน ถือเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพอย่างหนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองเช่นกัน การยกเลิกโทษประหารชีวิต จึงมีแนวโน้มลดลง

⁴⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 329.

⁵⁰ ฌูพร นกรินทร์, *วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลง*. วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553, หน้า 9.

⁵¹ นพนิจ สุริยะ, *สิทธิมนุษยชน*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2537, หน้า 47.

ตามไปด้วย ส่วนประเทศที่ยังคงมีโทษประหารชีวิตให้ใช้กระบวนการอื่นที่รุนแรงน้อยกว่าแทน โดยคำนึงถึงหลักการด้านสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของเป็นมนุษย์มากขึ้น⁵²

4.1 การประหารชีวิตของประเทศไทย

ดินแดนประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดีย ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 4 และได้แผ่ขยายไปทั่วภูมิภาค ในราวพุทธศตวรรษที่ 10 เมื่อชาวอินเดียที่เป็นพระและพราหมณ์ได้เข้ามารับราชการอยู่ในราชสำนัก ทำให้ผู้ปกครองดินแดนในภูมิภาคนี้ เกิดการเรียนรู้และนำวัฒนธรรมของอินเดียมาใช้กับแว่นแคว้นที่ตนปกครองอยู่⁵³ วัฒนธรรมที่อินเดียได้ถ่ายทอดมายังดินแดนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ รูปแบบการปกครอง ตลอดจนคติเกี่ยวกับการมีพระมหากษัตริย์ตามแบบฮินดู นอกจากนี้ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกทางกฎหมายที่สำคัญที่สุด จนอาจกล่าวได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการจัดระเบียบการปกครองบ้านเมือง ให้เกิดความสงบสุข ได้แก่ การเคารพและเลียนแบบบรรพบุรุษ หรือกฎหมายอันศักดิ์สิทธิ์ของฮินดู โดยเฉพาะมานาวธรรมศาสตร์กฎหมายพระมนู⁵⁴ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดและบัญญัติกฎหมายที่มีความผิดถึงขั้นระวางโทษประหารชีวิต และขั้นตอนวิธีการลงโทษประหารชีวิต

ประเทศไทย มิได้มีการแบ่งสำนักทางความคิดอย่างเช่นชาติตะวันตก แต่แนวความคิดการลงโทษประหารชีวิตของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละยุคสมัย ดังนี้

4.1.1 การลงโทษตามกฎหมายตราสามดวง

ได้มีการจัดหมวดหมู่ และแยกลักษณะของโทษไว้ ดังนี้

- 1) โทษฆ่าให้ตาย
- 2) โทษจำคุก
- 3) โทษปรับ
- 4) โทษทวนหรือโทษโบย
- 5) โทษริบทรัพย์สิน
- 6) โทษทรมานร่างกาย การประจานการตัดอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย

⁵² ฉัฐพร นครอินทร์, วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง, หน้า 10.

⁵³ บังอร ปิยพันธ์, ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, หน้า 61-62.

⁵⁴ ดิจิ ฮอลล์, ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1 อ้างใน วรณชญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคณะพิมพ์ ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526, หน้า 23.

โทษมาให้ตายเป็นโทษที่ร้ายแรงที่สุด ใช้สำหรับความรับผิดชอบบางลักษณะที่มีความรุนแรง หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น

(1) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นกบฏต่อแผ่นดินหรือต่อพระมหากษัตริย์⁵⁵

ความผิดประเภทดังนี้ ตัวยกใช้พระอัยการกบฏศึกจัดไว้เป็น 79 มาตรา แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่ง เกี่ยวกับการคิดกบฏทรยศต่อพระมหากษัตริย์หรือต่อบ้านเมือง ส่วนหนึ่ง เกี่ยวกับความประพฤติอันสมควรหรือไม่สมควร ในระหว่างการรณรงค์สงคราม เช่น ผู้ศึกจนตัวตาย มีบำเหน็จหรือมีโทษ กฎหมายในส่วนนี้ จึงไม่ใช่กฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความผิดที่เรียกว่ากบฏ แต่เป็นกฎหมายอาญาศึกที่ทหารใช้แก่การในระหว่างสงคราม เรียกชื่อที่ว่า พระกฏอัยการศึก จึงไม่ถูกต้องนัก

มาตรา 1 ว่าด้วยการคิดร้ายด้วยใจใหญ่ใฝ่สูงเกินศักดิ์ มักกบฏประทุษร้าย จะตำพระองค์ลงจากกัญชร อนึ่ง ทำร้ายพระองค์ด้วยโหรยาพิช แลด้วยยศเครื่องศาสตราสรรพุทธ ได้ถึงสิ้นพระชนม์ อนึ่งพระเจ้าอยู่หัวให้ผู้ใดไปขึ้นเมืองครองเมืองแลมิได้เอาสุพรรณบุปผา แลภักษาเข้ามาบังคมถวายแขวงเมือง อนึ่งผู้ใดเอาใจไปเพื่อแผ่ข้าศึกศัตรู நடแนะให้ยกเข้ามาเบียดเบียนพระนคร ขอบขันธสีมาธานีน้อยใหญ่ อนึ่ง ผู้ใดเอากิจการบ้านเมืองและกำลังเมืองแจ้งให้ข้าศึกฟัง ถ้าผู้ใดกระทำความผิดเหล่านี้ โทษผู้นั้นเป็นอุกฤษโทษ 3 สถาน สถานหนึ่ง ให้รับราชบาทว์ฆ่าเสียให้สิ้นทั้งโคตร สถานหนึ่ง ให้รับราชบาทว์ฆ่าเสีย 7 ชั่วโมง⁵⁶ สถานหนึ่ง ฆ่าเสีย ส่วนโคตรนั้น อย่าให้เลี้ยงสืบไป เมื่อประหารชีวิตนั้น ให้ประหารให้ได้ 7 วัน จึงให้สิ้นชีวิต เมื่อประหารนั้น อย่าให้โลหิตและอากตกลงในแผ่นดิน ให้ใส่แพลอยตามกระแส่น้ำ

มาตรา 5 เป็นข้าพระเจ้าอยู่หัวเลี้ยงให้มีศฐาศักดิ์ แลมัน โมะหะจิตคิดใหญ่ใจใคร่ใฝ่สูงศักดิ์ ทำกบฏประทุษร้าย ต่อบพุงเมืองท่าน ทำดังนั้น ท่านว่าโทษหนักให้ฆ่าเสียให้สิ้นทั้งโคตร

มาตรา 10 ข้าศึกราชศัตรูปลอมตัวเข้ามาในขอบขันธสีมา แลมันคิดองอาจคิดร้าย เป็นจูลาจนในแผ่นดินท่านก็ดี ชาวต่างชาติต่างเมืองเข้ามาอยู่ในขอบขันธสีมาแล้ว แลมันคิดร้ายต่อแผ่นดินท่านก็ดี ข้าศึกต่างประเทศแปลงปลอมเข้าไปในพระราชวังแลไปถึง

⁵⁵ เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา, *ดุสิต*, เล่มที่ 9 ปีที่ 14, กันยายน 2510, หน้า 46.

⁵⁶ การประหารชีวิต 7 ชั่วโมง ในสมัยรัชกาลที่ 5 สำหรับคนที่เป็นกบฏ หมายถึง การประหารชีวิตบุคคล ดังนี้ 1.นักโทษ 2.ลูก 3.หลาน 4.เหลน 5.พ่อแม่ 6.ปู่ย่าตายาย 7.ทวด อ้างใน เสนีย์ ปราโมช, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

พลับพลาหน้าพระลานสถานกิติ แลเข้าไปถึงห้องพระโรงมณฑปสถานใดก็ดี จับได้ เป็นพิจารณา เป็นสั่งให้ลงโทษ 3 สถาน ส่วนผู้รู้เห็นสมรู้กัน ให้สืบแลเถื่อนี้อมาเสีย ธิบทรัพย์ผู้ทำจุลาจล ในแผ่นดินข้าพระคลัง

มาตรา 14 ผู้ใด พระเจ้าอยู่หัวแต่งตั้งให้มียศฐาศักดิ์ แลเป็นนายหมวด นายกอง ทแกล้ว ทหาร ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน มีการณรงค์สงคราม มิได้อยู่ช่วยราชการภาคครอบครัว อพยพหนีไปเข้าด้วยข้าศึก และเป็นชุ่มช้อมอยู่ในปาดง ท่านว่าเป็นกบฏ ให้ฆ่าเสียให้สิ้นทั้งโคตร⁵⁷ ซึ่งตั้งแต่ มาตรา 14 เรื่อยไปจนถึง มาตรา 79 จะเป็นกฎหมายอาญาศึกเกี่ยวกับความผิด เพราะไม่ช่วย ราชการทหารล่าถอยในเวลารบศึก ทั้งทางบกและทางน้ำ โดยโทษจะมีบัญญัติไว้เป็นพิเศษ เช่น ให้ตระเวนรอบทัพ แล้วตัดเท้าตัดศีรษะเสียไว้ เป็นต้น

(2) ความผิดเกี่ยวกับการลักขังม้าวัวควายที่เป็นของหลวง⁵⁸

สัตว์พาหนะต่างๆ ที่เป็นของหลวง หรือใช้สำหรับในราชการถือว่าเป็นของพระมหากษัตริย์ด้วย ทั้งนี้ ก็เพราะงบประมาณในการใช้จ่ายในการแผ่นดินยังไม่ได้ แยกออกว่าเป็นทรัพย์สินประเภทใด เป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ของพระเจ้าอยู่หัว หรือเป็นทรัพย์สินของราชการแผ่นดิน จึงถือได้ว่าทรัพย์สินที่ใช้ในราชการเป็นของหลวง และสัตว์พาหนะช้าง ม้า เป็นสัตว์เลี้ยงไว้ใช้ในงานหลวง เพราะพระมหากษัตริย์ใช้ในการเสด็จตรวจหัวเมือง หรือ เป็นพาหนะในเวลาสงคราม ซึ่งถือว่าเป็นพาหนะสำคัญเช่นเดียวกับรถยนต์พระที่นั่งในปัจจุบัน ดังนั้น จึงกำหนดโทษผู้ร้ายที่ลักขังหลวง ม้าหลวงว่าเป็นโจร โทษให้ฆ่าเสีย

(3) ความผิดฐานวิวาทถึงขั้นทำร้ายร่างกายกัน⁵⁹

เป็นความผิดที่เกิดจากการก้าว ระวังบุคคล 2 ฝ่ายบุคคล ฝ่ายหนึ่ง จับหอก หรือดาบศัตราวุธไปฟันแทงบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง บาดเจ็บสาหัสและตาย ถือว่าผู้นั้น มีความผิด เป็นโจรกรรโชกบ้านเมือง ท่านทูตให้ใส่ค่าเอาขึ้นขาหยั่งกะงานและทวนด้วยลวดหนัก 50 ที แล้วส่ง แพ่งพิจารณาค่าปรับ ถ้าฆ่าเขาตายให้ฆ่า เพื่อกระทำให้ตายตกไปตามกัน เว้นแต่จะทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ลดหย่อนผ่อนโทษให้

⁵⁷ จตุรพร วงศ์ทองสวรรค์, โทษประหารชีวิต, วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ฉบับที่ 1 2520, หน้า 47.

⁵⁸ เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา, หน้า 47.

⁵⁹ “เรื่องเดียวกัน”.

(4) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์และทำร้ายร่างกาย 60

ตามกฎหมายลักษณะโจรบทที่ 65 บัญญัติว่า “ผู้ใดครอบงำแทงพุง ซัดทวนแลยังมีทันท่าแก่ท่าน ท่านจับได้ ให้เอามั่นรอบกรรมแก่ท่านนั้น มาจําองหน้งเอาขึ้นหาหยั่ง ประจําตรงทวนด้วยลวดหน้ง 30 ที ทำตีพินแทงบาดเจ็บให้ตัดนิ้วมือเสียทำตีพินแทงถึงสาหัส ให้ตัดนิ้วทั้งนิ้วมือนิ้วตีนเสียจนสิ้นนิ้ว ทำตีพินแทงบาดเจ็บให้ตัดนิ้วมือเสียทำตีพินแทงถึงสาหัสให้ตัดนิ้วทั้งนิ้วมือนิ้วตีนเสียจนสิ้นนิ้วจนถ้ํา ถึงตายให้ฆ่าผู้ร้ายนั้นเสีย”

ในบทที่ 67 บัญญัติว่า โจรตีเอาทรัพย์สิ้นของของหลวง ซึ่งเจ้าพนักงานเอา ไปตามเสด็จก็ดี ซัดไว้มิให้ไปก็ดี เมื่อได้โจรให้เสียบโจรไว้ที่นั่น ถ้ามีผู้รู้เห็นด้วยโจรให้ตัดลิ้น มือผู้ส่งและผู้รู้เห็นนั้นเสียด้วย

ตามกฎหมายตราสามดวงนี้ มีวิธีการลงโทษอยู่หลายวิธี ซึ่งเป็นวิธีการ ลงโทษที่แปลกและเป็นการทรมานผู้กระทำความผิดไปในตัว เช่น ตามกฎหมายพระอัยการกบฏศึก ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พุทธศักราช 1978 ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อปี พุทธศักราช 1998 และต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง ในรัชสมัยของสมเด็จพระเอกาทศรถ เมื่อปี พุทธศักราช 2133 ได้กำหนดให้มีการลงโทษประหารชีวิตไว้ ซึ่งเรียกว่า กรรมกร 21 สถานแก่ผู้กระทำความผิด ดังต่อไปนี้⁶¹

- 1) ประทุษร้ายและจะล้มล้างราชบัลลังก์
- 2) ปล้นเมืองหรือเผาจวน
- 3) ปล้นพระนครและเผาพระราชวัง
- 4) ปล้นเจ้าอาวาสวัดและเผาพระอุโบสถ จับพระ สามเณร และ ชาวบ้าน มัดพินแทง ลนไฟ เอาแหลนหลาวเสียบร้อย ช่มชู่เอาทรัพย์ โดยกระทำทารุณกรรม ตลอดจน ฆ่าพระ สามเณร และเจ้าทรัพย์ด้วยประการใด ก็ดี
- 5) ฆ่าบิดา มารดา คณาญาติ ครู พระอุปัชฌาย์
- 6) ทบตี เหยียบย่ำ หรือทำลามกแก่พระพุทธรูป

⁶⁰ วิชา มหาคุณ, “วิวัฒนาการของกฎหมายไทยสมัยชุมชนบุพกาลสมัยอยุธยา”, *วารสารกฎหมาย*, คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3(1), (มกราคม-เมษายน 2520): หน้า 48.

⁶¹ สมบูรณ์ ประสบเนตร, “โทษประหารชีวิตในประเทศไทย”, *บทบัญญัติ* ปีที่ 56 เล่มที่ 1, (มีนาคม 2543), หน้า 83.

7) ลักขโมยทารกไปตัดมือ เท้า หรือลำคอ เพื่อถอดเอากำไรหรือเครื่องประดับให้ลงโทษ 21 สถานตามวิธีการประหารชีวิตตามพระอัยการกบฏศึก ซึ่งเรียกว่า “กรรมกร 21 สถาน” มีดังต่อไปนี้⁶²

- ใส่ลงบนสมอง
- (1) ให้ต่อยกะโหลกศีรษะเล็ดออก แล้วเอาคีมคีบเหล็กเผาไฟจนแดง
 - (2) ถกหนังศีรษะออกแล้วเอากรวดทรายขัด
 - (3) เอาขอเกี่ยวปากหน้าไว้แล้วเอาไฟจูดเผาในปาก
 - (4) เอาลวดแหะปากจนถึงหู แล้วเอาขอเกี่ยวปากให้เอาไว้ให้โลหิตไหลออก
- จนตาย
- (5) เอาผ้าชุบน้ำมันพันให้ทั่วกายแล้วจูดไฟเผาทั้งเป็น
 - (6) เอาผ้าชุบน้ำมันพันมือทั้งสิบนิ้วแล้วจูดไฟเผา
 - (7) เชือดเนื้อให้เป็นแรงเป็นริ้ว ตั้งแต่ใต้คอลงมาจนถึงข้อเท้าแล้วเอาเชือกผูกคอตลอดให้เดินย่ำริ้วเนื้อหนังของตนจนกว่าจะตาย
 - (8) เชือดเนื้อให้เป็นแรงหลิว ตั้งแต่ใต้คอลงมาถึงเอวและจับเอวลงมาถึงข้อเท้า ให้เนื้อที่เป็นริ้วเบื้องบนตกปกคลุมลงมาปิดเหมือนนุ่งผ้าคากรอง
 - (9) เอาห่วงเหล็กสวมข้อศอกและข้อเท้าทั้งสองข้าง แล้วเอาเหล็กสอดลงในวง เอาห่วงเหล็กสวมข้อศอกและข้อเท้าทั้งสองข้างแล้วเอาเหล็กสอดลงในวงเล็บเหล็กถึงครึ่งไว้กับพื้นดิน อย่าให้เดินได้แล้วเอาไฟลนรอบตัวจนกว่าจะตาย
 - (10) เอาเบ็ดใหญ่ที่มีคมทั้งสองข้างเกี่ยวเนื้อหนังและเอ็นให้หลุดขาดออกมาจนกว่าจะตาย
 - (11) สับฟันทั่วร่างกายเอาแปรงหวีชุบน้ำแสบกริดชุคเนื้อหนัง และเอ็นออกจนเหลือแต่ร่างติดกระดูก
 - (12) ให้นำอนตะแคงแล้วเอาหลาวเหล็กตอกลงไปในช่องหู ให้ติดกับดินแล้วจับหมุน ไปรอบๆ เหมือนวงล้อเกวียน
 - (13) เอาหินทุบกระดูกให้แหลกแล้วพับห่อเนื้อหนัง

⁶² “เรื่องเดียวกัน”.

(14) เคี้ยวน้ำมันให้เดือด และเทราดลงมาตั้งแต่ศีรษะจนกว่าจะตาย

(15) ชังสุนัขดุร้ายให้หอดอาหารหลายๆ วัน แล้วปล่อยออกมาให้กัด
ทั้งเนื้อหนังกิน ให้เหลือแต่กระดูก

(16) เอาขวานผ่าอกทั้งเป็นแล้วแหกออก

(17) ขุดหลุมฝังแก่เอาแล้วเอาฟางกลุกไฟเผาไหม้กลอกให้จนหนังไหม้
จากนั้นจึงเอาเหล็กไปให้ขาดเป็นท่อนๆ

(18) เชือดเนื้อออกเป็นชิ้นๆ ทอดน้ำมันแล้วให้กินเนื้อตัวเอง

(19) ตีด้วยกระบองสั้น หรือตะบองยาว

(20) ตีด้วยไม้หวายทั้งหนาม

(21) แทะด้วยหอกทีละน้อยจนกว่าจะตาย

โทษเหล่านี้ ควรแก่สถานใดให้ลงแต่สถานเดียว ซึ่งโทษในกรรมกร
21 สถานนี้ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้ใช้อย่างไร แต่เป็นที่เข้าใจว่าน่าจะใช้เพื่อเป็นการข่มขู่ให้เกิด
ความเกรงกลัวมากกว่า ซึ่งโทษประหารชีวิตที่นิยมใช้กันมาก คือ การใช้ดาบฟันศีรษะ

4.1.2 การลงโทษตามกฎหมายเทียรบาล⁶³

กฎหมายเทียรบาลในสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมาย
รัฐธรรมนูญในปัจจุบัน เพราะจะเกี่ยวข้องกับองค์พระมหากษัตริย์ที่ปกครองกรุงศรีอยุธยา ตลอดจน
เสถียรภาพและความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์และพระบรมมหาราชวัง โดยจะมีบทกำหนด
การลงโทษบรรดาเชื้อพระวงศ์และลูกหลวง อันจะมีความแตกต่างไปจากกฎหมายที่ใช้บังคับแก่
ราษฎรทั่วไป มีอาญาที่จะกำหนดไว้เป็นพิเศษ เพื่อให้เหมาะสมกับพระราชอิสริยยศักดิ์ เช่น ถ้าใส่ตรวน
จะต้องใช้เครื่องทองสำหรับรูปหลวงเอกและเครื่องเงินสำหรับลูกหลวงโท แต่ถ้ากระทำผิด
ในความผิดที่กฎหมายบัญญัติให้มีโทษหนักขึ้นถึงขั้นประหารชีวิต จะต้องทำการประหารด้วยการตี
ด้วยท่อนจันทน์และเอาลงขุม นอกจากนี้ ยังมีบัญญัติถึงการแสดงกิริยาอาการลบหลู่พระราชอำนาจ
ในเขตพระราชฐาน หรือลักสาวใช้ลักทรัพย์ในพระราชวัง ก็จะถูกลงโทษประหารชีวิตเช่นเดียวกัน
ในกฎหมายเทียรบาลนี้

⁶³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 84.

4.1.3 การลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127⁶⁴

ในสมัยยุคต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ใช้กฎหมายตราสามดวงเรื่อยมา จนกระทั่งถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้นำกฎหมายตราสามดวงมาชำระแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ และใช้เป็นทางการ โดยเรียกชื่อว่า กฎหมายราชบุรี และต่อมาในปี พุทธศักราช 2440 จึงได้มีการตรวจชำระ และได้ร่างขึ้นเป็นประมวลกฎหมายขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเป็นองค์ประธานในการตรวจชำระและมีกรรมการ ทั้งที่เป็นนักกฎหมายไทยและที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของชาวต่างประเทศ โดยกฎหมายลักษณะอาญาลบนี้ ได้ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พุทธศักราช 2451 (ร.ศ. 127)

โดยโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะอาญาลบนี้ ได้กำหนดโทษไว้ มี 6 สถานดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 ว่า⁶⁵

มาตรา 12 “อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ท่านกำหนดไว้เป็น 6 สถาน

สถานหนึ่ง ให้ประหารชีวิต

สถานหนึ่ง ให้จำคุก

สถานหนึ่ง ให้ปรับ

สถานหนึ่ง ให้อยู่ภายในเขตพื้นที่กำหนด

สถานหนึ่ง ให้ริบทรัพย์

สถานหนึ่ง ให้เรียกประกันทัณฑ์บน”

สำหรับวิธีการประหารชีวิตนั้น กฎหมายกำหนดให้เอาไปตัดศีรษะ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 ที่ว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตท่านให้อำนาจไปตัดศีรษะเสีย” ส่วนความผิดอันจะมีโทษถึงขั้นประหารชีวิตตามกฎหมายลักษณะอาญาลบนี้⁶⁶ ได้แก่

- 1) ความผิดฐานประทุษร้ายต่อพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชตระกูล
- 2) ความผิดฐานประทุษร้ายต่อนายกรัฐมนตรี
- 3) ความผิดฐานกบฏภายในราชอาณาจักร
- 4) ความผิดฐานกบฏภายนอกราชอาณาจักร

⁶⁴ พูนพิตร จิงเจริญ, *ประวัติกรมราชทัณฑ์ 200 ปี*, กรุงเทพมหานคร: ราชทัณฑ์, 2525, หน้า 75

⁶⁵ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล, 2530, หน้า 14.

⁶⁶ “เรื่องเดียวกัน”.

- 5) ความผิดต่อทางพระราชไมตรีกับรัฐต่างประเทศ
- 6) ความผิดฐานประทุษร้ายแก่ชีวิต
- 7) ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้เขาถึงแก่ความตาย

สถานที่ทำการประหารชีวิตในสมัยโบราณ

ปกติจากประหารชีวิตกันที่วัด โดยคุมตัวนักโทษประหารออกเดินทางจากคุกทางเรือ และลักษณะจำจองครบ 5 ประการ คือ 1 คือ ข้อมือโซ่ล่ามคอ คาไม้ และโซ่ข้อมือก่อนนำตัวไปประหารจะต้องถูกเขี่ยน 3 ยก ยกละ 30 ที่รวม 90 ที เมื่อมาถึงที่ลานพิธีประหารจะมีการจัดอาหารคาวหวานมือสุดท้ายให้กิน และนิมนต์พระมาเทศน์ให้ฟัง ต่อจากนั้น จะจับนั่งมัดกับหลักไม้กางเขนแบบกาจับหลักเพชฌฆาตจะเอาดินเหนียวอุดหัวหมาก โดยใช้วิธีการประหารด้วยโดยใช้เพชฌฆาตจำนวน 3 คน คือ ดาบ 1 ดาบ 2 และดาบ 3 ถ้าดาบ 1 ฟันคอไม่ขาดดาบ 2 จะฟันซ้ำและถ้ายังไม่ขาดดาบ 3 จะฟันให้ขาด เพชฌฆาตจะเอาดินเหนียวแปลไว้ที่ต้นคอ เพื่อกำหนดจุดที่จะฟัน เพชฌฆาตดาบ 2 จะได้ร้ายรำไปมา เพื่อรอจังหวะให้จิตใจนักโทษสงบและเพชฌฆาตดาบ 1 จะลงดาบฟันคอทันที และเมื่อประหารเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าหน้าที่จะตัดสั้นเท้าเพื่อถอดตราออกแล้วสับร่างกายเป็นชิ้นๆ หรือแฉ่เนื้อแล้วเอาศิระเสียบประจานไว้⁶⁷

จากการค้นพบเอกสารราชการ คือ ตราสารน้อยที่ 23/2 492 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2460⁶⁸ พบว่าได้มีการขุดหลุมเตรียมไว้ล่วงหน้า เพราะถ้าขอขาดเจ้าหน้าที่จะรีบช่วยเอาศิระใส่หลุมแล้วตัดเชือกที่มัดไว้เอาร่างนั้น ใส่ตามลงในหลุมเดียวกัน จากนั้นก็เอาดินกลบเป็นการฝังเสร็จไปในตัว ดังนั้น วัดจึงอาจถูกเลือกใช้ในการประหารชีวิต

สถิติจำนวนผู้ที่ถูกประหารด้วยการใช้ดาบฟันคอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 ถึง 2476 มีผู้ที่ถูกประหารชีวิตไปโดยวิธีการนี้ จำนวน 53 คน⁶⁹

ในปี พ.ศ. 2473 มีผู้ถูกประหาร จำนวน 34 คน

ในปี พ.ศ. 2474 มีผู้ถูกประหาร จำนวน 15 คน

ในปี พ.ศ. 2475 มีจำนวนที่ถูกประหารชีวิต หากแต่ว่าในปีนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยคณะราษฎร และได้มีการขอพระราชทานอภัยโทษให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิต มาเป็นจำคุกตลอดชีวิตทั้งหมด

ในปี พ.ศ. 2476 มีผู้ถูกประหารชีวิต จำนวน 4 คน

⁶⁷ ศรีสวัสดิ์ มณีวงศ์. การบังคับโทษประหารชีวิต: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศลาว. วิทยานิพนธ์ ปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2553 หน้า 73.

⁶⁸ บรรยง มกรากิรมย์, “วิธีการลงโทษประหาร”, *นิติสาร*, 20(1), 2492, หน้า 56

⁶⁹ “เรื่องเดียวกัน”.

การลงโทษ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช 2477 (ฉบับที่ 6)⁷⁰

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใน พ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตใหม่ จากวิธีการฟันคอด้วยดาบเปลี่ยนมาเป็นการใช้ปืนยิงประหารและได้ประกาศพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2477 แก้ไขกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 13 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้ แทน “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง เพราะการยิงด้วยปืนไม่มีการตัดหรือหั่นร่างกายออกเป็นท่อนหรือชิ้นส่วนเลย การตายเป็นไปในลักษณะที่คงรูปร่างของการเป็นมนุษย์ตามธรรมชาติ และระบบการปกครองของบ้านเมืองก็ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว การเปลี่ยนวิธีการประหารก็ควรจะไปเปลี่ยนไปตามระบอบการปกครองใหม่ และยังเป็นเครื่องหมายของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมอีกด้วย

4.1.4 การลงโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499

ประมวลกฎหมายอาญฉบับนี้ ได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พุทธศักราช 2500 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ตามประมวลกฎหมายอาญฉบับนี้ได้บัญญัติโทษประหารชีวิตไว้เฉพาะความผิดที่ร้ายแรงเท่านั้น คือ ความผิดต่อชีวิต ซึ่งได้แก่ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคง ทั้งต่อความมั่นคงภายในและความมั่นคงภายนอกราชอาณาจักร หรือความผิดต่อองค์พระประมุขของรัฐ และความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ประชาชน เช่น ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับรัฐต่างประเทศ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม⁷¹ ดังนี้

1) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของราชอาณาจักร

มาตรา 107 ปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ หรือพยายามปลงพระชนม์

มาตรา 108 ผู้ใดกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ หรือพยายามประทุษร้าย

มาตรา 109 ปลงพระชนม์พระราชินีหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือพยายามปลงพระชนม์

⁷⁰ สมบูรณ์ ประสบเนตร, โทษประหารชีวิตในประเทศไทย, หน้า 90.

⁷¹ ศรีสวัสดิ์ มณีวงศ์, การบังคับโทษประหารชีวิต: ศึกษาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศลาว, หน้า 74.

มาตรา 110 ผู้ใดกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของ พระราชินีหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยมี ลักษณะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่พระชนม์ หรือชีวิต

มาตรา 111 ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตาม มาตรา 107 ถึงมาตรา 110 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

2) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร

มาตรา 113 ฐานเป็นกบฏ

มาตรา 119 กระทำการใด เพื่อให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของ ราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเครือข่ายเอกราชของรัฐเสื่อมเสียไป

มาตรา 121 คนไทยคนใด กระทำการรบต่อประเทศ หรือเข้าร่วมเป็น ข้าศึกของประเทศ

มาตรา 122 ผู้ใด กระทำการใดๆ เพื่ออุปการะแก่การดำเนินการรบหรือ การเตรียมการเข้าศึก ถ้าการอุปการะนั้น

(1) ทำให้ป้อม ค่าย สนามบิน ยานรบ ยานพาหนะ ทางคมนาคม สิ่งที่ใช้ ในการสื่อสาร ยุทธภัณฑ์ เสบียงอาหาร อุปกรณ์ อาวุธ หรือสิ่งใด สำหรับเพื่อการสงครามใช้การไม่ได้ หรือตกไปอยู่ในเงื้อมมือของข้าศึก

(2) ยุยงทหารให้ละเลย ไม่กระทำการตามหน้าที่ ก่อการกำเริบหนีราชการ หรือละเมิดวินัย

(3) กระทำจารกรรม นำ หรือแนะทางให้ข้าศึก หรือ

(4) กระทำการโดยประการอื่นใด ให้ข้าศึกได้เปรียบในการรบ

มาตรา 124 วรรคสาม ถ้าความผิดในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐ ต่างประเทศได้ประโยชน์

มาตรา 127 ผู้ใด กระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดเหตุร้ายแก่ประเทศจาก ภายนอก ถ้าเหตุร้ายเกิดขึ้น

3) ความผิดต่อความสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ

มาตรา 132 ผู้ใดฆ่า หรือพยายามฆาตกรรมบุคคลใด ดังระบุไว้ในมาตรา 130 หรือมาตรา 131

มาตรา 135/1 วรรคสอง ถ้าการกระทำนั้น ได้กระทำโดยมีความมุ่งหมาย เพื่อขู่เข็ญ หรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำ

หรือไม่กระทำการใด อันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วน โดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย

4) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา 148 ผู้ใด เป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจ หรือจู่ใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้ หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเอง หรือผู้อื่น

มาตรา 149 ผู้ใด เป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา 201 ผู้ใด เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

มาตรา 202 ผู้ใด เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการ หรือไม่กระทำการใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น

6) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

มาตรา 218 วางเพลิงเผาทรัพย์ในเหตุกรรจ์

มาตรา 220 ผู้ใด กระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใดๆ แม้จะเป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์ของผู้อื่น

วรรคสอง ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218

มาตรา 222 ผู้ใด กระทำให้เกิดระเบิด จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ ในมาตรา 218

มาตรา 224 วางเพลิงเผาทรัพย์หรือการทำให้เกิดระเบิดเป็นเหตุให้บุคคลอื่น ถึงแก่ความตาย

วรรคสอง ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นรับอันตรายสาหัส

7) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

มาตรา 227 ทวิ, ตริ ช่มชู้จนกระทำให้ชำเราหญิง ซึ่งไม่ใช่ภรรยาของตน เป็นเหตุให้ผู้ถูกช่มชู้ถึงแก่ความตาย

มาตรา 280 กระทำอนาจารแก่บุคคลหรือเด็ก เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย

มาตรา 283 ผู้ใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อ ไปหรือพาไป เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง โดยใช้อุบายหลอกลวง ชู้เจี๊ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีช่มชู้ใจด้วยประการใดๆ

วรรคสาม ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี

วรรคสี่ ผู้ใด เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อ ไปหรือพาไป ตามวรรคสาม หรือสนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม

8) ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 288 มาตรา 289 ชำผู้อื่นโดยเจตนา

9) ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ

มาตรา 312 ทวิ วรรคสอง ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก หรือมาตรา 310 ทวิ หรือมาตรา 312 เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ

(3) ถึงแก่ความตาย

มาตรา 313 ผู้ใด เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าไถ่

(1) เอาตัวเด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีไป

(2) เอาบุคคลอายุกว่าสิบห้าปีขึ้นไป โดยใช้อุบายหลอกลวง ชู้เจี๊ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีช่มชู้ใจด้วยประการอื่นใด หรือ

(3) หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังบุคคลใด

วรรคสอง ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือถูกกักขังนั้น รับอันตรายสาหัส หรือเป็นการกระทำโดยทรมาณ หรือทารุณโหดร้าย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำนั้นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

วรรคสาม ถ้าการกระทำความผิดนั้น เป็นเหตุให้ผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูก
 หน่วงเหนี่ยว หรือผู้ถูกกักขังนั้นถึงแก่ความตาย

มาตรา 314 ผู้ใด เป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ตามมาตรา 313

10) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

มาตรา 339 มาตรา 339 ทวิ ชิงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

มาตรา 340 มาตรา 340 ทวิ ปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

4.1.5 ความผิดที่โทษประหารชีวิตตามกฎหมายหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติ

ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ได้แก่

มาตรา 65 ผู้ใด ผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1
 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 15⁷²

วรรคสอง ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย

มาตรา 66 ผู้ใด จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
 ในประเภทที่ 1 โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้
 หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา 15 วรรคสาม⁷³

วรรคสาม ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่ง มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์
 เกินยี่สิบกรัมขึ้นไป

มาตรา 93 วรรคห้า ใช้อุบายหลอกลวง ข่มขืนใจ ให้หญิงหรือบุคคล ซึ่งยัง
 ไม่บรรลุนิติภาวะเสพยาอื่น⁷⁴

4.2 วิธีการบังคับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 18 ได้บัญญัติแบ่งประเภทของโทษเอาไว้

มาตรา 18 โทษสำหรับนอมนแก่ผู้กระทำความผิด มีดังนี้⁷⁵

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง

⁷² พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 (22 เมษายน 2522) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 63
 หน้า 21 มาตรา 65.

⁷³ “เรื่องเดียวกัน”, มาตรา 66.

⁷⁴ “เรื่องเดียวกัน”, มาตรา 93.

⁷⁵ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 (13 พฤศจิกายน 2499) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 73
 ตอนที่ 95 หน้า 12. มาตรา 18.

(4) ปรับ

(5) ริบทรัพย์สิน

วิธีการประหารชีวิตตาม มาตรา 19 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” การประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า จึงเริ่มใช้ตั้งแต่ พ. ศ. 2477 โดยดำเนินการที่เรือนจำกลางบางขวางจังหวัดนนทบุรี⁷⁶

ในเวลาต่อมา ท่ามกลางกระแสการต่อต้านการลงโทษประหารชีวิตด้วยเหตุผลเรื่องสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยประเทศไทยยังคงใช้บทลงโทษประหารชีวิตอยู่ เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและกำจัดอาชญากรออกไปจากสังคม แต่อย่างไรก็ตาม แม้อาชญากรรมไทยจะมีบทลงโทษประหารชีวิต แต่อาชญากรรมก็ไม่ลดน้อยถอยลงไปกลับยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และการประหารชีวิตโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิดก็ไม่สามารถดำเนินการได้ทันที เพราะต้องผ่านกระบวนการในการแสวงหาความจริง ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดว่าการลงโทษประหารชีวิตไม่จำเป็นต้องกระทำโดยเปิดเผย และด้วยวิธีการที่ทารุณโหดร้าย แต่การประหารชีวิตควรเป็นการกระทำเพื่อสิทธิมนุษยชน จึงทำให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ใน พ. ศ. 2546 โดยให้ยกเลิก มาตรา 19 และเปลี่ยนมาใช้บทบัญญัติ ความว่า ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย และยังเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 18 วรรคสอง ความว่า โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิต มิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และวรรคสามความว่า ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุก 50 ปี⁷⁷

เมื่อมีการเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตเป็นการฉีดยาหรือสารพิษ ประมวลกฎหมายอาญา จึงได้ออกระเบียบหลักเกณฑ์ในการประหารชีวิตด้วยการฉีดยา คือ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ. ศ. 2546

1) เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ มีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลย จำเลยจะถูกส่งตัวไปคุมขังในเรือนจำ โดยให้ถ่ายรูปจำเลยไว้ 6 ชุด และระบุชื่อ-สกุล ฐานความผิด หมายเลขคดีแดง ศาลที่พิพากษา และวัน เดือน ปี ที่ถ่ายรูป และเจ้าพนักงานเรือนจำจะดำเนินการลงนามด้านหลังรูปทุกรูป และทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างของจำเลยไว้ 3 แผ่น รวมทั้งจัดทำบันทึก

⁷⁶ “เรื่องเดียวกัน”, มาตรา 19.

⁷⁷ ธีรพร นครอินทร์, วัฒนนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง, หน้า 46.

รายละเอียดเกี่ยวกับคำหาญรูปพรรณของจำเลยไว้ 1 ฉบับ แล้วส่งรูปถ่ายไปที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติและพนักงานสอบสวนเจ้าของคดี แห่งละ 1 ชุด พร้อมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้าง ส่งรูปถ่ายให้ศาลชั้นต้น 2 ชุด กรมราชทัณฑ์ 1 ชุด ที่เหลือเก็บไว้ที่เรือนจำเพื่อตรวจสอบ เมื่อจำเลยถูกส่งตัวมายังเรือนจำ ให้เรือนจำดำเนินการถ่ายรูปจัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำหาญรูปพรรณของจำเลย เช่นเดียวกับวรรคก่อน แต่ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเกี่ยวกับวันที่คดีถึงที่สุด และชั้นศาล เพื่อการตรวจสอบอีกครั้ง โดยให้จัดเก็บรูปถ่ายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำหาญรูปพรรณไว้ที่เรือนจำ 1 ชุด นอกนั้น ให้จัดส่งไปกรมราชทัณฑ์ เพื่อจะได้ส่งต่อไปยังหน่วยงานตามวรรคหนึ่งเพื่อตรวจสอบยืนยันตัวบุคคล โดยให้ผู้พิพากษา ซึ่งนั่งพิจารณาคดีพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีและกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งผลการตรวจสอบไปยังกรมราชทัณฑ์ ผลการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือให้เก็บไว้ที่กรมราชทัณฑ์⁷⁸

2) เรือนจำจะจัดให้มีการตรวจสอบสภาพจิตของจำเลย ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ประหารชีวิต หากเป็นหญิงจะให้ตรวจการตั้งครรภ์ด้วย และแจ้งให้ทราบถึง 10 การถวญเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษให้ทราบ และสอบถามว่ามีความประสงค์จะใช้สิทธินั้นหรือไม่ ถ้าประสงค์จะใช้สิทธิดังกล่าว ทั้งเรือนจำจะช่วยจัดการให้ตามสมควร ไม่ว่านักโทษจะขอพระราชทานอภัยโทษภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือไม่ให้ทางเรือนจำจะรายงานไปยังกรมราชทัณฑ์โดยด่วน⁷⁹

3) ในการประหารชีวิตนักโทษนั้น ให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการชุดหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่ทำการประหารชีวิตเป็นประธาน ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน อัยการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน และเจ้าพนักงานเรือนจำตำแหน่ง ตั้งแต่พักติขึ้นไปแห่งเรือนจำท้องที่ที่ประหารชีวิตนักโทษ 1 คน ร่วมเป็นคณะกรรมการและให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์และผู้กำกับการสถานีตำรวจแห่งท้องที่ หรือผู้แทนร่วมเป็นสักขีพยานคณะกรรมการมีหน้าที่ ตรวจตาให้การประหารชีวิตดำเนินไปตามระเบียบแบบแผน⁸⁰

4) การประหารชีวิตนักโทษ ณ เรือนจำที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดปริมณฑล ให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับเจ้าหน้าที่ทำการพิมพ์ลายนิ้วมือของนักโทษในขณะก่อนและหลังการประหารชีวิต โดยพิมพ์ลายนิ้วมือเป็น 3 ชุด เพื่อตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือของนักโทษประหารชีวิตของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อ

⁷⁸ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ. ศ. 2546, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 120, 5 กันยายน 2546, ข้อ 5.

⁷⁹ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 6.

⁸⁰ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 7.

หน้าคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรลงนามกำกับ หากทำการประหารชีวิต ณ เรือนจำในท้องที่จังหวัดอื่น ให้เป็นหน้าที่ของตำรวจภูธรในจังหวัดจัด เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือไปดำเนินการในทำนองเดียวกัน และหลังจากประหารชีวิตให้เก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ที่เรือนจำ กรมราชทัณฑ์และกองทะเบียนประวัติอาชญากร แห่งละ 1 ชุด ก่อนนำตัวไปประหารชีวิตให้ผู้บัญชาการเรือนจำทำการประหารชีวิตนักโทษ โดยนำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลการขอพระราชทานอภัยโทษไปอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง⁸¹

5) ให้เรือนจำสอบถามนักโทษที่จะถูกประหารชีวิตถึงการจัดการทรัพย์สิน ถ้าหากนักโทษแสดงเจตนาจะจัดการทรัพย์สินให้แสดงเจตนาไว้ หากนักโทษมีความประสงค์จะเขียนจดหมายหรือส่งข้อความบอกกล่าว หรือโทรศัพท์พูดกับญาติ หรือมีความประสงค์จะทำสิ่งใดโดยเจ้าพนักงานเรือนจำพิจารณาแล้ว เห็นสมควรดำเนินการให้แต่การส่งข้อความหรือพูดคุยโทรศัพท์ สามารถทำได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร และให้เรือนจำสอบถามนักโทษถึงอาหารมื้อสุดท้าย และหากไม่เป็นการเหลือวิสัย ให้เรือนจำจัดให้ตามสมควรและเหมาะสม การส่งข้อความหรือพูดคุยโทรศัพท์สามารถทำได้ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร⁸²

6) ก่อนนำตัวไปประหารชีวิต ให้นักโทษมีโอกาสประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และลัทธิความเชื่อของตนในเวลาที่เหมาะสม⁸³

7) เมื่อถึงเวลาประหารชีวิต ทางเรือนจำจะจัดพนักงานรักษาความปลอดภัย เพื่อให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยตามสมควร จากนั้นจะนำนักโทษที่ทำการประหารชีวิตไปยังสถานที่ที่เตรียมไว้ โดยนำตัวนักโทษนอนลงบนเตียงที่จัดเตรียมไว้เพื่อการประหารชีวิต พร้อมทั้งทำการพัฒนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นรนขัดขืน โดยให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำ เตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้พร้อม และทำการแทงเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือด โดยร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหาร ต่อเข้ากับสายท่อหรืออุปกรณ์บรรจยยาหรือสารพิษ พร้อมทั้ง ดัดตั้งเครื่องตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกายของนักโทษผ่านจอแสดงให้คณะกรรมการและสักขีพยาน ได้สังเกตเห็นโดยชัดเจน เมื่อได้รับสัญญาณให้ทำการประหารชีวิต เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษ จะจัดการปล่อยยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายนักโทษ ให้ตายต่อหน้าคณะกรรมการและสักขีพยาน หลังจากนั้น แพทย์ประจำเรือนจำที่ทำการประหารชีวิตนักโทษหรือแพทย์ของทางราชการ 1 คน

⁸¹ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 9.

⁸² “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 10.

⁸³ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 11.

ร่วมกับคณะกรรมการตามที่กล่าวมาข้างต้น ตรวจสอบพิสูจน์การตายของนักโทษ โดยให้แพทย์และคณะกรรมการทำบันทึกการยื่นยันการตายของนักโทษ และประกาศผลการประหารชีวิตให้แก่ สักขีพยานทราบ⁸⁴

8) ให้เรือนจำเก็บศพของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตไว้ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง เมื่อล่วงเลยเวลาดังกล่าว ให้แพทย์ของทางราชการร่วมกับผู้บัญชาการเรือนจำ ตรวจสอบโดยบันทึก ยื่นยันการตายอีกครั้ง และเมื่อนักโทษเสียชีวิตแล้ว ให้เรือนจำแจ้งญาติ หากมีญาติมาขอรับให้ มอบศพไป แต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับ ให้จัดการเผาหรือฝังตามที่เรือนจำเห็นสมควร⁸⁵

9) ให้เรือนจำทำการรายงานผลการประหารชีวิต พร้อมทั้ง บันทึกของแพทย์และคณะกรรมการ ยื่นยันผลการตรวจพิสูจน์การตาย และผลการตรวจสอบยื่นยันภายหลังการตาย ให้กระทรวงยุติธรรมทราบโดยเร็ว⁸⁶

ในส่วนขั้นตอนและกระบวนการก่อนทำการประหารชีวิต มีดังนี้

หากนักโทษเป็นชาย จะถูกคุมตัวไปยังเรือนจำบางขวาง ซึ่งแดนหนึ่งจะเป็นแดนที่ ควบคุมผู้ต้องโทษประหารชีวิตและจำคุกตลอดชีวิต โดยการควบคุมนั้น จะมีได้มีการแยกทางเดียว แต่เป็นการขังรวมในห้องเดียวกัน การควบคุมตัวผู้ต้องโทษประหารชีวิต จะมีการไล่ตรวจนักโทษ เพื่อป้องกันการหลบหนี หากนักโทษที่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตเป็นหญิง จะถูกควบคุมตัวไว้ที่ ทณฑสถานหญิง แต่จะไม่มีการใช้เครื่องพันธนาการ ไม่ว่าจะเป็น โซ่ตรวนหรือกุญแจมือ และ แม้ควบคุมตัวผู้ต้องขังไปศาล ก็จะไม่ใส่เครื่องพันธนาการเช่นกัน⁸⁷ จึงเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกับ นักโทษชายที่มีการใช้เครื่องพันธนาการ แม็คคดียังไม่ถึงที่สุดก็ตาม

ในกรณีที่ไม่มีการอุทธรณ์ฎีกา คำพิพากษายอมถึงที่สุด แต่หากเป็นกรณีมีคำพิพากษา ลงโทษประหารชีวิต และไม่มีการอุทธรณ์ฎีกา คดีก็ยังไม่ถึงที่สุดจนกว่ามีการตรวจสอบโดยศาล อุทธรณ์ ซึ่งศาลชั้นต้น มีหน้าที่ ส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตไปยังศาลอุทธรณ์ และคำพิพากษานี้ ต้องยังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 245 เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้ลงโทษประหารชีวิตจำเลย คดีถือว่า ถึงที่สุด และจำเลยจะเป็นนักโทษเด็ดขาดทันที แม้จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 262 ได้วางหลักเพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่จะนำตัวผู้ขึ้น ไปประหาร ชีวิตทันทีไม่ได้ ต้องรอให้พ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษา ก่อน จึงจะบังคับโทษหรือ

⁸⁴ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 16.

⁸⁵ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 18.

⁸⁶ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 19.

⁸⁷ อรรถสม สุทธิสาคร, *คุก ชีวิตในพันธนาการ*. กรุงเทพมหานคร: คำนสุทธาการพิมพ์, 2540, หน้า 194

นำตัวไปประหารชีวิตได้ แต่ก่อนจะมีการนำตัวนักโทษไปประหารชีวิต นักโทษมีสิทธิที่จะทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งการขอพระราชทานอภัยโทษมีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ⁸⁸

1) การทูลเกล้าถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ โดยผู้ต้องคำพิพากษาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 บัญญัติว่า ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างไรใดหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ ขอพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ได้ จึงทำให้เห็นว่ากรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ต้องคำพิพากษาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับนักโทษ เช่น บิดา มารดา สามิ ภรรยา อาจทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษได้ โดยให้ยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และจะมีการยื่นต่อสำนักราชเลขาธิการต่อไป กรณีผู้ต้องโทษถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำอาจทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษได้ โดยยื่นเรื่องราวต่อพัศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำ และให้พัศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำออกไปรับแก่ผู้ยื่นเรื่องราว แล้วส่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 260 ในระหว่างการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ให้ทุเลาการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราวขึ้นไป แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 262

2) กรณีผู้ต้องคำพิพากษาหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง มิได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาจถวายคำแนะนำ เพื่อขอพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นได้ หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เห็นสมควร ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 261 และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ ส่งผลให้เป็นการทุเลาการบังคับการประหารชีวิตจนกว่าจะพ้น 60 วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายคำแนะนำขึ้นไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 262 แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนั้นได้

นอกจากการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ตามสองกรณีที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีการพระราชทานอภัยโทษได้อีกรูปแบบหนึ่ง คือ ในโอกาสพิเศษ และวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นการขอพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป โดยมีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ⁸⁹ เช่นกัน

⁸⁸“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 195.

⁸⁹“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 196.

ในระหว่างกระบวนการดำเนินการตามขั้นตอนของการประหารชีวิตนักโทษ ซึ่งถูกประหารชีวิตนั้น จะถูกจำคุกไว้ตามหมายจำคุกของศาลก่อนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 74 ซึ่งได้มีการบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่ง มาตรา 73 และมาตรา 185 วรรค 2 เมื่อผู้ใด ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือประหารชีวิต หรือจะต้องจำคุกแทนการชำระค่าปรับนั้น ให้ศาลดำเนินการออกหมาย เพื่อจำคุกผู้นั้นไว้”⁹⁰

ในขั้นตอนของการประหารชีวิตนักโทษ ให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำในท้องที่ที่มีการประหาร เป็นประธานกรรมการเจ้าพนักงานเรือนจำระดับหัวหน้าฝ่ายแพทย์ การประหารชีวิต จะกระทำที่เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี หรือผู้แทนร่วม เป็นคณะกรรมการด้วย โดยกรมราชทัณฑ์ จัดผู้แทนไปดูแลความเรียบร้อยในการประหารชีวิต

ก่อนวันประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการพิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถูกประหาร พร้อม ทั้งรับแผ่นลายพิมพ์นิ้วมือของนักโทษที่มีอยู่ในสำนวน และหมายของศาล มาทำการตรวจสอบการตรวจสอบนั้น ให้ตรวจสอบกับแผ่นลายนิ้วมือที่เก็บอยู่หน้ากองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามเลขคดีของผู้ต้องโทษ เมื่อตรวจแล้วรายงานผลการตรวจสอบและส่งแผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ ซึ่งได้จัดการพิมพ์ขึ้น 1 ฉบับ กับแผ่นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องโทษที่เอาไปจากสำนวนตามหมายของศาลไปยังคณะกรรมการเรือนจำ ซึ่งมีหน้าที่ ต้องทำการประหาร ทำการตรวจสอบคดี ดำเนิน รูปพรรณ ตามทะเบียนรายตัว ทำบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดในการประหารชีวิตผิดตัว⁹¹

เมื่อถึงวันประหารชีวิต เจ้าพนักงานเรือนจำจะจัดนิมนต์พระสงฆ์มาแสดงพระธรรมเทศนาให้แก่ักโทษที่ถูกประหาร ที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนนักโทษที่ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ หากมีความปรารถนาจะประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จะอนุญาตได้ตามสมควร หากนักโทษมีความประสงค์จะขอทำพิธีกรรม ก็จะจัดการทำให้จัดหาอาหารเมื่อสุดท้ายให้นักโทษรับประทาน ก่อนนำไปประหาร ผู้บัญชาการเรือนจำจะนำคำสั่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ พร้อมด้วยสำเนาคำพิพากษาศาลให้นักโทษฟัง จากนั้น นำนักโทษประหารไปยังที่ที่จัดเตรียมไว้ จัดการใช้ปืนยิงให้ตายต่อหน้าคณะกรรมการ จากนั้น ให้คณะกรรมการทำการตรวจนักโทษว่าได้เสียชีวิตแล้วจริง พิมพ์ลายนิ้วมือของลงนามรับรองว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของนักโทษประหารจริง ส่วนศพของนักโทษ ถ้ามีญาติมารับ

⁹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 74.

⁹¹ วิศิษฐ์ เจนนานนท์, โทษประหารชีวิต ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการฉีดยา กับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หน้า 60.

ก่อนอนุญาตให้รับไป แต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับทางเรือนจำจะดำเนินการให้ ตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ เดิมกำหนดให้มีการประหารชีวิต ก่อนเวลา 07.00 นาฬิกา แปลว่า ตั้งแต่ ปี 2505 เป็นต้นมาได้เปลี่ยน การดำเนินการมาเป็นเวลาเย็น ตั้งแต่ เวลา 18.00 นาฬิกา เป็นต้นไป⁹²

4.3 แนวความคิดในการลงโทษประหารชีวิตในยุคปัจจุบัน

จากแนวความคิดปฏิรูปกฎหมาย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้เริ่มรับแนวความคิดจากชาวตะวันตก ซึ่งส่งผลต่อวิธีการลงโทษประหารชีวิต คือ แนวความคิดเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แนวคิดดังกล่าวนี้ ที่จริงมีมา ตั้งแต่สมัยสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา เพียงแต่ไม่มีรูปธรรมและชัดเจน แต่เริ่มมามีอิทธิพลมากขึ้น ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นในยุคปัจจุบัน ซึ่งเห็นได้จากการมีกฎหมายจำนวนมากขึ้น ทั้งกฎหมายในประเทศไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ ที่ได้รับรองหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชน และแม่บทสำคัญที่เป็นพื้นฐานทางด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ถือเป็นสำคัญที่ช่วยให้ทุกประเทศ ที่เข้าร่วมยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน และเกิดการยอมรับ โดยประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การสหประชาชาติด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน มีเนื้อหาครอบคลุมถึงความหมายและหลักการอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านสิทธิทางการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และสังคม⁹³ ซึ่งสิทธิของการมีชีวิต เป็นสิทธิประการหนึ่งที่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รับรองไว้ด้วยเช่นกัน

เนื่องจากแนวความคิดดังกล่าว จึงส่งผลต่อแนวความคิดของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งในปัจจุบัน แม้ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยยังคงมี บทบัญญัติลงโทษประหารชีวิตอยู่ แต่แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนก็ได้มีอิทธิพลต่อการลงโทษ ประหารชีวิตเช่นเดียวกัน เพราะกระบวนการประหารชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงโดยคำนึงถึงเรื่องสิทธิ มนุษยชนมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากปัจจุบัน มีแนวความคิดในการต่อต้านและสนับสนุนให้มีการยกเลิก โทษประหารชีวิตต่อเนื่องกันมา เพราะเห็นว่าการประหารชีวิต แม้เป็นการแก้แค้นทดแทนผู้กระทำความ ผิดและสามารถข่มขู่ยับยั้งมิให้ผู้นั้นกลับมากระทำความผิดได้อีก เป็นการตัดบุคคลนั้น ให้เสียไป จากสังคมอย่างถาวร ไม่มีโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง แต่ขัดกับหลักการ ลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ตามหลักการของสิทธิมนุษยชน เพราะการประหารชีวิตหากเกิดข้อผิดพลาด

⁹² “เรื่องเดียวกัน”.

⁹³ เสน่ห์ จามริก, *สิทธิมนุษยชน เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544, หน้า 252.

ขึ้นแล้ว จะไม่สามารถกลับมาแก้ไขได้อีก จึงทำให้เกิดการสนับสนุนให้มีการยกเลิกการใช้
บทลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย⁹⁴

5. กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

กฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นหลักการสากล ที่นานาประเทศรับเอามาเป็นแนวทาง
บัญญัติกฎหมายภายในประเทศของตนที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต มีดังต่อไปนี้

5.1 ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อ 3⁹⁵ บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อ 5⁹⁶ บุคคลใด จะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงทัณฑ์ ซึ่งทรมาน
ไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้

5.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ประเทศไทย ได้เข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและ
สิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1996 โดยมีผลตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2540 โดยประเทศไทย
ไม่ได้ตั้งข้อสงวนไว้ เนื่องจากเห็นว่า ตามระบบการเมืองกฎหมายและการปกครองของประเทศไทย
สามารถปฏิบัติตามกติกาดังกล่าวได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งแต่อย่างใด โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
การลงโทษประหารชีวิต คงมีบัญญัติไว้ในข้อ 6 เรื่องสิทธิในชีวิต และในข้อ 7 เรื่องการห้ามทรมาน
หรือได้รับการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้า ซึ่งประเทศไทยได้ปฏิบัติตาม
กติการะหว่างประเทศฉบับดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิพากษาและการลงโทษประหารชีวิต
อย่างเคร่งครัด โดยมีข้อความบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 6⁹⁷

1. มนุษย์ทุกคน มีสิทธิที่จะมีชีวิตมาแต่กำเนิด สิทธินี้ต้องได้รับการคุ้มครอง
โดยกฎหมายบุคคล จะต้องไม่ถูกทำให้เสียชีวิตโดยอำเภอใจ
2. ในประเทศที่ยังมิได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิต อาจทำได้
เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมายที่ใช้บังคับ ในขณะที่กระทำความผิดและไม่ขัดต่อบทบัญญัติ

⁹⁴ “เรื่องเดียวกัน”.

⁹⁵ ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. ข้อ 3.

⁹⁶ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 5.

⁹⁷ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ข้อ 6.

แห่งกติกานี้ และต่ออนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษทางอาญาการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตจะกระทำได้ ก็แต่โดยคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจเท่านั้น

3. กรณีการทำให้เสียชีวิต มีลักษณะเป็นอาชญากรรมการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ย่อมเป็นที่เข้าใจว่า ข้อนี้ มิได้ให้อำนาจรัฐภาคีใดแห่งกติกานี้ ในอันที่จะเรียกจากพันธกรณีใดที่มี ตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและการลงโทษอาชญากรรมล้างเผ่าพันธุ์

4. บุคคลใด ต้องคำพิพากษาประหารชีวิต ย่อมมีสิทธิขอภัยโทษหรือลดหย่อนผ่อนโทษตามคำพิพากษา การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ หรือการลดหย่อนผ่อนโทษตามคำพิพากษาประหารชีวิต อาจทำให้ได้ทุกกรณี

5. บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กระทำความผิดจะถูกพิพากษาประหารชีวิตไม่ได้ และจะดำเนินการประหารชีวิตสตรีขณะที่มีครรภ์อยู่ไม่ได้

6. รัฐภาคีใดแห่งกติกานี้ จะยกข้อนี้ขึ้นอ้าง เพื่อประวิงหรือขัดขวางการยกเลิกโทษประหารชีวิตไม่ได้

ข้อ 7⁹⁸

บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้าไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะถูกใช้การทดลองทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์ โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้นโดยเสรีไม่ได้

5.3 พิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ข้อ 1⁹⁹

1. ไม่มีบุคคลใด ที่อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายของรัฐภาคี ในพิธีสารฉบับนี้ จะถูกประหารชีวิตได้

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐ ต้องดำเนินมาตรการที่จำเป็นทุกอย่างเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายของตน

ข้อ 2¹⁰⁰

⁹⁸ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 7.

⁹⁹ พิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 1.

¹⁰⁰ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 2.

1. พิธีสารฉบับนี้ ไม่ยอมรับข้อสงวนใดๆ ยกเว้นข้อสงวนที่กระทำในเวลาสัตยาบัน หรือเมื่อเข้าภาคยานุวัติ ซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้บทลงโทษประหารชีวิตระหว่างสงครามตามคำพิพากษา คดีอาญาร้ายแรงที่สุดที่กระทำในระหว่างสงคราม

6. แนวคิดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาความเป็นมาข้อเท็จจริงและข้อมูล ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานการณ์โทษประหารชีวิตในประเทศไทย สถานการณ์การใช้โทษประหารชีวิต ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก หลักการและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต โดยได้พิจารณาถึงหลักการสิทธิมนุษยชนประกอบด้วย แล้วมีความเห็นว่า ควรยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยมีขั้นตอนดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เกิดความพร้อมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่วนใหญ่ โดยเห็นควรวางยุทธศาสตร์ ดังนี้

6.1 ก่อนยกเลิกโทษประหารชีวิต รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ สมควรให้ ความรู้ความเข้าใจแก่สังคมไทย เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ซึ่งโทษดังกล่าวไม่ได้ช่วยลดหรือป้องปราม การก่ออาชญากรรมในทุกกรณี เห็นได้ว่า แม้ประเทศไทยใช้การลงโทษประหารชีวิตกับผู้ต้องหา ยาเสพติด แต่การกระทำผิดคดียาเสพติดก็ไม่ได้ลดน้อยลง ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตเป็นการกระทำ ที่ละเมิดต่อสิทธิในการดำรงชีวิตอันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน แม้ไม่มีโทษประหารชีวิตอาจใช้ วิธีลงโทษอื่นทดแทน ซึ่งสามารถป้องกันและคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากการก่ออาชญากรรมได้ เช่นเดียวกัน และสมควรผลักดันให้ปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น เช่น ใช้ระยะเวลาการพิจารณาคดีไม่นานจนเกินไป สามารถรับประกันได้ว่าผู้ถูกลงโทษ คือ ผู้กระทำความผิด และถูกลงโทษได้สัดส่วนของความผิด และผู้ต้องโทษประหารชีวิตจะได้รับ กาคคุ้มครองสิทธิตามมาตรฐานสากล โดยถูกลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด มีการพิจารณาคดีอาญาจากศาล หรือคณะตุลาการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย และมีความเป็นอิสระ เป็นต้น โดยดำเนินการไปพร้อมกับมาตรการยกเลิกโทษประหารชีวิต¹⁰¹

6.2 การยกเลิกโทษประหารชีวิตของประเทศต่างๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และทางด้านการเมืองภายในประเทศ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้ว ได้นำกลับมาใช้อีก แต่ต่อมาได้ยกเลิกอีกครั้ง เพราะถูกกดดัน

¹⁰¹ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน, พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2559, หน้า 42-43

จากกลุ่มศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งเป็นกลุ่มศาสนาที่มีอิทธิพลอย่างมากในประเทศฟิลิปปินส์ และในปี พ.ศ.2556 บางประเทศมีการรื้อฟื้นโทษประหารชีวิต เช่น ประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม¹⁰² คุเวต ไนจีเรีย¹⁰³ เป็นต้น ซึ่งประเทศอินโดนีเซีย มีการลงโทษประหารชีวิตหลังจากที่หยุดไปสี่ปีในคดียาเสพติดและในคดีฆาตกรรม ดังนั้น การจะยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ต้องพิจารณาปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยยังมีความคิดเห็นที่แตกต่าง มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยกับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต เช่น เห็นว่าควรใช้บทลงโทษประหารชีวิตในความผิดอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ควรเร่งให้ลงโทษประหารชีวิตให้เสร็จลงโดยเร็ว จากความเห็นที่หลากหลายนี้ แสดงว่าสังคมไทยยังขาดความพร้อมที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตในทันทีทันใด แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงต้องเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาคมโลก และสิทธิในการดำรงชีวิตอันเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน¹⁰⁴

6.3 ควรมีมาตรการและเงื่อนไขที่นำมาใช้ทดแทน เมื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต มาตรการทดแทนดังกล่าว อาจเป็นการเปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยให้มีระยะเวลาการจำคุกไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าถึงสามสิบปี จึงจะให้นักโทษประหารชีวิตมีสิทธิในการยื่นถวายฎีกาพระราชทานอภัยโทษ¹⁰⁵

6.4 การยกเลิกโทษประหารชีวิต ควรมีขั้นตอนหรือยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากความรับผิดชอบประเภทที่ควรยกเลิกและบางประเภทที่ให้คงไว้ เช่น เดิม โดยเมื่อสังคมมีการเตรียมความพร้อม ทั้งด้านราชทัณฑ์และปรับทัศนคติ ให้คนในสังคมมีความเข้าใจถึงการยกเลิกโทษประหารชีวิต จึงจะพิจารณาการยกเลิกโทษความผิดประเภทที่เหลือต่อไป¹⁰⁶

6.5 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 6 ได้กำหนดขอบเขตของโทษประหารชีวิตว่า ประเทศที่ยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตนั้น อาจกระทำได้เฉพาะคดีอาชญากรรมที่ร้ายที่สุด (Most Serious Crime) ตามกฎหมายที่ใช้บังคับ

¹⁰² แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย (Amnesty International Thailand), รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิตและการประหารชีวิต ปี 2556, 2557, หน้า 16.

¹⁰³ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย (Amnesty International Thailand). โทษประหารชีวิตไม่ทำให้สังคมไทยปลอดภัยขึ้น อาชญากรรม ความปลอดภัยสาธารณะ และโทษประหาร, 2556, หน้า 20.

¹⁰⁴ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน. หน้า 44.

¹⁰⁵ “เรื่องเดียวกัน”.

¹⁰⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 45.

ขณะกระทำความผิด¹⁰⁷ และเวทีระหว่างประเทศได้ตีความ คำว่า คดีอุกฉกรรจ์ที่สุด (Most Serious Crime) คือ กรณีการกระทำความผิดที่ได้แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาในการฆาตกรรมโดยผลของการกระทำ คือ ทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต ดังนั้น ประเทศไทยอาจพิจารณายกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดที่ไม่สอดคล้องกับขอบเขต และการตีความดังกล่าว

6.6 การที่ผู้ต้องโทษประหารชีวิตในประเทศไทย ส่วนใหญ่ เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมักเกิดจากการครอบครองยาเสพติดไว้จำนวนมาก ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องโทษประหารชีวิต แต่ไม่ใช่ผู้ผลิต หรือผู้ค้ารายใหญ่อย่างแท้จริงมากนักผู้ถูกจับและดำเนินคดีส่วนหนึ่งไม่ใช่ตัวการใหญ่ในขบวนการค้ายาเสพติด โดยอาจเป็นแค่เพียงผู้ลำเลียง ขนยาเสพติด หรือเป็นผู้ค้ายาเสพติดที่ไม่ใช่พ่อค้ารายใหญ่อย่างแท้จริง ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 6 และการตีความคำว่าคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดของเวทีระหว่างประเทศข้างต้น¹⁰⁸

6.7 ประเทศไทย ควรลงมติ “เห็นชอบ” สนับสนุนข้อมติเกี่ยวกับการพักใช้โทษประหารชีวิต ในการประชุมสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากระหว่าง พ.ศ.2547-2556 คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ ประเทศไทยไม่ได้ใช้การลงโทษประหารชีวิตอยู่แล้ว ยกเว้นนักโทษประหารชีวิตคดียาเสพติดสองราย ในปี พ.ศ. 2552 ดังนั้น ในทางปฏิบัตินับ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยไม่มีการประหารชีวิตนักโทษแม้แต่เพียงคนเดียว¹⁰⁹

6.8 ขณะนี้ ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เรื่อง มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต เนื่องจากประเทศยังคงมีบทลงโทษประหารชีวิต และพิธีสารฉบับนี้ ไม่มีการยอมรับข้อสงวนใดๆ ยกเว้นข้อสงวนที่กระทำในเวลาทำให้สัตยาบัน หรือเมื่อเข้าภาคยานุวัติ ซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้บทลงโทษประหารชีวิตระหว่างสงคราม ตามคำพิพากษาคดีอาญาร้ายแรงที่สุดทางทหาร ที่กระทำในระหว่างสงคราม¹¹⁰ อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยพร้อมแล้ว ควรดำเนินการเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองต่อไป

¹⁰⁷ ข้อ 6 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง.

¹⁰⁸ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน, หน้า 46.

¹⁰⁹ “เรื่องเดียวกัน”.

¹¹⁰ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 47.

7. โทษประหารชีวิตกับแผนสิทธิมนุษยชน

รัฐบาลได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยได้กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ¹¹¹ ดังนี้

7.1 แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) กำหนดให้การแก้ไขกฎหมายที่มีอัตราโทษประหารชีวิต โดยให้ยกเลิกโทษดังกล่าว และเปลี่ยนเป็นจำคุกตลอดชีวิตและสามารถนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้

7.2 แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2557-2561) ด้านกระบวนการการยุติธรรม กำหนดข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ การเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตให้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

7.2.1 เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและประชาชน โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิในการมีชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน

7.2.2 พยายามดำเนินการประกาศพักการใช้โทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการทันที และสนับสนุนมติพักการใช้โทษประหารชีวิตของที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ โดยมีเจตจำนงที่จะออกกฎหมายให้เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิต ในปี พ.ศ.2557

7.2.3 เสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อลดจำนวนความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษประหารชีวิต โดยเฉพาะอาชญากรรมที่ไม่ถือเป็นอาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

7.2.4 ลงนามให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เรื่อง มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต ภายในปี พ.ศ.2561

7.2.5 สร้างเงื่อนไขความมั่นคงสูง เพื่อรองรับนักโทษอุกฉกรรจ์

¹¹¹” เรื่องเดียวกัน”, หน้า 15.

บทที่ 3

การลงโทษประหารชีวิต

และการยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

ปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลก ได้ยกเลิกการบังคับใช้บทลงโทษประหารชีวิต เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นหลักการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ ซึ่งถือว่าสิทธิการมีชีวิตเป็นสิทธิที่ไม่มีผู้จะพรากจากไปได้ และแนวโน้มการบังคับใช้โทษประหารชีวิต มีจำนวนลดน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งเห็นได้จากในปี 2559 มีจำนวน 141 ประเทศ หรือคิดเป็น 2 ใน 3 ของประเทศทั่วโลก ได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตทั้งทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ ซึ่งประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตเพื่อความผิดอาญาทุกประเภท เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศกัมพูชา ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น ส่วนประเทศที่ยกเลิกความผิดอาญาทั่วไป เช่น ประเทศบราซิล ประเทศชิลี ประเทศฟิจิ เป็นต้น และประเทศที่ยกเลิกประหารชีวิตในทางปฏิบัติ เช่น ประเทศพม่า ประเทศบรูไน ประเทศเกาหลีใต้ เป็นต้น ส่วนอีก 57 ประเทศยังคงบทลงโทษประหารชีวิตอยู่ และหนึ่งในนั้น คือ ประเทศไทย ถือเป็นประเทศส่วนน้อยยังคงมีบทลงโทษประหารชีวิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความเป็นมา หลักการ และเหตุผล รวมทั้งนโยบายของประเทศต่างๆ ที่นำไปสู่การยกเลิกการบังคับใช้โทษประหารชีวิต เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและนำไปสู่การยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งในที่นี้ จะขอกกล่าวถึงสามประเทศนี้ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่า มีอิทธิพลต่อประเทศไทย ทั้งในเรื่องการเมือง การปกครอง ระบบกฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วยหลายมลรัฐ ในแต่ละมลรัฐจะมีกฎหมายบังคับใช้ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ในการศึกษาถึงการบังคับโทษประหารชีวิตของประเทศสหรัฐอเมริกา ต้องทำการศึกษาจากเหตุการณ์ที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ ซึ่งปัจจุบัน มีบางมลรัฐที่ยังคงมีการใช้โทษฐานชีวิตอยู่ ซึ่งในบางมลรัฐก็ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว หรือบางมลรัฐยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว แต่ได้นำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง

1.1 การบังคับโทษประหารชีวิตของประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับในส่วนรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา ยังคงมีการลงโทษประหารชีวิตในความผิดที่สำคัญ ซึ่งเป็นคดีอาชญากรรมและกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐอยู่ เช่น ความผิดฐานลอบสังหารประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดี ความผิดฐานสลัดอากาศหรือการใช้วัตถุระเบิดก่อให้ผู้อื่นได้รับอันตรายถึงตายหรือบาดเจ็บ เป็นต้น ในการศึกษาถึงการลงโทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าประชาชนฝ่ายหนึ่งต้องการที่จะคงไว้ซึ่งการลงโทษประหารชีวิต และอีกฝ่ายหนึ่งได้คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งสองฝ่ายมีเหตุผลต่างกัน ดังนี้¹¹²

ฝ่ายที่ต้องการให้คงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต ให้เหตุผลว่า

1) การลงโทษประหารชีวิตเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดอย่างเด็ดขาด
2) การลงโทษประหารชีวิตเป็นการแก้แค้นตอบแทนที่สมดุลกับการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดขึ้น

3) การลงโทษประหารชีวิตนับว่าเป็นการป้องกันสังคม เพราะเป็นการกำจัดอาชญากรออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด เป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิดไม่ให้อาชญากรไปกระทำความผิดขึ้นอีกซ้ำสอง เช่น จากการศึกษาของมาร์ลีน ดับเบิลยู เลท์ธินิน (Marline W.Lethinen) แห่งมหาวิทยาลัยยูทาห์ พบว่าผู้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น โดยเจตนาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำจำนวน 6,908 คน ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1965 -1969 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และเป็นการเสี่ยงภัยที่จะถูกพิจารณาให้ได้รับการพักการลงโทษเป็นอย่างยิ่ง¹¹³

4) การลงโทษประหารชีวิต จำต้องคำนึงถึงลักษณะความรุนแรงของอาชญากรรม ฝ่ายที่คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต

ฝ่ายที่คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต คือ บรรดากลุ่มศาสนาที่สำคัญในประเทศ การคัดค้านของกลุ่มต่างๆ เป็นนโยบายคัดค้านในระดับชาติ ได้แก่ สภาแห่งชาติคัดค้านอาชญากรรมและประพฤติอันธพาล ค.ศ. 1963 (National Council on crime and Delinquency) สหพันธ์สิทธิเสรีภาพของพลเมืองแห่งอเมริกา ค.ศ.1965 (The American Civil Liberties Union) สมาคมแก้ไขความประพฤติ

¹¹²ประเสริฐ เมฆมณี. หลักทฤษฎีอาชญากรรม, กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2523, หน้า 23, อ้างในชนินันท์ ศรีธีระวิศาล การลงโทษประหารชีวิต, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, หน้า 65.

¹¹³“เรื่องเดียวกัน”. หน้า 25.

แห่งอเมริกา ค.ศ. 1966 (The American Correctional Association) ซึ่งจุดที่คัดค้านในเรื่องของการลงโทษประหารชีวิต¹¹⁴ คือ

1) ทำให้มีความล่าช้าในการดำเนินคดีในศาลเพราะส่วนมากจะมีการยื่นอุทธรณ์ซึ่งใช้เวลาในการพิจารณาโทษประหารชีวิตอยู่ระหว่าง 11 ปีถึง 13 ปี (คดีของ Caryl Chessman) ซึ่งถูกประหารชีวิตเมื่อ 2 พฤษภาคม 1960 ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียซึ่งใช้เวลาในการดำเนินคดีนานถึง 11 ปี 10 เดือน 7 วัน¹¹⁵

2) การลงโทษประหารชีวิต เป็นผลกระทบต่อการบริหารงานกระบวนการยุติธรรม คือ การประหารชีวิตเป็นปัจจัยก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งความตึงเครียดแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมและผู้ต้องโทษประหารชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะการลงโทษประหารชีวิตเป็นมาตรการปฏิบัติที่จะต้องพินิจพิจารณาคดีอย่างละเอียด รอบคอบ และด้วยอารมณ์อันมั่นคงไม่หวั่นไหว โดยเฉพาะกรณีการพิจารณาคดีตัดสินคดีผิดพลาดอันเกิดจากความคาดเคลื่อนแห่งพยานหลักฐานหรือโดยเหตุอื่นใด จนถึงขั้นประหารชีวิตผิดตัว หรือลงโทษผู้ที่บริสุทธิ์แล้วไม่มีทางแก้ไขชีวิตให้กลับคืนมาใหม่ได้อีก¹¹⁶

3) การลงโทษประหารชีวิต มิได้เป็นการข่มขู่ยับยั้งอาชญากรได้เสมอไป จากการศึกษาสถิติของคดีฆาตกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา โดย Kari F.Schussler เปรียบเทียบสถิติคดีฆาตกรรมในจำนวนประชากร 100,000 คน ระหว่างมลรัฐที่มีการลงโทษประหารชีวิตกับมลรัฐที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกๆ รอบ 5 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1928 - 1949 ปรากฏว่าสถิติการกระทำ ความผิดในมลรัฐที่มีการใช้โทษประหารชีวิต กลับมีอัตราสูงกว่ามลรัฐที่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว¹¹⁷ และนอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1965 นายแรมเซย์ คลาร์ก (Ramsey Clark) ซึ่งขณะนั้น ดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิบดีกรมอัยการของสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศว่าอัยการได้คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต ใน Distric of Columbai และได้ให้คำปราศรัยไว้ในปี ค.ศ. 1968 ระหว่างการไต่สวนต่อหน้าอนุกรรมการของวุฒิสมาชิก ฮาร์ท (Hart) ได้มีข้อความตอนหนึ่งว่า¹¹⁸

¹¹⁴ วิศิษฐ์ เจนนานนท์, โทษประหารชีวิต: ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการนิยามกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 64

¹¹⁵ Hugo Adam Bedau, Chairman, Department of Philosophy, "The Death Penalty in America" Federal Probation Vol.35,1971. P.32-33. อ้างใน วีระพงษ์ บุญโญภาส "โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา" วารสารกฎหมายนิติศาสตร์จุฬา, (พฤษภาคม-สิงหาคม 2521): 46.

¹¹⁶ "เรื่องเดียวกัน", หน้า 66.

¹¹⁷ "เรื่องเดียวกัน", หน้า 67.

¹¹⁸ "เรื่องเดียวกัน", หน้า 47.

“สังคมต้องใช้จ่ายในราคาที่สูงมาก สำหรับการลงโทษประหารชีวิต จริงอยู่ อารมณ์ของเราอาจจะมีการเรียกร้องให้มีการแก้แค้นในกรณีที่มีอาชญากรรมสยดสยองเกิดขึ้น แต่เหตุผลและประสบการณ์ได้บอกกับเราว่า การฆ่าอาชญากรไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหอาชญากรรมนี้ ได้ช่วยป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้นอีก หรือมิได้เป็นทางนำมาซึ่งความยุติธรรมมาให้แก่ผู้ที่ ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมและตัวอาชญากรหรือแม้แต่สังคมแต่ประการใดเลย ดังนั้น โทษประหารชีวิตจึงควรถูกยกเลิกเสีย” ยังมีหลายๆ ข้อโต้แย้งหรือข้อคัดค้านการลงโทษประหารชีวิต ด้วยหลักที่ว่า การลงโทษประหารชีวิตนั้น เป็นความผิด หรือขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและ ถือว่าเป็นการทารุณโหดร้ายและเป็นการลงโทษที่ผิดปกติธรรมดา แต่ในที่สุด ข้อถกเถียงของ ทั้งสองฝ่าย ก็ได้มีมติของศาลสูงสหรัฐ (U.S. Supreme Court) ด้วยคะแนนเสียง 5 เสียงต่อน 4 เสียง ในคดี Furman V. Georgia เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน ค.ศ.1972 สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิต แก่อาชญากรรมบางประเภท โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดและเพื่อเป็นการป้องกัน สังคม และต่อมาในเดือนกรกฎาคมพ.ศ. 1976 ศาลสูงของสหรัฐอเมริกา ได้มีการประกาศรับรอง เป็นอีกวาระหนึ่งว่า “การลงโทษประหารชีวิตแก่อาชญากรรมบางประเภท ไม่เป็นการขัดต่อ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”¹¹⁹ เพราะกฎหมายได้เปิดช่องไว้ให้ศาลสามารถเลือกที่จะลงโทษได้ จึงทำให้โทษประหารชีวิตถูกนำกลับมาใช้อีกในสหรัฐอเมริกา

1.1.1 วิธีการลงโทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

ปัจจุบันในมลรัฐต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ให้มีการใช้วิธีการในการ ลงโทษประหารชีวิตอยู่ทั้งสิ้น 5 วิธี กล่าวคือ

- 1) การประหารชีวิตด้วยการฉีดยา หรือฉีดสารพิษ
- 2) การประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า
- 3) การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ
- 4) การประหารชีวิตด้วยการรมแก๊ส
- 5) การประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า

¹¹⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 67.

1) การประหารชีวิตด้วยการฉีดยา หรือฉีดยาพิษในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจาก

- (1) การประหารชีวิตไม่พึงกระทำอย่างเปิดเผยต่อหน้าสาธารณะ
- (2) ผู้ถูกลงโทษด้วยการประหารชีวิต จะต้องถึงแก่ความตายอย่างรวดเร็ว หรือได้รับความเจ็บปวดทรมานให้น้อยที่สุด
- (3) การประหารชีวิต จะต้องก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพร่างกายของผู้ที่ถูกประหารชีวิตน้อยที่สุด¹²⁰

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก ที่ให้มีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยา โดยในปี ค.ศ. 1888 J.mount B Leyer m.d. เคยเขียนบทความลงในวารสาร Medical-Legal แนะนำการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาแก่ทางกานิวยอร์ก โดยเสนอให้ใช้มอร์ฟิน เป็นตัวยาฉีดเข้าไปให้นักโทษตาย โดยถือว่าไม่โหดร้าย หรือมีมนุษยธรรม และมีราคาถูกกว่าวิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีใดๆ แต่ทว่าทางกานิวยอร์กไม่สนใจ โดยยังคงใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้าอยู่ ต่อมา ระหว่างปี พ.ศ.1949 -1953 The British Royal Commission Capital Punishment ได้ใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการใช้เข็มฉีดยา แต่ต้องยกเลิกไป โดยอ้างว่าไม่ต้องการให้แพทย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกานิวยอร์ก โดยวิธีการดังกล่าว เนื่องจากแพทย์จะเป็นผู้ทำการฉีดยาให้กับนักโทษ ต่อจากนั้น ในปี ค.ศ. 1977 ที่มลรัฐโอคลาโฮมา Dr.Stanley Deutsch นักวิชาการด้านการแพทย์ได้ออกมาให้ความเห็นถึงคุณประโยชน์และความดีของการประหารชีวิตด้วยการใช้เข็มฉีดยา จนนำไปสู่การผลักดันให้มลรัฐนี้ ยอมรับวิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยา ในที่สุด มลรัฐโอคลาโฮมาก็กลายเป็นมลรัฐแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ออกกฎหมายรับรองการประหารชีวิตด้วยการใช้เข็มฉีดยา ด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมและทางด้านเศรษฐกิจ ในเวลาต่อมา มลรัฐเท็กซัส ได้ออกกฎหมายรับรองการประหารชีวิต คือ วิธีการดังกล่าวเช่นกัน และทำการประหารชีวิต คือ วิธีการฉีดยาเป็นแห่งแรก เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 1982 และเป็นมลรัฐที่มีการประหารชีวิตนักโทษมากที่สุด บนระดับหนึ่งในสหรัฐอเมริกา ในปัจจุบันมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้การประหารชีวิตด้วยเข็มฉีดยา มีดังนี้ คือ มลรัฐ อริโซนา, เดลาแวร์, เคนตักกี, นิวเจอร์ซีย์, เพนซิลวาเนีย, ยูทาห์, มอนทานา, อาร์คันซอ, ไอดาโฮ, หลุยเซียนา, เนวาดา, นอร์ท, แครโรไลนา, เซาท์, คาร์โรไลนา, เวอร์จิเนีย, แคลิฟอร์เนีย, อิลลินอย, แมริแลนด์, นิวแฮมป์เชียร์, โอไฮโอ, เซาท์, คาโรไลนา, วอร์ชิงตัน, โคโลราโด, อินเดียนา, มิสซิสซิปปี, นิวเจอร์ซีย์, โอคลาโฮมา, เทนเนสซี,

¹²⁰ รายงานการสัมมนา เรื่อง การฉีดยาพิษวิธีการประหารแบบใหม่ สังกมไทยรับได้เพียงใด, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ, 2543, หน้า 57-58

ไวโอมิง, คอนเนตทิคัต, แคนซัส, มิสซูรี, นิวเม็กซิโก, โอเรกอน, เท็กซัส นอกจากนี้ ยังมีสำนักงานรัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกา และกองทัพของสหรัฐอเมริกา¹²¹

ส่วนขั้นตอนการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้เป็นตัวอย่างขั้นตอนการประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดยาของมลรัฐโอเรกอน ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศไทยได้นำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินการประหารชีวิตด้วยการฉีดยา โดยจะมีวิธีการที่แตกต่างกันจากมลรัฐอื่นๆ ของสหรัฐอเมริกาบ้าง แต่ในสาระสำคัญจะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในสหรัฐอเมริกาจะมีการเตรียมจิตใจของผู้ถูกประหารก่อนการประหาร โดยก่อนการประหาร 4 วัน นักโทษประหารจะถูกนำตัวจากแดนนักโทษไปสู่ห้องทงพิเศษ สำหรับนักโทษประหาร โดยเฉพาะ ซึ่งจะถูกเฝ้าจับตาดูจากเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง จดหมายทุกฉบับ จะถูกถ่ายสำเนาให้ ส่วนฉบับจริงจะเก็บไว้เนื่องจากกลัวว่าจะมียาพิษยาเสพติดหรือยาอื่นๆ เคลือบมากับจดหมายทำให้นักโทษอาจฆ่าตัวตายก่อนวันประหารจริง การโทรศัพท์ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำก่อน ในช่วงนี้ อาจจะได้รับอนุญาตให้ญาติของนักโทษเข้าเยี่ยมได้¹²²

ก่อนการประหาร 2 วัน ผู้บัญชาการจะตรวจตราเพื่อเตรียมอุปกรณ์และเตียงที่จะใช้ในการประหารชีวิตให้พร้อม รวมทั้งเตรียมการเกี่ยวกับใบมรณะบัตรและการเคลื่อนย้ายศพ และก่อนการประหาร 1 วัน เจ้าหน้าที่ประหารจัดเตรียมอุปกรณ์ฉีดยา และอุปกรณ์สำรองให้พร้อม มีการจัดเตรียมพื้นที่ หรือห้องสำหรับต้อนรับผู้สื่อข่าวและผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชนที่จะเข้าไปหาข่าวในเรือนจำ รวมทั้งพยานที่จะเข้าไปสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด¹²³

เวลา 18.00 นาฬิกา เจ้าหน้าที่จะจัดอาหารมื้อสุดท้ายให้นักโทษประหารรับประทาน เวลา 22.00 นาฬิกา ผู้สื่อข่าว และพยานได้รับอนุญาตให้เข้าเรือนจำและได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ถึงขั้นตอนการประหาร เวลา 23.30 นาฬิกา จึงเริ่มดำเนินการเพื่อเตรียมการประหาร ซึ่งจะเริ่มในเวลาเที่ยงคืนตรง

ก่อนการประหารชีวิต 1 ชั่วโมง นักโทษจะได้รับยาคลายกล้ามเนื้อ เพื่อลดความตึงเครียดและทำให้ง่ายต่อการจัดแทงเข็มเข้าเส้น เมื่อใกล้ถึงเวลาประหาร ก่อนการประหาร

¹²¹ วิศิษฐ์ เจตนานนท์, โทษประหารชีวิต : ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการฉีดยากับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 68.

¹²² นัทธี จิตสว่าง, “การประหารชีวิตโดยเครื่องฉีดยา”, *บทบัญญัติ นิติสารเนติบัณฑิตยสภา*, เล่มที่ 56 ตอน 1, หน้า 71

¹²³ วิศิษฐ์ เจตนานนท์, โทษประหารชีวิต ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการฉีดยากับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หน้า 69.

ครึ่งชั่วโมง เจ้าหน้าที่จะนำตัวนักโทษประหารจากห้องขังไปที่ห้องประหาร แต่แทนที่จะนำนักโทษไปยึดตรงกับหลักประหาร ก็เปลี่ยนเป็นการให้นอนบนเตียงประหาร ดึงและผูกด้วยสายหนังทั้งขา ลำตัว และแขนทั้งสองข้าง ซึ่งอยู่ในท่ากลางออก ทำให้ไม่สามารถคืนได้¹²⁴

เจ้าหน้าที่ที่ราชทัณฑ์ที่ได้รับการฝึกอบรมมา จะมาติดเครื่องวัดการเต้นของหัวใจกับตัวนักโทษเพื่อตรวจสอบการตายหลังจากการฉีดยาประหาร โดยให้กรรมการภายนอกได้เห็นการเต้นของหัวใจ จากนั้น จึงแทงเข็มเข้าเส้นเลือดใหญ่ที่แขนหรือที่หลังมือทั้งสองข้างข้างหนึ่งเป็นเข็มที่ใช้จริง อีกข้างหนึ่งเป็นเข็มสำรอง ในกรณีเข็มแรกมีปัญหา หรือบางกรณีจะแทงเข็มเข้าที่แขนครั้งเดียว จากนั้นนำเข้ามาต่อเข้าเข็มโยงไปยังเครื่องฉีดยา¹²⁵

ขั้นตอนต่อไป คือ เปิดให้ประจักษ์พยานและนักข่าว ตลอดจนสื่อมวลชนต่างๆ เข้ามาในห้องสังเกตการณ์ และผู้บัญชาการเรือนจำจะอ่านคำสั่งประหารและจะเปิดโอกาสให้นักโทษได้กล่าวอะไรเป็นครั้งสุดท้าย ถ้าต้องการโดยกล่าวผ่านไมโครโฟนให้พยานและสื่อมวลชนที่อยู่ในห้องสังเกตการณ์มีโอกาสดำเนินด้วย จากนั้น เมื่อถึงเวลาประหาร ถ้าหากไม่มีโทรศัพท์ยกเลิกการประหารจากอัยการสูงสุด หรือผู้ว่าการรัฐผู้บัญชาการเรือนจำ ก็จะให้สัตยาบันกับเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เป็นพินัยกรรม ให้เริ่มดำเนินการประหารชีวิตได้¹²⁶

เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่พินัยกรรมทั้ง 2 คน ซึ่งอยู่ในห้องฉีดยาดูดกัน จะกดปุ่มเพื่อปล่อยยาเข้าร่างของนักโทษ ซึ่งปุ่มปล่อยยาจะมี 2 ปุ่ม กดคนละปุ่ม แต่จะมีเพียงกลุ่มเดียวที่ปล่อยยาเข้าร่างของนักโทษ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทั้งสองคน จึงไม่มีโอกาสทราบได้ว่าใครเป็นคนกดปุ่มปล่อยยาเข้าเส้น เพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่รู้สึกว่าเป็นคนลงมือประหารชีวิตนักโทษจริงๆ แต่สำหรับประเทศที่ไม่ใช่เครื่องฉีดยาแบบอัตโนมัติ จะใช้เข็มฉีดด้วยมือ ซึ่งจะมีเพียงคนเดียวฉีดเข้าแขนซ้ายหรือแขนขวา การฉีดไม่ได้ไปฉีดที่แขน แต่จะต่อสายยางออกมาและผู้ฉีดจะอยู่หลังม่าน

ตัวยาที่ใช้ฉีด จะมี Sodium Pentothal เข้าไปให้หลับก่อน จากนั้นจึงปล่อยยา Pancuronium Bromide และ Potassium Chloride เข้าไปตามลำดับ เพื่อให้หัวใจหยุดภายในไม่ถึงนาที เงินนักโทษแสดงอาการแน่นิ่งไป ผู้บัญชาการเรือนจำจะขอให้นายแพทย์ของเรือนจำเข้าตรวจ ยืนยันการตายของนักโทษประหารผู้นั้น และผู้บัญชาการเรือนจำจะประกาศเวลาการเสียชีวิตของนักโทษ ก่อนหน้าพยานเริ่มใช้เวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนนี้ ทั้งสิ้นประมาณ 20 - 30 นาที ผู้แทนจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร จะพิมพ์ลายนิ้วมืออีกครั้งและ

¹²⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 70.

¹²⁵ นัทธิ จิตสว่าง, การประหารชีวิตโดยเครื่องฉีดยา, หน้า 72.

¹²⁶ วิศิษฐ์ เจตนาพันธ์, โทษประหารชีวิต ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการฉีดยากับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, หน้า 70.

เคลื่อนย้ายศพของนักโทษไปห้องเก็บศพต่อไป โดยเก็บไว้ตรวจสอบอีก 1 วัน ซึ่งตลอดเวลาของการดำเนินการ จะมีการถ่ายรูปและวิดีโอตามขั้นตอนต่างๆไว้¹²⁷

2) การประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้าในประเทศสหรัฐอเมริกา

การประหารชีวิตโดยวิธีการการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า (Electric หรือ Electrocutation) มลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีนี้ คือ มลรัฐอลาบามา, เคนทักกี, เซาท์, แคลโรไลนา, อาร์คันซอ, นาบราสกา, เทนเนสซี, ฟลอริดา, โอไฮโอ, เวอร์จิเนีย และ โอกลาโฮมา ซึ่งเดิม มลรัฐจอร์เจีย ได้ใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า แต่ได้เปลี่ยนมาใช้วิธีการฉีดยาเพื่อป้องกันนักโทษที่อุทธรณ์ต่อศาลสูงสุดของสหรัฐคัดค้านการประหารด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า ซึ่งได้เกิดขึ้นมาแล้ว สำหรับผู้ที่กระทำความผิด หลังวันที่ 1 พฤษภาคม 2001 เป็นต้นไป จะถูกประหารด้วยวิธีการฉีดยา ส่วนผู้ที่ถูกตัดสินไปแล้ว จะยังคงใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีเดิมซึ่งมลรัฐจอร์เจียผ่านกฎหมายประหารชีวิต มาตั้งแต่ พ. ศ. 1973 และมีนักโทษถูกประหารชีวิตไปแล้วรวม 23 ราย

วิธีการประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า นักโทษจะต้องนั่งอยู่ที่เก้าอี้ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยเฉพาะ นักโทษจะถูกโกนผมและขนตามร่างกายออกทั้งหมด เพื่อที่จะทำให้กระแสไฟฟ้าเข้าไปในร่างกายของนักโทษได้โดยง่าย เมื่อมีการเปิดกระแสไฟฟ้าง่ายของนักโทษจะกระตุก โดยมีผ้าคาดขวางตัวไว้ จะเกิดอาการอาเจียน ปัสสาวะอุจจาระออกทั้งหมด และมีกลิ่นไหม้ ปริมาณของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการประหารชีวิตจะแตกต่างกันไป ตามระบบของแต่ละมลรัฐ โดยจะคำนึงถึงน้ำหนักตัวของนักโทษ ยกตัวอย่าง เช่น ในมลรัฐจอร์เจีย นักโทษประหารจะได้รับกระแสไฟฟ้า 2000 โวลต์ เป็นเวลา 4 วินาที จากนั้น 1,000 โวลต์ อีก 7 วินาที และ 208 โวลต์ อีก 2 วินาที เป็นต้น¹²⁸

3) การประหารชีวิตโดยการรมแก๊สในประเทศสหรัฐอเมริกา¹²⁹

การประหารชีวิตด้วยวิธีการรมแก๊ส (Gas Chamber) มีมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้วิธีการประหารชีวิตวิธีนี้ อยู่จำนวนหนึ่ง คือ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย, อริโซนา, แมรี่แลนด์, มิสซูรี และ ไวโอมิง

วิธีการประหาร คือ นักโทษจะต้องอยู่ในห้องหรือตู้ที่ไม่มีอากาศเข้าได้ และมีช่องใส่สารโปแตสเซียมไซยาไนด์ หรือ โซเดียมไซยาไนด์ ผสมกับกรดไฮโดรคลอริก ซึ่งจะทำให้

¹²⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 71

¹²⁸ นคร วลัยภากร, *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย : ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก*, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2549, หน้า 96.

¹²⁹ “เรื่องเดียวกัน”

เกิดแก๊สไฮโดรไซยานิก ซึ่งจะทำลายความสามารถในการผลิตฮีโมโกลบินในเม็ดเลือด จะทำให้นักโทษหมดสติในเวลาไม่กี่วินาที และจะเสียชีวิตในเวลาอีกไม่นานนัก หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ซึ่งสวมชุดและหน้ากากป้องกันแก๊ส จะเข้าไปทำความสะอาดศพของนักโทษโดยปราศจากสารพิษ

4) การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอในประเทศสหรัฐอเมริกา¹³⁰

การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ (Hanging) เจ้าหน้าที่จะผูกเส้นเชือกไว้ที่คอของนักโทษประหาร จากนั้น ประตุกล ซึ่งอยู่ที่พื้นใต้ นักโทษจะเปิดออก นักโทษจะตกลงไป ซึ่งทำให้เกิดภาวะการขาดออกซิเจน เพื่อป้องกันการที่คอของนักโทษจะขาด เจ้าหน้าที่จึงต้องคำนวณความยาวของเชือกให้สัมพันธ์กับน้ำหนักตัวของนักโทษมลรัฐออลิงตัน และมลรัฐเดลาแวร์ จะใช้วิธีการประหารชีวิตแบบนี้ ส่วนมลรัฐนิวแฮมป์เชอร์จะใช้วิธีการดังกล่าว หากว่าวิธีการประหารโดยวิธีการฉีดยาพิษเข้าร่างกายถูกห้ามใช้

5) การประหารชีวิตโดยการยิงเป้าในประเทศสหรัฐอเมริกา¹³¹

การประหารชีวิตโดยการยิงเป้า (Firing Squad) จะมีเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน ถือปืนเล็งไปที่นักโทษประหาร แต่เจ้าหน้าที่บางคนจะถือปืนที่ไม่มีลูกกระสุน ดังนั้น จึงไม่อาจทราบได้ว่าเพศฆาตคือใคร ปัจจุบันวิธีนี้ ยังคงใช้อยู่ในมลรัฐ ไอดาโฮ และมลรัฐยูทาห์

1.2 แนวนโยบายเกี่ยวกับการใช้ และการยกเลิกโทษประหารชีวิตในสหรัฐอเมริกา

จากการรายงาน เรื่อง A crisis of confidence: American' Doubts About the Death Penalty พบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่าร้อยละ 60 ไม่เชื่อว่าโทษประหารชีวิต สามารถยับยั้งการกระทำความผิดในคดีฆาตกรรมได้ และเชื่อว่าโดยศีลธรรมจรรยาแล้ว นักโทษไม่ควรได้รับโทษประหารชีวิต แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 กลับเห็นว่าโทษประหารชีวิตเป็นมาตรการที่จำเป็นในการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ถ้าหากจะต้องเลือกว่าสิ่งใดเหมาะสมกว่ากัน ระหว่างการลงโทษประหารชีวิตกับการลงโทษจำคุกตลอดชีวิต พบว่ามีอัตราร้อยละ 47 ต่อ 43 และอีกร้อยละ 10 ไม่แน่ใจว่าแบบไหนจะเหมาะสมกว่ากัน อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการลงโทษประหารชีวิตนั้น รัฐควรจะต้องกำหนดมาตรฐานในการพิสูจน์ในระดัที่สูงกว่าคดีอาญาทั่วไป¹³²

เนื่องจากความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมที่มีการพิพากษาผิดตัว ซึ่งพิสูจน์โดยการทดสอบทางพันธุกรรม (DNA Testing) มีนักโทษประหารชีวิตได้รับการพิสูจน์ว่า ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดในปี ค.ศ.1973 ถึง 120 ราย และในปี ค.ศ.1989 ศาลสูงได้กลับคำพิพากษาให้

¹³⁰ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 97.

¹³¹ “เรื่องเดียวกัน”.

¹³² กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล, โทษประหารชีวิต ยังจำเป็นต่อสังคมหรือไม่, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557, หน้า 26.

ประหารชีวิต จำนวนกว่า 200 ราย ในคดีอาญาทั่วไปโดยผลแห่งเทคโนโลยีทางพันธุกรรม จึงทำให้เกิดความเห็นส่วนหนึ่งว่า สหรัฐอเมริกาควรที่จะพัก หรือชะลอการลงโทษประหารชีวิตไว้ก่อน ซึ่งก่อนหน้านั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) ที่กล่าวในหนังสือ On Crimes and Punishment ที่เขียนไว้ในปี ค.ศ.1767 โดยในช่วงปี ค.ศ.1920-1940 สหรัฐอเมริกาได้ใช้โทษประหารชีวิต เป็นนโยบายการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเป็นช่วงเวลาที่มีการประหารชีวิตสูงสุดในประวัติศาสตร์ แม้กระทั่งในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างร้ายแรงในช่วงปี ค.ศ.1930 ก็ตาม ต่อมาในช่วงปี ค.ศ.1950-1960 สาธารณชนได้เริ่มเห็นว่าการลงโทษประหารชีวิตมากเกินไป ทำให้อัตราการประหารชีวิตมีลดจำนวนลง¹³³

ดังนั้น หากพิจารณาว่าโทษประหารชีวิตยังควรต้องห้ามในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือไม่นั้น ยังเป็นข้อถกเถียงอย่างกว้างขวาง เพราะมีทั้งผู้เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย จนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ.2013 มี 33 มลรัฐ ยังคงมีโทษประหารชีวิตอยู่ รวมถึงในเขตอำนาจของรัฐบาลกลางและศาลทหาร โดยมีจำนวน 17 มลรัฐกับ District of Columbia ที่ไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต โดยมลรัฐ Maryland เป็นรัฐล่าสุดที่ยกเลิกโทษประหารชีวิต ในปี ค.ศ.2013 ในขณะที่รัฐที่มีการใช้โทษประหารชีวิตและมีการประหารชีวิตมากที่สุด ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา โดยรัฐเท็กซัสมีการประหารชีวิตนักโทษสูงสุดถึง 422 ราย ในปี ค.ศ.2008¹³⁴ ซึ่งบางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต ใช้รูปแบบการยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยข้อกฎหมาย โดยมีการเสนอให้จำคุกตลอดชีวิต โดยไม่มีการอภัยโทษ ซึ่งเป็นการลงโทษที่มีอยู่แล้วในกฎหมายอาญาของประเทศ¹³⁵

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการพิจารณาโทษประหารชีวิต อาจจะมีหลายประเด็น เช่น ปัญหาทางศีลธรรมจรรยาหรือปัจจัยอื่นๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้¹³⁶

1) ปัญหาเรื่องศีลธรรมจรรยา มีข้อถกเถียงว่ารัฐไม่มีสิทธิในการฆ่าผู้ใด แม้ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ว่าจะทหารหรือตำรวจ ก็อาจมีกรณีที่ต้องมีการใช้กำลัง มีผลให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ แต่กรณีดังกล่าว ก็มีใช้กรณีรัฐจงใจฆ่าประชาชน

¹³³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 27.

¹³⁴ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล, “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 27.

¹³⁵ กิตติพงษ์ สุภพงศกร, การยกเลิกโทษประหารชีวิต. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2551, หน้า 46.

¹³⁶ How states abolish the death penalty. International Commission Against Death Penalty (ICDP). www.icomdp.org. อ้างใน ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัดและคณะ. 2556.

แม้ว่าในปัจจุบัน ประชาชนร้อยละ 65 หรือ 70 จะเห็นด้วยกับการประหารชีวิต แต่ก็มีประชาชนจำนวนไม่น้อย ยังคงเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดโดยรัฐฆ่าประชาชน

2) *ข้อถกเถียงเรื่องประสิทธิภาพของการลงโทษ* ซึ่งการลงโทษประหารชีวิต ถือว่าเป็นการนำคนไม่ได้ออกไปเสียจากสังคม และยังเป็น การตัดความสามารถของผู้กระทำความผิด มิให้กลับมากระทำความผิดได้อีก แต่กระบวนการก่อนการประหารชีวิตจริง อาจต้องใช้งบประมาณเพื่อต่อสู้คดีที่ยาวนาน ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณอย่างมากในคดีที่มีโทษประหารชีวิต ซึ่งโดยปกติแล้วรัฐใช้งบประมาณ 3-4 ล้านเหรียญต่อคดี ในขณะที่โทษจำคุกตลอดชีวิต รัฐกลับเสียค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่า โดยจากข้อมูลของรัฐโคโลราโด, แคนซัส, แมริแลนด์, มอนทาน่า และนิวแฮมป์เชียร์ งบประมาณที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมส่งผลให้งบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารเลย ส่วนรัฐแคลิฟอร์เนีย เสียค่าใช้จ่ายในคดีที่มีโทษประหารชีวิตกว่า 137 ล้านเหรียญ ในปี ค.ศ.2009 จำนวน 700 คดี

โทษประหารชีวิต เป็นการยับยั้งการกระทำความผิดของคนในสังคมหรือไม่ จากข้อมูล พบว่าไม่มีผล เช่น กรณีรัฐเท็กซัส มีโทษประหารชีวิตปรากฏยังมีคดีฆาตกรรม จำนวน 5.4 ต่อประชาชน 100,000 ราย แต่ ไอโอว่า ซึ่งไม่มีโทษประหารชีวิตกลับมีคดีฆาตกรรมเพียง 1.1 ต่อประชาชน 100,000 รายเท่านั้น แต่ก็ยังมีข้อโต้แย้งจากรายงานวิจัยเช่นกัน เช่น ในรัฐนิวยอร์ก ซึ่งใช้นโยบาย Three Strikes and Your Out ซึ่งบังคับใช้กฎหมายเด็ดขาด จะมีผลเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมได้เป็นอย่างมาก หรือจากรายงานวิจัย พบว่าการใช้โทษประหารชีวิตมีผลเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า แท้จริงแล้วการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า จะเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่า¹³⁷

3) *ทางเลือกทดแทนโทษประหารชีวิต* ในหลายมลรัฐใช้การจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่มีการให้ประกันทัณฑ์บนหรือโอกาสที่จะได้รับการลดหย่อนโทษ แทนการลงโทษประหารชีวิต นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาระบบการสืบสวน สอบสวนเพื่อป้องกันมิให้คดีเกิดขึ้น หรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยเร็ว จะเป็นการป้องกันสังคมได้ดีกว่าการใช้โทษประหารชีวิตและเป็นการใช้เงินในการลงทุน เพื่อป้องกันชีวิตคนส่วนมากกว่าการใช้เงินในกระบวนการลงโทษประหารชีวิต เพื่อทำลายชีวิตของผู้อื่น¹³⁸

¹³⁷ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล. “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 27.

¹³⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 28 .

2. ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษ ถือเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคกลาง ยุคใหม่ มาจนถึงยุคปัจจุบัน และประเทศอังกฤษ ถือเป็นประเทศต้นแบบของระบบกฎหมายจารีตประเพณีที่สำคัญของโลก โดยศาลมีบทบาทในการสร้างหลักกฎหมายเอง และมีบทลงโทษประหารชีวิตซึ่งได้ใช้มาอย่างยาวนาน แต่ปัจจุบันประเทศอังกฤษได้มีการยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตแล้ว ประเทศไทย แม้จะใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ก็ยังนำหลักจารีตประเพณีแบบประเทศอังกฤษมาปรับใช้ในการทำคำพิพากษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักการและเหตุผล รวมทั้งนโยบายของประเทศอังกฤษ เพื่อนำไปสู่การยกเลิกการบังคับใช้โทษประหารชีวิตเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา และนำไปสู่การยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตในประเทศไทย

2.1 การบังคับโทษประหารชีวิตของประเทศอังกฤษ

วิธีการลงโทษประหารชีวิตของประเทศอังกฤษ แบ่งออกเป็นสมัยต่างๆ ดังนี้

2.1.1 กระบวนการลงโทษประหารชีวิตในสมัยแองโกลแซกซอน

1) การประหารชีวิตด้วยการถ่วงน้ำให้ตาย

ประเทศอังกฤษกับการประหารชีวิต ด้วยวิธีการถ่วงน้ำให้ตาย ถือเป็นวิธีการลงโทษแบบทั่วไป โดยใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักไว้ที่คอหรืออวัยวะส่วนอื่นๆ ของนักโทษ เพื่อป้องกันมิให้นักโทษเกิดการหลบหนี ถ้าเป็นกรณีกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น และผู้ถูกฆ่าเป็นบิดา มารดา หรือญาติที่สืบสายโลหิตเดียวกัน ผู้นั้น จะถูกใส่ลงในถุงพร้อมลึง สุนัข และงูพิษ เพื่อนำไปถ่วงน้ำ แต่ปัจจุบันการลงโทษด้วยวิธีนี้ ไม่มีแล้ว การลงโทษด้วยวิธีถ่วงน้ำในประเทศอังกฤษ ถือเป็นวิธีการลงโทษที่น้อยกว่าการลงโทษด้วยวิธีการอื่น การลงโทษด้วยวิธีการถ่วงน้ำนี้ เช่น กรณีหญิงถูกตัดสินว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ และถูกลงโทษประหารชีวิตด้วยวิธีการถ่วงน้ำ วิธีเดียวกันนี้ยังใช้ในสมัยพระเจ้าริชาร์ด เพื่อใช้ลงโทษทหารที่ฆ่าเพื่อนทหารด้วยกันในสงครามศักดิ์สิทธิ์ และในประเทศสกอตแลนด์ ใน ค.ศ.1556 ในกรณีที่ชายคนหนึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดฐานลักทรัพย์ และหลบหลู่ศาสนา ซึ่งถือเป็นความผิดอย่างมากที่ใช้วิธีการลงโทษแบบนี้ แต่ถือเป็นวิธีการที่ค่อนข้างล่าสมัยสำหรับประเทศอังกฤษ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17¹³⁹

¹³⁹ William Andrews, F.R.H.S., Old-time Punishments (London: The Tabard Press, (n.d.)), p. 189 อ้างใน ฉัฐพร นครอินทร์, อ้างแล้ว หน้า 69.

2) การแขวนคอ

การแขวนคอ ถือเป็นวิธีการลงโทษประหารชีวิตแบบทั่วไป ในสมัยแองโกลแซกซอน และมีการลงโทษด้วยวิธีนี้อย่างมากเรื่อยมา จนถึงยุคกลาง และพบเห็นได้อย่างทั่วไปในประเทศอังกฤษ ซึ่งในสมัยพระเจ้าเฮนรีที่ 6 ตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์ มีการประหารชีวิตโดยใช้วิธีการแขวนคอ จำนวน 72,000 ราย ในยุคนี้ ถือว่ามีความโหดร้ายอย่างมาก แม้จะเป็นความผิดเล็กน้อย เช่น การลักเชือก ตาข่าย สายไฟ ขณะอยู่ในท่าเรือ การนำเรือออกสู่ทะเล โดยไม่ได้รับอนุญาต เหล่านี้ ย่อมถูกลงโทษประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ นอกจากนี้ หากกระทำการปลอมธนบัตรหรือใช้ธนบัตรปลอม ต้องถูกเนรเทศ หรือถูกประหารชีวิตเช่นเดียวกัน และการประหารชีวิตจะกระทำในที่สาธารณะ ซึ่งประชาชนสามารถเห็นได้ทั่วไป และต่อมาได้ยกเลิกไป ใน ค.ศ.1868 และใช้วิธีการลงโทษในเรือนจำแทน ภายหลัง เมื่อ ค.ศ.1751 รัฐสภาได้ออกกฎหมาย ซึ่งได้กำหนดกระบวนการในการลงโทษประหารชีวิตไว้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ กฎหมายสำหรับป้องกันการฆาตกรรมอย่างโหดร้ายทารุณ โดยระบุว่าผู้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น จะต้องถูกกักขังและล่ามโซ่ไว้ โดยจะได้รับประทานแค่ขนมและน้ำ และจะถูกแขวนคอ ภายใน 48 ชั่วโมง เว้นแต่เป็นวันอาทิตย์จะมีการเลื่อนออกไปในวันจันทร์ และกฎหมายฉบับนี้ ยังได้กำหนดกระบวนการหลังการประหารชีวิตไว้ด้วย ว่าต้องมีการผ่าแยกร่างผู้กระทำความผิดหลังจากที่ประหารชีวิต แต่กฎหมายฉบับนี้ ไม่ใช้กับนักโทษหญิง ซึ่งถูกพิพากษาลงโทษประหารชีวิต นอกจากการแขวนคอแล้ว ยังมีอีกวิธีการลงโทษประหารชีวิต คือ การแขวนร่างของผู้กระทำความผิดไว้ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ที่กระทำความผิด กล่าวคือ ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งประหารชีวิตแล้ว ให้ทำการแขวนร่างผู้ถูกประหารชีวิตไว้ ณ สถานที่ที่กระทำความผิด โดยปกติจะกระทำในคดีที่ผู้ถูกประหารเป็นโจรที่มีชื่อเสียง เพื่อเป็นแบบอย่าง และใช้ข่มขู่ยับยั้งมิให้ผู้อื่นทำเป็นแบบอย่าง¹⁴⁰

3) การประหารชีวิตด้วยการเผาให้ตาย

การประหารชีวิตด้วยวิธีการเผาให้ตาย เป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างมากในสมัยที่ประเทศต่างๆ ยังใช้ความรุนแรงป่าเถื่อน เป็นวิธีการลงโทษที่มาจากรากฐานของความเชื่อทางศาสนา โดยประเทศอังกฤษเคยใช้วิธีการลงโทษดังกล่าวกับบางประเภท และเป็นวิธีการลงโทษโดยทั่วไปในยุคกลางกับความผิดฐานเป็นแม่มด เพราะถือเป็นวิธีการกำจัดพวกนอกรีตอย่างถาวร ผู้ถูกลงโทษด้วยวิธีการนี้ คนแรกในประเทศอังกฤษ คือ Alban ซึ่งถูกลงโทษด้วยวิธีการนี้ เมื่อ 304 ปีก่อนคริสตกาล หลังจากนั้น ยังมีการประหารชีวิตด้วยการเผาผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นผู้หญิงในความผิดอื่นๆ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ใช้การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ สำหรับการลงโทษ

¹⁴⁰ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 70 .

ประหารชีวิตโดยวิธีการเผาให้ตาย จะเริ่มด้วยการทาน้ำมันดิบลงบนเสื้อผ้าของนักโทษ จากนั้น ทาสที่ติดไฟได้ง่าย ตามแขนขาและศีรษะของนักโทษ เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตจะนำนักโทษออกจาก เรือนจำไปยังลานประหารจากนั้น ผู้ทำการประหารมัดนักโทษเข้ากับหลัก โดยการมัดตั้งแต่ลำตัว ไปถึงคอของนักโทษ แล้วจึงนำถังน้ำมันดิบวางใกล้หลักประหารแล้วทำการจุดไฟ เพื่อประหาร ชีวิตนักโทษ การประหารชีวิตด้วยวิธีการนี้ ใช้เป็นครั้งสุดท้าย ในปี ค.ศ.1789 ซึ่งต่อมาได้ยกเลิกกฎหมาย ที่ให้ประหารชีวิตด้วยวิธีการเผาให้ตาย ใน ค.ศ.1790¹⁴¹

2.1.2 กระบวนการลงโทษประหารชีวิตในสมัยนอร์แมน

1) การตัดศีรษะ

สมัยโรมัน การตัดศีรษะถือเป็นการตายที่มีเกียรติที่สุด และเป็นวิธีที่ถูกเลือก นำไปใช้ในประเทอังกฤษโดยกษัตริย์วิลเลียม เพื่อใช้กับชนชั้นสูงโดยลงโทษด้วยวิธีการดังกล่าว ครั้งแรกใน ค.ศ.1076 และต่อมาได้นำมาใช้ประหารชีวิตในประเทอังกฤษเป็นวิธีการแบบทั่วไป ตั้งแต่ กลางศตวรรษที่ 12 จนถึงปลายศตวรรษที่ 14 โดยได้ใช้กับพระราชินีและหญิงชนชั้นสูง แต่ในช่วงหลัง ประมาณ ค.ศ.1305 การประหารชีวิตโดยการตัดศีรษะด้วยดาบหรือขวาน ได้ถูกนำมาใช้กับความผิด ฐานลักทรัพย์แทน¹⁴²

2) กระบวนการประหารชีวิตด้วยวิธีการลาก การแขวนคอ และแยกออกเป็น ชิ้นส่วน

กระบวนการประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ การลาก และการแยกออกเป็น ชิ้นส่วนนั้น มีการกล่าวอ้างว่า เป็นการฆ่าผู้กระทำความผิด โดยพระผู้เป็นเจ้าของและถือเป็นพระบัญชา จากสวรรค์ โดยมีผู้พบรายละเอียดการลงโทษในพระคัมภีร์ไบเบิล และได้นำมาใช้ครั้งแรก ใน ค.ศ.1241 โดยขั้นตอนการลงโทษประหารชีวิต เริ่มต้นจากการนำตัวผู้กระทำความผิดออกจาก เรือนจำแล้วนำไปยังสถานที่ที่จะดำเนินการประหารชีวิต โดยผู้กระทำความผิดจะถูกผูกไว้กับหางม้า และถูกลากไปตามท้องถนน ต่อมาขั้นตอนการประหารชีวิตผู้กระทำความผิดจะถูกประหารชีวิต ด้วยการแขวนคอจนถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดจะถูกตัดเชือกที่แขวนคอแล้วผ่าเอาอวัยวะ ภายในออกมาเผา จากนั้น ผู้กระทำความผิดจะถูกตัดศีรษะและถูกผ่าแยกร่างออกเป็นชิ้นส่วน โดยศีรษะ และชิ้นส่วนของผู้กระทำความผิดจะถูกเสียบประจานไว้ที่สาธารณะ นอกจากนี้ ผู้ทำการประหารชีวิต

¹⁴¹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 71.

¹⁴² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 72.

จะผ่าหน้าอกและควักเอาหัวใจออกมา แล้วแสดงให้ผู้คนเห็น จึงทำให้เห็นว่าวิธีการดังกล่าวค่อนข้างขัดต่อหลักการในปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับหลักการด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน¹⁴³

3) การประหารชีวิตด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือดจนตาย

การลงโทษประหารชีวิตด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือดจนตาย เป็นวิธีการลงโทษอย่างหนึ่งตามกฎหมายที่ใช้ในสมัยก่อน แม้จะไม่มีการใช้เป็นประจำเท่ากับวิธีการประหารชีวิตในรูปแบบอื่น ใน ค.ศ.1531 พระเจ้าเฮนรี่ที่ 8 ได้ออกกฎหมายให้มีการลงโทษประหารชีวิตด้วยการต้มน้ำร้อนจนเดือดจนตาย จุดกำเนิดการลงโทษด้วยวิธีดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นจากคดีของริชาร์ด รูส (Richard Roose) ได้กระทำความผิดด้วยการใส่ยาพิษลงในอาหารของผู้อื่น เป็นเหตุให้คนจำนวนมากถึงแก่ความตายและได้รับบาดเจ็บ ต่อมาศาลได้ตัดสินว่าผู้ต้องหาที่มีความผิด และให้ลงโทษประหารชีวิตด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือดจนถึงแก่ความตาย โดยได้ลงโทษในวันที่ 15 เมษายน ค.ศ.1532 ที่ สมิธฟีลด์ (Smithfield) จึงเป็นเหตุทำให้มีการบัญญัติกฎหมายว่า หากเกิดการกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน คือ การฆ่าและทำร้ายโดยการใส่ยาพิษเจือปนในอาหารเช่นเดียวกันนี้อีก ต้องถูกลงโทษประหารชีวิตด้วยการนำไปต้มในน้ำเดือดจนถึงแก่ความตาย โดยขั้นตอนการประหารชีวิตด้วยวิธีการนี้ จะมีการมัดผู้กระทำความผิดไว้ แล้วหย่อนลงในน้ำต้มที่เดือดหลายครั้ง จนกว่าผู้นั้นจะตาย¹⁴⁴

4) การทรมานด้วยวิธีต่างๆ ที่รุนแรงจนตาย

วิธีการลงโทษที่รุนแรง เป็นอีกหนึ่งวิธีการลงโทษของประเทศอังกฤษ ที่ไร้มนุษยธรรมและป่าเถื่อน โหดร้ายที่สุด โดยได้พัฒนามาตั้งแต่ ค.ศ.1406 จากการประหารชีวิตด้วยวิธีการอดอาหารจนตาย วิธีการดังกล่าวนี้ มักจะใช้กับกรณีที่จำเลยให้การปฏิเสธ โดยนักโทษจะถูกนำมาขังห้องที่มีเพดานต่ำ และมีดจากนั้นให้นอนลง และจะวางก้อนน้ำหนักลงบนตัวนักโทษให้มากที่สุดเท่าที่นักโทษจะรับได้ โดยมีเพียงน้ำและขนมปังให้ประทังชีวิต โดยนักโทษจะได้เลือกกินเพียงอย่างเดียว ทำเช่นนี้ไปในแต่ละวัน จนกว่านักโทษผู้นั้นจะตาย ในสมัยต่อมา วิธีการลงโทษเริ่มเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มีการนำนักโทษมาขังห้องที่มีเพดานต่ำและมีดเช่นเดิม แล้วให้นอนลงโดยขึงมือและเท้าของนักโทษไว้กับมุมห้อง จากนั้นจะวางก้อนน้ำหนักลงบนตัวของนักโทษให้มากที่สุดเท่าที่นักโทษจะรับได้ นักโทษจะได้รับประทานขนมปังวันละเล็กน้อยและมีการวางน้ำเอาไว้ข้างตัวนักโทษ แต่นักโทษไม่สามารถจะดื่มได้ เพราะวัตถุประสงค์ของการลงโทษเช่นนี้ เพื่อให้ให้นักโทษให้การรับสารภาพในความผิดที่ตนได้กระทำความผิด ซึ่งหากมีการรับสารภาพก็จะเข้าสู่การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติต่อไป แต่หากนักโทษผู้นั้น ยังคงยืนกรานปฏิเสธก็จะถูก

¹⁴³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 73.

¹⁴⁴ ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล, *การลงโทษประหารชีวิต*, วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, หน้า 68.

ลงโทษเช่นนี้ ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะตาย หากพิสูจน์ได้ว่านักโทษนั้นกระทำความผิดจริง ทรัพย์สินของนักโทษจะถูกยึดและตกเป็นของรัฐต่อไป แต่หากไม่เป็นเช่นนั้น ทรัพย์สินของนักโทษจะตกเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทต่อไป¹⁴⁵

2.2 การยกเลิกโทษประหารชีวิตของประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษ มีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตมายาวนานและมีวิธีการและขั้นตอนการลงโทษประหารชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละยุคสมัย ซึ่งในแต่ละยุคสมัยล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการลงโทษประหารชีวิตที่รุนแรง ทารุณ และโหดร้ายอย่างมาก เพราะให้ถือเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลทั่วไป และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่กระทำ เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและแก้แค้นทดแทน เช่น การทรมานผู้ที่กระทำความผิดโดยลากไปตามถนน การแขวนคอหรือการเอาไปต้มในน้ำร้อนที่เดือดจัด รวมทั้งวิธีการอันทารุณต่างๆ ซึ่งถือเป็นวิธีการที่ขัดต่อหลักการเรื่องสิทธิเสรีภาพและเป็นวิธีการที่ไร้มนุษยธรรม เมื่อยุคสมัยได้เปลี่ยนไป ปัจจุบันประเทศอังกฤษได้ยกเลิกการใช้บทลงโทษประหารชีวิตแล้ว โดยออกกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ.1965 เพื่อระงับการใช้โทษประหารชีวิตในสหราชอาณาจักร เป็นเวลา 5 ปี และต่อมา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ.1969 สภาผู้แทนราษฎรของประเทศอังกฤษได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตอย่างถาวร¹⁴⁶

เมื่อพิจารณาทางประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษ การยกเลิกโทษประหารชีวิตแท้จริงแล้วมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตขึ้นครั้งแรก ตั้งแต่ศตวรรษที่ 11 ในสมัยกษัตริย์วิลเลียม (William the Conqueror) ในยุคสมัยนั้น แม้จะมีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้แต่ไม่ได้มีการบังคับใช้โทษประหารชีวิต แต่ต่อมาสมัย วิลเลียม รูฟัส ได้มีการนำโทษประหารชีวิตกลับมาใช้อีกครั้งและที่จะยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จไปจนถึงช่วงปลาย ค.ศ.1700

ใน ค.ศ.1770 ได้มีผู้เสนอรัฐสภาให้มีบทลงโทษที่ได้สัดส่วนมากยิ่งขึ้นแต่ข้อเสนอนี้กลับถูกปฏิเสธ แต่อย่างไรก็ตาม จากการเสนอดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงว่าควรที่จะมีการลงโทษประหารชีวิตหรือไม่ และส่งผลให้การต่อต้านการลงโทษประหารชีวิตดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง และใน ค.ศ.1823 มีผู้เสนอต่อรัฐสภาให้ยกเลิกการประหารชีวิตสำหรับความผิดเล็กน้อย เช่น ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง แต่ยังคงคัดค้านแต่ในที่สุด ใน ค.ศ.1832 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง ก็ไม่เป็นความผิดที่ถูกลงโทษประหารชีวิตอีก ซึ่งต่อมา ในช่วงต้นศตวรรษ

¹⁴⁵“ เรื่องเดียวกัน”

¹⁴⁶ Christoph, James Bernes , (1962), Capital punishment and British politics: the British movement to abolish the death penalty 1945-57. อ้างใน กิตติพงษ์ ศุกพงษ์กร, อ้างแล้ว, หน้า 53.

ที่ 19 เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อรณรงค์ให้มีการยกเลิกการประหารชีวิตในที่สาธารณะ แต่ในช่วงดังกล่าว ยังคงมีอุปสรรคเพราะประชาชนเห็นด้วยกับการประหารชีวิตด้วยวิธีการแขวนคอและค้อนของผู้นักประหาร และจะเกิดการผิดหวังหากผู้นักประหารถึงแก่ความตายเร็วจนเกินไป แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามของฝ่ายที่ต่อต้านการประหารชีวิต ทำให้แนวคิดของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปที่เดิมทุกชนชั้นของสังคม จะรอดูการประหารชีวิตโดยการยอมจ่ายเงินจำนวนมาก เพื่อได้นั่งชมและสามารถเห็นการประหารชีวิตได้ชัดเจน แต่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 มีเพียงชนชั้นล่างที่ยังเข้าชมการประหารชีวิต¹⁴⁷

แม้การต่อต้านการลงโทษประหารชีวิต จะมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของประเทศอังกฤษ เกิดขึ้นภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งผู้คนรู้สึกขบถกับการฆ่าฟันกันของพวกนาซี และผลจากการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในปี ค.ศ.1948 ทำให้เกิดแนวความคิดในการต่อต้านการประหารชีวิตในประเทศอังกฤษชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งปัจจัยที่ทำให้เกิดการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศอังกฤษ สืบเนื่องมาจากการถกเถียงในเรื่องสิทธิมนุษยชนว่า ทุกคนมีสิทธิที่จะดำรงชีวิต สังคมมีสิทธิใดที่จะพรากสิทธิการมีชีวิตของมนุษย์แต่ละคนไป และยังคงเกิดคำถามว่ามีผู้คนผู้บริสุทธิ์ถูกประหารชีวิตด้วยการแขวนคอไปแล้วบ้างหรือไม่ การประหารชีวิตด้วยวิธีการแขวนคอ ก่อให้เกิดการปราบปรามและข่มขู่ยับยั้ง มิให้ผู้อื่นกระทำความผิดจริงหรือไม่ จากการสอบถามผู้เคยชมการประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ ก็มีได้รู้สึกหวาดกลัวเพราะการประหารชีวิตด้วยการแขวนคอเกิดขึ้นบ่อย จนเกิดความเคยชินและยังถือว่าขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนที่ประเทศอังกฤษได้รับรองตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จึงทำให้ประเทศอังกฤษยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตอย่างถาวร ในปี ค.ศ. 1969¹⁴⁸

2.2.1 หลักการ และเหตุผลที่นำไปสู่การยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศอังกฤษ

หลังจากที่ประเทศอังกฤษได้ใช้บทลงโทษประหารชีวิตมาอย่างยาวนาน และต่อมายกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตอย่างถาวรและในทุกกรณี โดยถือหลักการและเหตุผลอยู่สามประการที่นำไปสู่จุดยืนของประเทศอังกฤษ คือ¹⁴⁹

- 1) ความเป็นไปได้ที่กระบวนการยุติธรรมจะเกิดความผิดพลาด
- 2) ความจริงที่ว่า “ความรุนแรงนำมาซึ่งความรุนแรง” กล่าวคือ ความรุนแรง

ของรัฐ สนับสนุนให้เกิดความรุนแรงของปัจเจกบุคคล

¹⁴⁷ อนุรักษ์ นครินทร์, *วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง*, หน้า 75.

¹⁴⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 76.

¹⁴⁹ กิตติพงษ์ ศุกพงศกร, *การยกเลิกโทษประหารชีวิต*, หน้า 53.

3) ประสบการณ์แสดงให้เห็นได้ว่าโทษของการประหารชีวิตไม่ใช่มาตรการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

บทบัญญัติในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง (International Convention on Civil and Political Rights 1996) ที่ว่าการยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นสิ่งที่ยังปรารถนาในขณะที่สิทธิของประเทศต่างๆ ในการลงโทษประหารชีวิตยังคงมีการถกเถียงกันและขณะเดียวกันการลงโทษประหารชีวิต อาจทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด และต้องมีการยกเว้นโทษประหารชีวิต ในกรณีผู้เยาว์มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และกรณีเป็นหญิงมีครรภ์ และจากการตีความของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่า อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ควรจะถูกลือว่าเป็นอาชญากรรมที่ต้องโทษประหารชีวิต และการล่ามตรวนนักโทษที่รอการประหารเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้

บทที่ 4

วิเคราะห์เปรียบเทียบการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศ และต่างประเทศ

การลงโทษประหารชีวิต ถือเป็นมาตรการที่รุนแรงและเด็ดขาดที่สุดในบรรดาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ประเทศไทย ยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต เพราะยังคงมีความเชื่อแบบยุคสมัยก่อนที่ยังคงเชื่อว่าผู้ใดทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้นั้นต้องได้รับการชดใช้ด้วยชีวิต ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดทฤษฎีแก้แค้นทดแทน และการลงโทษผู้กระทำความผิดในที่สาธารณะให้ประชาชนทั่วได้เห็น เพื่อมิให้เขาเป็นแบบอย่าง เป็นไปตามแนวความคิดการข่มขู่ยับยั้ง จึงเห็นได้ว่าวิธีการลงโทษประหารชีวิตในสมัยก่อน ล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป มนุษย์เริ่มให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น เนื่องจากเห็นว่าผู้กระทำความผิด อาจได้รับโอกาสจากสังคมที่จะปรับปรุงตัวและแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น ตามแนวคิดทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งทุกคนล้วนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเหยียบย่ำด้วยการฆ่ากันและควรให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ทุกคนล้วนมีสิทธิและเสรีภาพในการมีชีวิตอยู่ในสังคม จึงทำให้เกิดแนวคิดที่ให้แต่ละประเทศเข้ามาร่วมตกลงทำสัญญากัน ว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน การเข้าร่วมทำสัญญาดังกล่าว จึงทำให้เกิดการปฏิรูปเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งเห็นจากในปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลก ได้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตไปแล้ว ทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติ เพราะเห็นว่าขัดต่อหลักมนุษยธรรม อีกทั้งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ขึ้นพื้นฐานตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ

ตารางที่ 4.1 หลักการและนโยบายการยกเลิกโทษประหารชีวิต

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศฯ	อเมริกา	อังกฤษ	ไทย
บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย	เนื่องจากการเกิด ความผิดพลาดของ กระบวนการยุติธรรม ที่มีการพิพากษาผิดตัว	เนื่องจากการที่ ประเทศ อังกฤษ ได้ใช้ บทลงโทษประหารชีวิต มาอย่างยาวนาน และ	เนื่องจากการที่ ประเทศไทย ได้ เข้าร่วมเป็นภาคีกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมือง
บุคคลใด จะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือ การลงโทษซึ่งทารุณ ไร้มนุษยธรรม ข้ำยศักดิ์ศรี ไม่ได้	มีนักโทษประหารชีวิต ได้รับการพิสูจน์ว่าไม่ใช่ ผู้กระทำความผิด จึงทำ ให้เกิดความเห็น	ต่อมายกเลิกการใช้โทษ ประหารชีวิตอย่างถาวร และในทุกกรณี โดยถือ หลักการและ เหตุผล	ล.ศ.1996 ไม่ได้ ตั้งข้อสงวนไว้
บุคคลใด จะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือ การลงโทษซึ่งทารุณ ไร้มนุษยธรรม ข้ำยศักดิ์ศรี ไม่ได้	ส่วนหนึ่งว่าประเทศ สหรัฐอเมริกาควรที่จะ พักหรือชะลอ การลงโทษประหารชีวิต	อยู่สามประการ ที่นำไปสู่จุดยืนของ ประเทศอังกฤษ คือ	เนื่องจากเห็นว่า ตามระบบการเมือง
บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กระทำความผิดจะถูก พิพากษาประหารชีวิตไม่ได้ และจะดำเนินการประหาร ชีวิตสตรี ขณะที่มีครรภ์อยู่ ไม่ได้	จะพักหรือชะลอ การลงโทษประหารชีวิต ไว้ก่อน ต่อมาในช่วง ปี ค.ศ. 1950 -1960 สาธารณชนได้เริ่มเห็นว่า มีการลงโทษประหาร ชีวิตมากจนเกินไป	ความเป็นไปได้ในการที่ กระบวนการยุติธรรม จะเกิดความผิดพลาด ความรุนแรงของรัฐ สนับสนุนให้เกิด ความรุนแรงของปัจเจก	กฎหมายและการปกครอง ของประเทศ ไทย สามารถปฏิบัติ ตามกติกาดังกล่าวได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง แต่บทบัญญัติของ กฎหมายทั้งประมวล กฎหมายอาญาและ พระราชบัญญัติอื่นๆ
รัฐภาคีใดแห่งกติกานี้ จะยกข้อนี้ขึ้นอ้าง เพื่อประวิง หรือขัดขวางการยกเลิกโทษ ประหารชีวิตไม่ได้	ชีวิตมีการลดจำนวนลง ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวน 17 มลรัฐ กับ District of Columbia ที่ไม่มีการใช้โทษ ประหารชีวิต โดยมี มลรัฐล่าสุด คือ Maryland ที่ได้ยกเลิก การใช้โทษประหารชีวิต	บุคคลและประสบการณ์ แสดงให้เห็นได้ว่า โทษของการประหาร ชีวิต ไม่ใช่มาตรการ ป้องกันอาชญากรรมที่มี ประสิทธิภาพ	ตั้งข้อสงวนไว้ เนื่องจากเห็นว่า ตามระบบการเมือง กฎหมายและการปกครอง ของประเทศ ไทย สามารถปฏิบัติ ตามกติกาดังกล่าวได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง แต่บทบัญญัติของ กฎหมายทั้งประมวล กฎหมายอาญาและ พระราชบัญญัติอื่นๆ ยังคงไว้ซึ่งบทลงโทษ ประหารชีวิตแม้ในทาง ปฏิบัติประเทศไทย มิได้ลงโทษประหารชีวิต ในทางปฏิบัติมาเป็น ระยะเวลา 8 ปีแล้วก็ตาม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชนและ กติการะหว่างประเทศฯ	อเมริกา	อังกฤษ	ไทย
กรณีการทำให้เสียชีวิต มีลักษณะเป็นอาชญากรรม การทำลายล้างเผ่าพันธุ์ ย่อมเป็นที่เข้าใจว่าข้อนี้ มิได้ให้อำนาจรัฐภาคีใด แห่งกติกานี้ ในอันที่จะเรียก จากพันธกรณีใด ที่มี ตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญา ว่าด้วยการป้องกัน และ การลงโทษอาชญากรรม ล้างเผ่าพันธุ์ ในประเทศที่ยังมิได้ ยกเลิกโทษประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิต อาจจะทำได้เฉพาะคดี อุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมาย ที่ใช้บังคับในขณะกระทำ ความผิด และไม่ขัดต่อ บทบัญญัติแห่งกติกานี้ ซึ่งการลงโทษประหาร ชีวิตจะกระทำได้ ก็แต่ โดยคำพิพากษาถึงที่สุด ของศาลที่มีอำนาจเท่านั้น	โดยข้อกฎหมาย โดยมี การนำโทษจำคุก ตลอดชีวิต โดยไม่มี การอภัย โทษ เพราะเห็นว่า รัฐไม่มีสิทธิในการฆ่าผู้ใด แม้ในการปฏิบัติหน้าที่ ของ เจ้าหน้าที่รัฐ และ การประหารชีวิต ต้องใช้ งบประมาณ จำนวนมาก รัฐซึ่งบ ประมาณ 3 ถึง 4 ล้านเหรียญต่อหนึ่งคดี ในขณะที่โทษจำคุก ตลอดชีวิต รัฐกลับ เสีย ค่าใช้จ่ายในจำนวน ที่น้อยกว่าและการลงโทษ ประหารชีวิต ไม่เป็น การยับยั้งการกระทำ ความผิดของอาชญากร		

สรุปจากการเปรียบเทียบการยกเลิกโทษประหารชีวิตตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองประเทศอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. แนวนโยบายและเหตุผลของการยกเลิกโทษประหารชีวิต

แนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชน ได้เริ่มขึ้นในชาติตะวันตก โดยนักคิดคนสำคัญหลายคน เช่น ซีซาร์ เบ็คคาเรีย และ เจรามี่ เบนทัม ซึ่งได้ต่อต้านและคัดค้านการลงโทษที่รุนแรงโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ทำให้เกิดการปฏิวัติขึ้นในประเทศตะวันตก เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส ส่งผลให้ประเทศในแถบทวีปเอเชียได้รับอิทธิพลดังกล่าว เช่น เดียวกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น และประเทศไทย ประชาชนเริ่มให้ความสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชนขึ้น ภายหลังได้มีการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ยิ่งส่งผลต่อกระบวนการลงโทษประหารชีวิตทั่วโลกและตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้วางหลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อสิทธิและเสรีภาพของการมีชีวิตของมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ที่ไม่มีผู้ใดจะพรากไปได้ตามอำเภอใจ ซึ่งกติกาดังกล่าว มิได้บังคับว่าประเทศที่เข้าเป็นภาคีจะต้องไม่มีโทษประหารชีวิต แต่ได้กำหนดขอบเขตว่าหากจะมีการประหารชีวิตต้องใช้กับความผิดหรือคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ในขณะที่มีการกระทำความผิดเท่านั้น และจะใช้โทษประหารชีวิตกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ในขณะที่กระทำความผิดหรือหญิงมีครรภ์ไม่ได้

นอกจากนี้ ตามบทบัญญัติกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่ง คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำกติการะหว่างประเทศ เพื่อทำการตรวจสอบการปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว ตรวจสอบรายงานของรัฐภาคีและให้ข้อเสนอแนะแก่รัฐภาคี ในการตีความพันธกรณี รวมถึงให้ข้อวินิจฉัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำกติการะหว่างประเทศ ได้ให้ความเห็นถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดว่า ต้องตีความอย่างเคร่งครัดและโทษประหารชีวิตต้องเป็นมาตรการเฉพาะเจาะจงจริงๆ อีกทั้ง ใช้บทลงโทษนี้ ในขณะที่เกิดอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดมีสิทธิที่จะได้รับการรอกฎโทษและลดโทษ กระบวนการรับประกันต้องได้รับการเคารพ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการพิจารณาที่เป็นธรรมโดยคณะตุลาการ และมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะตุลาการในระดับสูงต่อไป

ดังนั้น กติการะหว่างประเทศดังกล่าว จึงส่งผลต่อการกำหนดนโยบายที่จะใช้ยกเลิกการประหารชีวิตทั่วโลก เช่น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา แม้ประชาชนในประเทศยังมีความคิดเห็นออกเป็นสองฝ่าย มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิตและฝ่ายที่คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต แต่ด้วยหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชน ทำให้ในปี ค.ศ.2013 มี 33 มลรัฐยังคงมีโทษประหารชีวิตอยู่ รวมถึงในเขตอำนาจของรัฐบาลกลางและศาลทหาร โดยมีจำนวน 17 มลรัฐกับ District of Columbia ที่ไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต โดยรัฐที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต เพราะเห็นว่า ประการแรก ปัญหาเรื่องศีลธรรมจรรยาว่ารัฐไม่มีสิทธิในการฆ่าผู้ใด ประการที่สอง ปัญหาประสิทธิภาพของการลงโทษประหารชีวิต ถือว่าเป็นการนำคนไม่ดีออกไปเสียจากสังคม และยังเป็นการตัดความสามารถของผู้กระทำความผิด มิให้กลับมากระทำความผิดได้อีก แต่กระบวนการก่อนการประหารชีวิตจริง อาจต้องใช้งบประมาณเพื่อต่อสู้คดีที่ยาวนาน ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณอย่างมากในคดีที่มีโทษประหารชีวิต ในขณะที่โทษจำคุกตลอดชีวิต รัฐกลับเสียค่าใช้จ่ายในจำนวนที่น้อยกว่าและโทษประหารชีวิตไม่เป็นการยับยั้งการกระทำความผิด เช่น กรณี รัฐเท็กซัส มีโทษประหารชีวิตปรากฏยังมีคดีฆาตกรรม จำนวน 5.4 ต่อประชาชน 100,000 ราย แต่ รัฐโอไอโอว่า ซึ่งไม่มีโทษประหารชีวิต กลับมีคดีฆาตกรรมเพียง 1.1 ต่อประชาชน 100,000 รายเท่านั้น และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า จะเป็นการลดปัญหาอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่า และประการที่สาม ทางเลือกทดแทนโทษประหารชีวิต ในหลายมลรัฐใช้การจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่มีการให้ประกันทัณฑ์บน หรือโอกาสที่จะได้รับการลดหย่อนโทษแทนการลงโทษประหารชีวิต นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาระบบการสืบสวนสอบสวน เพื่อป้องกันมิให้คดีเกิดขึ้นหรือนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยเร็ว จะเป็นการป้องกันสังคมได้ดีกว่าการใช้โทษประหารชีวิต และในส่วนวิธีการลงโทษประหารชีวิต บางมลรัฐ ใช้การฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายเช่นเดียวกับประเทศไทย

ส่วนในประเทศอังกฤษ ถือเป็นประเทศแรกๆ ที่ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตอย่างถาวร และในทุกกรณี ซึ่งแตกต่างกับประเทศไทยที่ยังคงมีโทษประหารชีวิต โดยในแต่ละยุคสมัยของประเทศอังกฤษ ล้วนแล้วแต่ใช้วิธีการลงโทษประหารชีวิตที่รุนแรง ทารุณ และโหดร้ายอย่างมาก เพราะให้ถือเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่กระทำ เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและแก้แค้นทดแทน เมื่อยุคสมัยได้เปลี่ยนไป คนสังคมเริ่มเห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชนมากขึ้น มีการยกเลิกการประหารชีวิตสำหรับความผิดเล็กน้อยขึ้นก่อน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง และภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้คนรู้สึกชกขาดกับการฆ่าฟันกัน ทำให้เกิดแนวความคิดในการต่อต้านการประหารชีวิตในประเทศอังกฤษชัดเจนยิ่งขึ้น จนทำให้

ปัจจุบัน ประเทศอังกฤษ ได้ยกเลิกการใช้บทลงโทษประหารชีวิตแล้ว โดยออกกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิต เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ.1965 เพื่อระงับการใช้โทษประหารชีวิตในสหราชอาณาจักรเป็นเวลา 5 ปี และต่อมา เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ.1969 สภาผู้แทนราษฎรของประเทศอังกฤษ ได้ยกเลิกการใช้ประหารชีวิตอย่างถาวร

โดยประเทศอังกฤษ ถือหลักการและเหตุผลอยู่สามประการที่นำไปสู่จุดยืนของการไม่ใช้โทษประหารชีวิต คือ ประการแรก ความเป็นไปได้ที่กระบวนการยุติธรรมจะเกิดความผิดพลาด ประการที่สอง ความจริงที่ว่า “ความรุนแรงนำมาซึ่งความรุนแรง” กล่าวคือ ความรุนแรงของรัฐสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงของปัจเจกบุคคล และประการที่สาม ประสบการณ์แสดงให้เห็นว่าโทษของการประหารชีวิต ไม่ใช่มาตรการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ประเทศอังกฤษยกเลิกประหารชีวิตทุกกรณี มาเป็นเวลาเกือบ 50 ปีแล้ว และด้วยเหตุผลที่รัฐบาลอังกฤษสนับสนุนหลักสิทธิมนุษยชนและระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของรัฐต่างประเทศ

สำหรับประเทศไทย ซึ่งได้รับอิทธิพลทางด้านสิทธิมนุษยชนจากชาติตะวันตก เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้น สามารถเรียกร้องสิทธิต่างๆ ที่พึงจะได้รับการคุ้มครองจากรัฐทัศนคติเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต จึงกลับถูกมองว่าเป็นวิธีการที่รุนแรงโหดร้ายและน่าหวาดกลัว

ตามประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1996 โดยมีผลตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2540 โดยประเทศไทยไม่ได้ตั้งข้อสงวนไว้ เนื่องจากเห็นว่าตามระบบการเมืองกฎหมายและการปกครองของประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามกติกาดังกล่าวได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งแต่อย่างใด โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิต คงมีบัญญัติไว้ในข้อ 6¹⁵⁰ เรื่องสิทธิในชีวิตและในข้อ 7¹⁵¹ เรื่องการห้ามทรมานหรือได้รับการปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า ซึ่งประเทศไทยได้ปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศ ฉบับดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิพากษาและการลงโทษประหารชีวิตอย่างเคร่งครัด จึงทำให้เห็นว่าประเทศไทย ยอมรับหลักการสากลดังกล่าว และพร้อมจะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด จึงถือเป็นพัฒนาการที่ดีที่ประเทศไทยจะได้ปรับเปลี่ยนการบังคับใช้บทลงโทษประหารชีวิต แต่ในการนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งยังคงไม่ได้ยกเลิก

¹⁵⁰ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ข้อ 6

¹⁵¹ “เรื่องเดียวกัน”, ข้อ 7

การประหารชีวิต จึงเห็นควรกำหนดขอบเขตการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งอาจทำได้เฉพาะในคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด (Most Serious Crime) ตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิด ซึ่งเวทีระหว่างประเทศได้ตีความ คำว่า คดีอุกฉกรรจ์ที่สุด (Most Serious Crime) คือ¹⁵² กรณีการกระทำความผิดที่ได้แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาในการฆาตกรรม โดยผลของการกระทำ คือ ทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต ซึ่งประเทศไทยอาจพิจารณากฎโทษประหารชีวิต ในความผิดที่ไม่สอดคล้องกับขอบเขตและการตีความดังกล่าว

แม้ประเทศไทยจะไม่มี การลงโทษประหารชีวิตมาเป็นระยะเวลา 8 ปีแล้ว จึงถือเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากล แต่ประเทศไทยยังคงมีโทษประหารชีวิต ซึ่งตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองฯ ข้อ 6 ข้อย่อยที่ 2¹⁵³ ได้กำหนดให้ประเทศที่ยังมีได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต อาจลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ยังคงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการที่จะใช้บทลงโทษประหารชีวิตในความผิดบางประเภท ซึ่งประเทศไทยยังคงต้องมีการหารือเพื่อกำหนดการกระทำความผิดดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักสากล และยกเลิกโทษประหารชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับคำว่าคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด เช่น ความผิดต่อรัฐ ความผิดตามกฎหมายทหารหรือความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง เป็นต้น

การที่รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยได้จัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) โดยกำหนดให้การแก้ไขกฎหมายที่มีอัตราโทษประหารชีวิต โดยยกเลิกโทษดังกล่าว และเปลี่ยนเป็นจำคุกตลอดชีวิต โดยสามารถนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาได้ จึงถือเป็นการปรับปรุงกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน แต่ตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ก็ยังไม่มี การดำเนินการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ส่วนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2557-2561) ด้านกระบวนการยุติธรรมได้กำหนดข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ การเปลี่ยนโทษประหารชีวิตให้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยกำหนดขั้นตอนดำเนินการไว้ เช่น เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและประชาชน โดยเฉพาะเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และสิทธิการมีชีวิต ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน พยายามประกาศพักการประหารชีวิตในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการทันที และแก้ไขกฎหมายเพื่อลดจำนวนความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษประหารชีวิต โดยเฉพาะอาชญากรรมที่ไม่ถือเป็นอาชญากรรมอุกฉกรรจ์ที่สุด เช่น ความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง การก่อการร้าย

¹⁵² คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน, หน้า 45.

¹⁵³ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง, ข้อ 6

และภายในปี 2560 สร้างเรือนจำความมั่นคงสูง เพื่อใช้รองรับนักโทษอุกฉกรรจ์ แต่แผนดังกล่าว ก็ยังมีได้มีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น เพื่อให้แผนดังกล่าว มีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทุกหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการยกเลิกการบังคับใช้โทษประหารชีวิตเพื่อให้ สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามและเห็นชอบกับ หลักการดังกล่าว

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การลงโทษประหารชีวิต ถือเป็น การลงโทษขั้นร้ายแรงของบรรดาโทษที่บังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ถือได้ว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่จะกำจัดผู้ที่กระทำความผิดออกไปเสียจากสังคมโดยเด็ดขาด ซึ่งการลงโทษประหารชีวิตมีที่มาจากแนวคิดทฤษฎีการแก้แค้นทดแทน ซึ่งผู้ที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิด ถือเป็นผู้ที่ต้องสูญเสียและเสียหายจากการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิด ผู้นั้น จึงสมควรที่จะได้รับบทลงโทษ เช่นเดียวกันกับที่ผู้นั้นได้กระทำลงไป เป็นการเรียกร้องให้มีการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจและขาดความน่าเชื่อถือต่อกระบวนการยุติธรรม เพราะคนส่วนใหญ่ยังเชื่อและเห็นว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเด็ดขาด และร้ายแรงถึงแก่ชีวิตนั้น จะสามารถยับยั้งและลดความร้ายแรงในการก่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมได้ และถือเป็นการยับยั้งและป้องปรามการกระทำความผิดเพื่อเป็นแบบอย่างไม่ให้บุคคลอื่นในสังคมเอาเป็นแบบอย่าง ความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต ถือเป็นความผิดและการกระทำที่ร้ายแรงต่อรัฐและสะท้อนขวัญแก่สังคม เพราะเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดี

อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่คัดค้านการลงโทษประหารชีวิต โดยเห็นว่าโทษประหารชีวิต จึงมีประวัติ และพัฒนาการมาจากการกำจัดและตัดทอน โดยมีรากฐานของความคิดและข้อจำกัดทางความคิด คือ ความสำนึกทางเมตตาธรรมและมนุษยธรรมที่เชื่อในศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีการสนับสนุนมาจากความเชื่อทางศาสนาและในความคิดทางปรัชญา ซึ่งเป็นเครื่องประทานความรุนแรงของการใช้อำนาจทางปกครองและการลงโทษต่อมนุษย์ให้มีความนุ่มนวลมาโดยตลอด และพัฒนาการทางความคิดและความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นในวัฒนธรรมทุกแห่งทั้งซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตกนั้น ความคิดที่คัดค้านหรือมีการจำกัดโทษประหารชีวิต คือ ความคิดที่เราทุกคนเกิดมาต่างก็มีสิทธิและเสรีภาพในการมีชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน และหลักความมีมนุษยธรรมไม่มีใครที่มีความชอบธรรม จะสามารถเอาชีวิตของผู้อื่นได้การที่บุคคลใด จะทำผิดไม่ว่าจะร้ายแรงเพียงใด ก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะฆ่าชีวิตของบุคคลอีกคนหนึ่งให้หมดสิ้นไป จึงต้องปฏิบัติต่อกันอย่างมีมนุษยธรรม และมีความคิดว่ามูลเหตุที่เป็นรากฐานของการกระทำความผิดของแต่ละบุคคลมาจากสภาพแวดล้อม

และสังคมการกำจัดบุคคล ผู้ซึ่งกระทำความผิดให้ออกไปเสียจากสังคมอย่างเด็ดขาดโดยไม่จัดการ รากเหง้าของความรุนแรงและความเลวร้ายที่เกิดขึ้นในสังคมให้หมดไป จึงเป็นการแก้ไขปัญหา ที่ปลายเหตุเท่านั้น

ดังนั้น การลงโทษบุคคลด้วยวิธีการประหารชีวิต จึงถือเป็นวิธีการกำจัดชีวิตของบุคคล อย่างเด็ดขาดให้ออกไปเสียจากสังคม ซึ่งถือเป็นวิธีการที่รุนแรงทำให้มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและคัดค้าน การลงโทษประหารชีวิต เพราะการลงโทษประหารชีวิตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย กล่าวคือ ข้อดีถือ เป็นการป้องปรามและยับยั้งการก่อให้เกิดอาชญากรรม เพราะผู้นั้น ไม่สามารถกลับมากระทำความผิด ได้อีก แต่ข้อเสียของโทษประหารชีวิตก็มีไม่น้อยเช่นกัน คือ หากผู้ถูกประหารเป็นผู้บริสุทธิ์บุคคลนั้น มิได้เป็นผู้ที่ลงมือกระทำความผิดจริง ซึ่งถือเป็นวิธีการที่ล้มเหลวอย่างร้ายแรงของกระบวนการ ยุติธรรม ซึ่งไม่สามารถทำให้บุคคลนั้น กลับมามีชีวิตดั้งเดิมได้อีก และยังถูกมองว่าเป็นวิธีการที่รุนแรง และป่าเถื่อนไร้ซึ่งมนุษยธรรม

สำหรับประเทศไทย ถือเป็นประเทศหนึ่งที่ยังคงใช้มาตรการในการลงโทษทางอาญา สำหรับโทษที่ร้ายแรง คือ การลงโทษประหารชีวิต ซึ่งมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่กฎหมายตราสามดวง โดยใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการต่อยักษะ โหลกศีรชะ ถกหนั่งศีรชะ เอาขอเกี่ยวปาดหน้าแล้ว เอาไฟจุดเผาในปาก แทะด้วยหอกทีละน้อยจนกว่าจะตาย เป็นต้น แต่วิธีที่ใช้กันมาก คือ การใช้ดาบ ฟันศีรชะ ต่อมาการลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้นำกฎหมายตราสามดวงมาชำระแก้ไขเปลี่ยนแปลงและใช้อย่างเป็นทางการ โดยเรียกชื่อว่า กฎหมายราชบุรี และในปี พ.ศ.2445 มีการตรวจและชำระ และได้ร่างขึ้นเป็นประมวล กฎหมายครั้งแรก โดยมีการตรวจและชำระและได้ร่างขึ้นเป็นประมวลกฎหมายครั้งแรก โดยมี พระสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเป็นองค์ประธานในการตรวจชำระ โดยโทษทางอาญาบัญญัติใน มาตรา 12 ว่า อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ท่านกำหนดไว้ เป็น 6 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก ปรับ ให้อยู่ภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด ริบทรัพย์ เรียกประกัน ทัณฑ์บน สำหรับวิธีการประหารชีวิตนั้น กฎหมายกำหนดให้ตัดศีรษะไว้เช่นเดิม

ต่อมาโทษประหารชีวิตได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 และมีผลใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติให้ลงโทษประหารชีวิตไว้เฉพาะความผิดที่ร้ายแรงเท่านั้น คือ ความผิดต่อชีวิต ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ทั้งต่อความมั่นคงภายในและความมั่นคงภายนอก ราชอาณาจักร หรือความผิดต่อองค์พระประมุขของรัฐ ความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ประชาชน เช่น ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับรัฐต่างประเทศ ความผิดฐานปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และในความผิดต่อตำแหน่ง

หน้าที่ในการยุติธรรม เป็นต้น ส่วนวิธีการบังคับโทษประหารชีวิตบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้เอาไปยิงเสียให้ตาย วิธีการประหารชีวิตจึงแตกต่างกันไปจากสมัยก่อนที่ใช้วิธีการใช้ดาบฟันศีรษะ และปัจจุบันวิธีการประหารชีวิตของประเทศไทยได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากการยิงเป้าเป็นวิธีการฉีดยาหรือสารพิษ ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบดำเนินการ

ปัจจุบัน หลายประเทศทั่วโลกได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะเห็นว่าการลงโทษประหารชีวิต เพราะมองว่าเป็นวิธีการที่ไร้ซึ่งมนุษยธรรม และเป็นการกระทำที่โหดร้ายรุนแรง ขัดต่อกับหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งหากมีการลงโทษประหารชีวิต และผู้นั้น เป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ย่อมส่งผลต่อผู้บริสุทธิ์ที่ต้องสูญเสียชีวิตไป ซึ่งไม่สามารถทำให้กลับคืนมาดังเดิมได้ จึงเป็นวิธีการที่ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด คือ สิทธิการมีชีวิตของบุคคล ที่กำหนดไว้ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ถือว่าทุกชีวิตล้วนมีความเสมอภาค มีความเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพ ศาสนา ชาติกำเนิดหรือชาติพันธุ์ ซึ่งถือเป็นสิทธิที่ไม่อาจพรากไปจากบุคคลและถือเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลในการรักษาไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ในบางประเทศยังคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต เพราะประชาชนมองว่าเป็นวิธีการที่สามารถกำจัดบุคคลที่เป็นอาชญากรออกไปเสียจากสังคมอย่างเด็ดขาดได้ และถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิด ที่กระทำทำความผิดร้ายแรงและขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเพื่อความปลอดภัยของสังคม อาชญากรจะไม่สามารถกลับมากระทำความผิดและก่อความเดือดร้อนให้กับคนในสังคมได้อีก

ในปี พ.ศ.2559 แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล เปิดเผยแพร่รายงานสถานการณ์โทษประหารชีวิต (Death Sentences and Executions in 2016) พบว่า การประหารชีวิต ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศจีน อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย อิรัก และปากีสถาน ซึ่งมีประชาชนอย่างน้อย 1,032 คน ที่ถูกประหารชีวิตใน 23 ประเทศ หรือ 1 ใน 10 ของประเทศทั่วโลก โดยมี 57 ประเทศ ที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิต ส่วนหนึ่งนั้น รวมถึงประเทศไทยด้วย ส่วนอีก 141 ประเทศหรือ 2 ใน 3 ของประเทศทั่วโลก ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติแล้ว¹⁵⁴

ประเทศที่ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ได้แก่ ประเทศแคนาดา โคลัมเบีย โครเอเชีย เดนมาร์ก สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ เติชังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ไลบีเรีย เม็กซิโก โมนาโก เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์

¹⁵⁴ แอมเนสตี้ “ยุติโทษประหารชีวิต ปี 2016” สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2560, จาก

<https://www.amnesty.or.th/our-work/death-penalty>.

นอร์เวย์ ปานามา ปารากวัย โปแลนด์ โปรตุเกส โรมานีเย ซามัว เซเนกัล เซอร์เบีย สโลวาเกีย หมู่เกาะโซโลมอน แอฟริกาใต้ สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ดิมอร์ตะวันออก ตุรกี ตูวาลู ยูเครน อังกฤษ อูรุกวัย วาติกัน เวเนซุเอลา¹⁵⁵ เป็นต้น

สำหรับประเทศที่ยังไม่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต ได้แก่ ประเทศในทวีปเอเชีย ประเทศในตะวันออกกลาง ประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐ ประเทศในแอฟริกา สำหรับประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วย 10 ประเทศนั้น ได้แก่ ประเทศกัมพูชาและฟิลิปปินส์ ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดอาญาทุกประเภทแล้ว ส่วน ลาว พม่า และบรูไน ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติ คือ ได้มีการระงับโทษประหารชีวิตจริงมาเป็นระยะเวลา 10 ปีติดต่อกัน ส่วนประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม ยังคงมีและใช้โทษประหารชีวิตอยู่¹⁵⁶ ซึ่งจากข้อมูลล่าสุดระบุว่าประเทศเวียดนามติดอันดับ 1 ในประเทศที่มีโทษประหารชีวิตประชาชนมากที่สุดในโลก โดยมีนักโทษที่ถูกประหารชีวิตที่ 429 คน ในระหว่างวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2556 ถึง 30 มิถุนายน พ.ศ.2559 ซึ่งในช่วงเวลาเดียวกัน มีเฉพาะจีนและอิหร่านเท่านั้นที่มีโทษประหารชีวิตประชาชนมากกว่าประเทศไทย¹⁵⁷

ส่วนประเทศไทย จากรายงานพบว่าประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนการกำหนดโทษประหารชีวิตเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2559 พบว่ามีการกำหนดโทษประหารชีวิตครั้งใหม่ จำนวน 216 กรณี นับเป็นการให้ข้อมูลครั้งแรกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งประเทศไทยมีการประหารชีวิตครั้งสุดท้าย เมื่อเดือนสิงหาคมปี พ.ศ. 2552 ขณะนี้ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ปีที่ 8 ไม่มีการลงโทษประหารชีวิตจริง ซึ่งหากประเทศไทยไม่มีการลงโทษประหารชีวิต 10 ปีติดต่อกัน องค์การสหประชาชาติจะถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติทันที ซึ่งถือเป็นพัฒนาการที่ดีทางด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย¹⁵⁸

ดังนั้น แม้ประเทศไทยจะมีการกำหนดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน จึงควรพิจารณาและนำหลักการดังกล่าวตามแผนมาดำเนินอย่างเร่งด่วน เพราะมาตรการทางอาญาโดยวิธีการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งทั่วโลกมองว่าเป็นวิธีการที่ฝ่าฝืนต่อหลักสิทธิมนุษยชน ตามที่ประชุมของสมัชชาสหประชาชาติได้ให้การรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้ออกเสียงสนับสนุนปฏิญญาสากลดังกล่าว ซึ่งถือเป็น

¹⁵⁵ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. โทษประหารชีวิตในประเทศไทย. หน้า 45.

¹⁵⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 46.

¹⁵⁷ แอมเนสตี้. ยุติโทษประหารชีวิต ปี 2016.

¹⁵⁸ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. โทษประหารชีวิตในประเทศไทย. หน้า 46.

เอกสารสำคัญทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และถือเป็นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ และสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่มีมาจนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิญญาสากลว่าสิทธิมนุษยชนและละเมิดกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศได้เข้าร่วมลงนามเห็นชอบและนำมากำหนดในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เขียนจึงเห็นควรเสนอแนะให้ภาครัฐและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เร่งดำเนินการและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

ควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญาบางมาตราที่มีโทษประหารชีวิตบางฐานความผิดก่อน โดยเฉพาะความผิดที่ไม่ได้มุ่งประสงค์ต่อชีวิตของผู้เสียหายหรือไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 148, มาตรา 149 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม มาตรา 201, มาตรา 202 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดกษัตริย์ต่อประชาชน มาตรา 201, มาตรา 202, มาตรา 218, มาตรา 220, มาตรา 222, มาตรา 224 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ มาตรา 313, มาตรา 314 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่การประหารชีวิตจะกระทำได้ กรณีเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่สุดเท่านั้น

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย และให้สอดคล้องไปตามหลักอาชญาวิทยาและหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ประชาชนเกิดการยอมรับและสนองรับกับแนวนโยบายตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการบังคับใช้โทษประหารชีวิต โดยให้แบ่งเป็นสามระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปรับอัตราโทษความผิดบางประเภทจากที่มีโทษประหารชีวิตสถานเดียวเป็นโทษอัตรารับสูงสุดประหารชีวิต เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลพินิจที่จะลงโทษประหารชีวิตได้ โดยไม่จำเป็นต้องวางโทษประหารชีวิตสถานเดียวเท่านั้น ซึ่งการพิจารณาว่าฐานความผิดใด ควรปรับอัตราลงโทษไม่ให้เป็นโทษประหารชีวิตเพียงอย่างเดียว ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ในเรื่องการลงโทษประหารชีวิตในการกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่สุด เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ความผิดที่ส่งผลถึงแก่ความตายของผู้อื่น

ระยะที่ 2 ยกเลิกโทษประหารชีวิตในบางฐานความผิด โดยเฉพาะในความผิดที่ไม่เกี่ยวกับชีวิต หรือเป็นความผิดที่ไม่ส่งผลถึงความตายของผู้อื่น เช่น การลักพาตัวผู้อื่น ให้ได้มาซึ่งค่าไถ่ เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ เป็นต้น

ระยะที่ 3 ยกเลิกโทษประหารชีวิตในฐานความผิดที่เหลือทั้งหมด

2.2 ควรมีมาตรการ และเงื่อนไขทดแทนเมื่อมีการยกเลิกโทษประหารชีวิต

จากการสำรวจ พบว่าผู้ที่ก่ออาชญากรรมมิได้มีความเกรงกลัวต่อโทษที่รุนแรงและเด็ดขาดอย่างโทษประหารชีวิต มาตรการลงโทษประหารชีวิตจึงไม่สามารถกำจัดอาชญากรให้หมดสิ้นไปจากสังคม อาชญากรจะกลัวการติดจำคุกเป็นระยะเวลายาวนานมากกว่าเพราะไม่สามารถออกมาใช้ชีวิตอย่างอิสระในสังคมได้ เพราะต้องถูกบังคับในเรือนจำ การนำโทษจำคุกที่มีระยะเวลายาวนาน และไม่สามารถลดโทษจำคุกระยะยาวได้ จะทำให้อาชญากรกลับตัวกลับใจแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ โดยให้เปลี่ยนโทษประหารชีวิต เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยให้มีระยะเวลาการจำคุกไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าถึงสามสิบปี

2.3 รัฐควรเตรียมความพร้อมในเรื่องงบประมาณและค่าใช้จ่าย และเร่งปฏิรูประบบเรือนจำให้รองรับนักโทษ กรณีหากมีการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต

เนื่องจากประเทศไทยไม่มีการใช้โทษประหารชีวิตมา 8 ปีแล้วซึ่งตามหลักเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติหรือถ้าไม่มีการลงโทษประหารชีวิต 10 ปีติดต่อกันถือว่าประเทศนั้นได้มีการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตในทางปฏิบัติทันที ซึ่งเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน การที่ประเทศไทยจะยกเลิกกับการบังคับใช้โทษประหารชีวิต รัฐจะต้องเตรียมความพร้อม ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐจะต้องปรับปรุงและแก้ไข โดยการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น และการเตรียมความพร้อมทางด้านเรือนจำ ซึ่งอาจจะต้องมีการขยายเพิ่มจำนวนเรือนจำมากขึ้น เรือนจำจะต้องมีความมั่นคงแข็งแรง และจะต้องมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษจำคุกระยะนาน เพื่อรองรับจำนวนนักโทษที่เพิ่มขึ้นจากการยกเลิกการบังคับใช้โทษประหารชีวิต รวมทั้งงบประมาณในการจัดสรรเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปดูแลนักโทษที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

2.4 ไม่ควรกำหนดให้มีโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายที่จะมีการตรากฎหมายขึ้นใหม่

รัฐไม่ควรกำหนดโทษประหารชีวิตในกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ หรือที่จะแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเป็นการลดจำนวนโทษประหารชีวิตให้น้อยลง

2.5 ยกเลิกโทษประหารชีวิตในคดีอาชญากรรมสำหรับตัวการรายย่อย

ในบางคดี ซึ่งอาจไม่เหมาะสมและต้องตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้โทษประหารชีวิตตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติอาชญากรรมให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ.2560) มาตรา 66 เพราะผู้ที่ถูกลงโทษอาจไม่ใช่ ผู้ที่มีอาชญากรรมไว้ในความครอบครองในปริมาณที่กฎหมายกำหนดและต้องถูกลงโทษประหารชีวิต แต่เป็นเพียงตัวการรายย่อยของตัวการใหญ่แต่กลับถูกลงโทษประหารชีวิต ดังนั้น ผู้ที่ไม่ใช่ตัวการใหญ่ ควรบังคับโทษด้วยการยึดทรัพย์และจำคุกตลอดชีวิตแทน ส่วนตัวการรายใหญ่ ควรยังลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร กรณีลงโทษประหารชีวิต ควรให้มีระวางโทษขั้นต่ำไปถึงขั้นสูงสุด คือ ลงโทษประหารชีวิตเพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้กว้างขึ้นแทนการใช้โทษประหารชีวิตสถานเดียว เช่น พระราชบัญญัติอาชญากรรมให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ.2560) มาตรา 65 และมาตรา 93 เป็นต้น

2.6 กระบวนการยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต รวมทั้งศาลยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุงระบบและกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

2.6.1 ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้เสียที่ได้รับ ความเสียหายจากการกระทำความผิด โดยผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้ง ครอบครัว และชุมชนของทั้งสองฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนบำบัดฟื้นฟูผู้เสียหาย และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้ผู้กระทำความผิดแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ด้วยการชดใช้หรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้เสียหายโดยตรง ในขณะเดียวกันผู้เสียหายจะเกิดความรู้สึกให้อภัยผู้กระทำความผิด จนในที่สุดสังคมจะมีทัศนคติเห็นด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต

2.6.2 เพิ่มบทบาทครอบครัวและชุมชนในการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดให้มากขึ้น ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของผู้คุมประพฤติหรือคำสั่ง หรือคำพิพากษาของศาล

2.6.3 พัฒนาการบำบัดฟื้นฟูสุขภาพกายและจิต เช่น การใช้วิธีการบำบัดเกี่ยวกับการคิดและพฤติกรรมซึ่งเป้าหมายของการรักษา คือ การปรับเปลี่ยนความคิดและกรอบความคิดในการรับรู้โลก ประสบการณ์ชีวิตและการคาดการณ์ในอนาคต โดยชี้ให้ผู้รับการบำบัดเห็นถึงปัญหาในปัจจุบัน และมองเห็นความคิดที่ผิดเพี้ยน ไปจากความจริง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมขึ้นมาแทนที่พฤติกรรมการกระทำความผิด

2.6.4 การแก้ไขบทลงโทษ หรือการยกเลิกโทษประหารชีวิต มีความจำเป็นจะต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและค่อยเป็นค่อยไป เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

ให้กับประชาชนเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล ความจำเป็นในการปรับปรุงบทลงโทษดังกล่าว จนเป็นที่ยอมรับในสังคมส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงข้อดีของการใช้มาตรการทางอาญาอื่นทดแทน เช่น การจำคุกระยะเวลายาวนาน เป็นต้น การใช้บทลงโทษประหารชีวิต ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และยังไม่ช่วยให้ปัญหาอาชญากรรมลดลง อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่ขัดต่อหลักการด้านสิทธิมนุษยชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *โทษประหารชีวิตยังจำเป็นต่อสังคมหรือไม่*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัมพล อรุณปลอด. (2535). *การสอบสวนกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติศักดิ์ ปรกิติ. โทษประหารชีวิตกับข้อคิดว่าด้วยเสรีภาพในชีวิตร่างกาย. รัฐศาสตร์สาร 45,19(2537), 140.
- กิตติพงษ์ ศุภพงศกร. (2551). *การยกเลิกโทษประหารชีวิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- กุลพล พลวัน. (2538). *พัฒนาการสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2559). *โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- คณิต ณ นคร. (2542). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- จตุรพร วงศ์ทองสวรรค์. (2520). *โทษประหารชีวิตวารสารนิติศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตติ ติงสภักดิ์. (2546). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: จีระการพิมพ์.
- จิรนิติ หะวานนท์. ใน *เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาอาชญาวิทยาชั้นสูง*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 6, (2547)
- ชนินันท์ ศรีธีระวิศาล. (2523). *การลงโทษประหารชีวิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2543). *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ณรงค์ ใจหาญและคณะ. (2538). *สิทธิผู้ต้องหาจำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา*. รายงานวิจัยคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2557). “ทฤษฎีการลงโทษ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง* หน่วยที่ 6 นนทบุรี สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- ณัฐพร นครอินทร์. (2545). *วิวัฒนาการของกระบวนการลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลง*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ดวงดาว กิรติگانนท์. (2550). *โทษประหารชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: สุทธาการพิมพ์.
- นพนธิ สุริยะ. (2537). *สิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- นัทธี จิตสว่าง. บทบัณฑิตย 56 (มีนาคม 2543), 89-98.
- บงกช สัจจานิตย์. (2534). *โทษประหารชีวิตในทัศนะของพระอาจารย์ผู้สอนที่จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยและสภาการศึกษาหมากูราชวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บรรเจิด ลิงคะเนติ. (2543). *หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2553). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที. เพรส.
- ปกรณ์ ยิ่งถาวร. *การให้ประชาชนเข้าร่วมการพิจารณาคดีอาญาในกฎหมายญี่ปุ่น*. *คูลพาท* 57(3), (กันยายน-ธันวาคม 2553), 127,130.
- ประเทือง ธนิยผล. (2538). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเสริฐ เมฆมณี. *ข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต*. *บทบัณฑิตย*, 37(2523), 3.
- พระยานิติศาสตร์ ไพบาล. (2502). *ประวัติศาสตร์กฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิริยะการพิมพ์.
- ยุทธ ศักดิ์เดชยนต์. (2545). “กฎหมายกับสังคม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- วรุณบุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยาและคณะ. (2526). *ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย เดชชุตติพงศ์. (2555). *ข้อดีข้อเสียของโทษประหารชีวิตกับสังคมไทย*. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2560. จาก http://elib.coj.go.th/Ebook/data/judge_report/jrp2555_10_25.pdf.
- วิชา มหาคุณ. (2520). “วิวัฒนาการของกฎหมายไทยสมัยชุมชนบุพกาลสมัยอยุธยา”. *วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 3,1,(มกราคม-เมษายน): 80.

วีระพงษ์ บุญโยภาส. (2521). “โทษประหารชีวิตในประเทศสหรัฐอเมริกา”. *วารสารกฎหมาย*.

วีระพงษ์ บุญโยภาส. (2542). *คำบรรยายวิชาการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิศิษฐ์ เจนนานนท์. (2545). *โทษประหารชีวิต ศึกษาวิธีการบังคับโทษด้วยการศึกษากับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เว็บไซต์แอมเนสตี้ “ยุติโทษประหารชีวิต ปี 2016” สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2560, จาก

<https://www.amnesty.or.th/our-work/death-penalty>.

สมบูรณ์ ประสพเนตร. (2543). *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย. บทบัณฑิตย*. 56,1(2543), 83-84.

สมพร พรหมพิทาธร. (2539). *การบังคับคดีอาญา*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

สวัสดิ์ ศรีลัมภ์. (2518). *ประวัติศาสตร์กฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุดสงวน สุธีสร. (2529). *อาชญากรรม ความหมาย ขอบเขตและทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหชน รัตนไพจิตร. (2527). *ความประสงค์ของการลงโทษอาญา ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้*

กฎหมายลักษณะอาญาประมวลกฎหมายอาญา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะ

นิติศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2557). *โทษประหารชีวิตในประเทศไทย*.

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาสังคม. (2545). *ความเห็นทั่วไปว่าด้วย สิทธิ*

พลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่รองรับโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสำนัก

ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้า

พริ้นติ้ง.

เสนห์ จามริก. (2544). *สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสนีย์ ปราโมช. *กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา*. ตุลาคม 14,9 (2510), 22-46.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2551). *ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

หยุด แสงอุทัย. (2548). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วิญญูชน.

หลักการทูลเกล้าถวายฎีกาต่อพระมหากษัตริย์ไทย. (2552). ใน *เอกสารประกอบกรเสวนาเรื่อง
เมื่อราชฎีกาถวายฎีกา: กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ.*

อรสม สุทธิสาคร. (2540). *คุก ชีวิตในพิธนาการ*. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาคารพิมพ์.

อัยยา โกมลกาญจน. (2541). *อารยธรรมตะวันตก*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

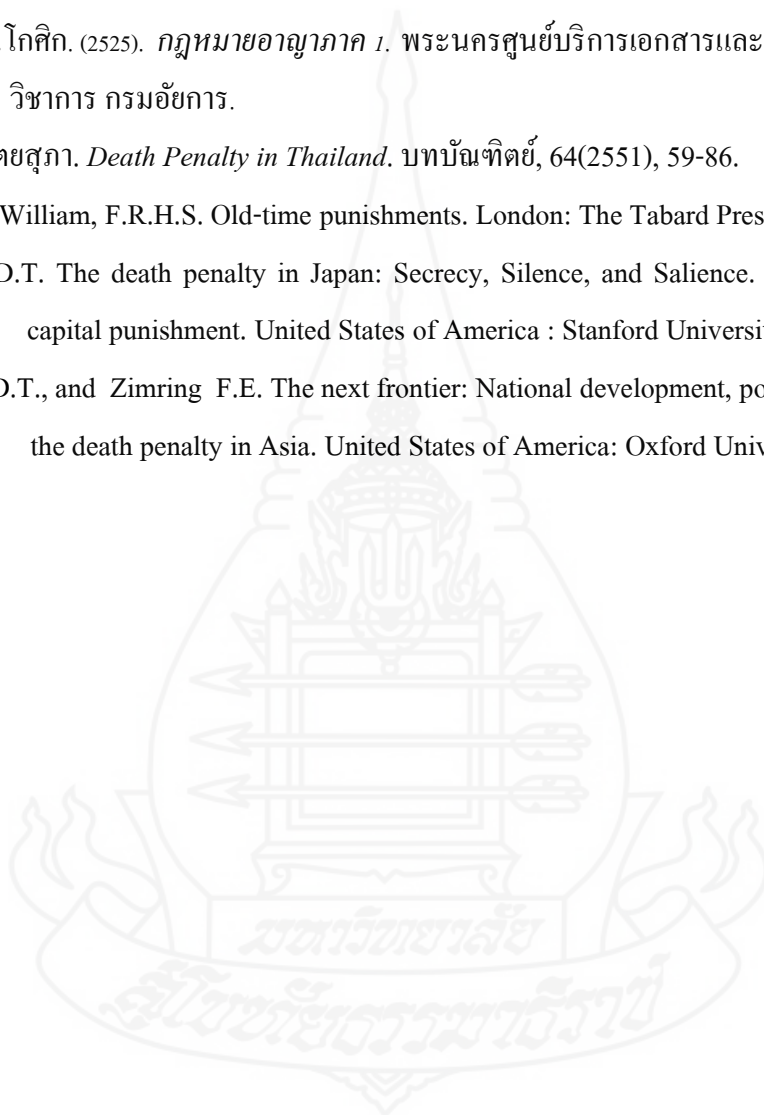
อุทิศ แสนโกติก. (2525). *กฎหมายอาญาภาค 1*. พระนครศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กอง
วิชาการ กรมอัยการ.

อำนาจ เนตยสุภา. *Death Penalty in Thailand*. บทบัณฑิตย์, 64(2551), 59-86.

Andrews, William, F.R.H.S. *Old-time punishments*. London: The Tabard Press, (n.d.).

Johnson, D.T. *The death penalty in Japan: Secrecy, Silence, and Salience*. in *Cultural lives of
capital punishment*. United States of America : Stanford University press, 2005.

Johnson, D.T., and Zimring F.E. *The next frontier: National development, political change, and
the death penalty in Asia*. United States of America: Oxford University Press, 2009.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายเจษฎา จันทรโชโต
วัน เดือน ปีเกิด	18 สิงหาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2553 เนติบัณฑิตไทย สมัย 64
สถานที่ทำงาน	จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	ธุรกิจส่วนตัว

